

31

Mag. St. Dr.

Czasopismo

kat. komp.

MF 4282

31
I MF 4282
t²
164

Czasops. 312

DZIENNIK HANDLOWY

Zaymuiący w sobie wszelkie okoliczności, Pisma, Uwagi, i Myśli Patryotyczne, do Handlu ściągaiące się.

Roku Drugiego Część VII. y VIII.

LIPIEC y SIERPIEN 1787.

ZAWIERA w SOBIE:

v.

DONIESIENIE
DZIENNIKA HANDLOWEGO.

O sposobie nabycia tego Dzieła.

1. W *Warszawie*, w *Expedycyi Dziennika Handlowego*, która teraz znayduie się na Krakowskim Przedmieściu w Kam: Duponta Sekret: Nro 454. gdzie i znak teyże Expedycyi iest zawieszony. — Można w tey Expedycyi Prenumerować, płacąc na Rok cały Zł. 18. na pół Roku Zł. 9. — Częściami zaś czyli Tomikami osobno kupuiąc, teraźnieysza Część VII. y VIII. kosztuie Zł. 2. — Tamże dostać można zawsze *gratis* Prospektu i Treści Materyi tego Dzieła.

2. *W Drukarni Gröllowskiey* w Marywilu, iako i na wszystkich tey składach — w Krakowie — Poznaniu — Lublinie — Łudzku, Grodnie &c. znayduiących się, prenumerować, i osobno kupować można za tęż samą cenę, iak w Expedycyi Dziennika.

3. W *Drukarni Dufourowskiey* także prenumerować, i osobno kupować można za tęż samą cenę, iak w Expedycyi Dziennika.

4. *Za Warszawą* po wszystkich Pocztach całego Kraiu prenumerować można, adressuiąc się do którego z JJ. PP. Sekretarzów Pocztamtu Warszawskiego, iako to:

Albo do JP. Zymermana Kontrolera Poczt.
Albo do JP. Kalsusa Sekretarza Poczt.
Albo Jmci Pana Hoheymera Sekretarza.
Albo do JP. Kierwińskiego Sekretarza.
Albo do JP. Dracza Sekretarza.
Albo do JP. Arciszewskiego Sekretarza.
Albo do JP. Kulwińskiego —

DZIENNIK HANDLOWY

Zawieraiący w sobie wszystkie okoliczności, Pisma, Uwagi, i Myśli Patryotyczne do Handlu ściągaiące się.

ROKU DRUGIEGO CZĘŚĆ VII. VIII. i IX.

TOM III.

LIPIEC, SIERPIEN, WRZESIEN.

1787.

31 5 mf 4282

W WARSZAWIE
Nakładem Autora Dziennika Handlowego.

LIPIEC, SIERPIEN.

—Wiersz

— 5. Dobra Lipnik -- Rożki w Woiewództwie Sandomierſkim - tamże.
— 6. Wieś Obręczna i połowa Warſzowki w Woiewództwie Sandomierſkim tamże.
— 7. Summa Ewikcyonalna 40,000. --- i Summa 100,000. - - tamże.
— 8. Summa 100,000. - tamże.
— *Dobra nowo podane* - - 465.
— Folwark Ołona w Woiewództwie Trockim leżący do przedania - - tamże.
— Dobra w Woiewództwie Brzeſkim Litew: podane czaſu Kontraktów tamecznych do przedania zaſtawy &c: - tamże.
— 1. Dobra Pichanowicze do przedania tamże.
— 2. Folwark Zycin, ze Wſią Zycinem do Przedania - - tamże.
— 3. Folwark Bory ze Wſią Meleſzami do przedania - - tamże.
— 4. Folwark Jaſiewicze do przedania 466.
— 5. Dobra Kuliſewſzczyzna alias Buchowicze do przedania - - tamże.
— 6. Dobra Kuſtyn do przedania tamże.
— 7. Poſſeſſye w Czerniach do przewlekowania - - - tamże.
— Wieś Wroblewo w Ziemi Ciechanowſkiey do przezaſtawienia - - tamże.

WEZE-

WRZESIEN.

pro

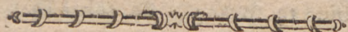

DZIENNIK HANDLOWY

Zawieraiący w ſobie wſzyſtkie okoliczności, Piſma, Uwagi, i Myśli Patryotyczne do Handlu ściągaiące ſię.

ROKU DRUGIEGO CZĘŚĆ VII. i VIII.

LIPIEC i SIERPIEN 1787.

I.

o *Targach Krajowych.*

W Innych Rządnych Kraiach po każdych Zniwach oddaią się Tabelle wszystkich Zbiorów, z tych układa się ich Massa w całym Kraiu; z tey zostawuie się na Zasiewy, Konsumpcyą własnych Obywatelow, a dopiéro z zostaiącey Kwoty Zboża, w pewney proporcyi dozwala się onych Exportancya. — W Naszym Kraiu gdy się to nieďoświaďcza, ani nawet (iak mówi Uniwersał Rady w R. 1785.) spodziewać się można takowego doświadczania; a za-

a zatym ani pewney w tey mierze mieć możemy Kalkulacyi: uczynić więc należy to, co możem, możem zaś mieć corok obrachowanie przynaymniey według coś podobieństwa; obrachowanie zaś te, może bydź uczynione przynaymniey przez Miasta i Pocztamty, ieśli iest trudno czynić takie, iakie wspomniony Uniwersał Rady, mógłby czynić.

1. Miasta niemal wszystkie Królewskie maiące swe grunta Rolnictwem zatrudniaiące się, a będąc tak liczne, iż w każdym Woiewództwie może się onych znachodzić po kilkanaście, i po kilkadziesiąt, mogą beśpiecznie zadać sobie tę pracę, że zebrawszy się do Głównieyszych Miast, roztrząsną, uważą, iakie u nich, i w ich okolicach były w tym roku Urodzaie? Zbiory? iak wiele ziarn chybia od przeszłoletniego Urodzaiu? &c: i z tego wszystkiego Rapport czyli Tabellę uformowawszy, mogłyby nadesłać do Departamentu Policyi przy Raporcie Targow, a Departament udzielić Publiczności przez Dziennik Handlowy.

2. Pocztamty takoż niemal wszystkie trzymaią Grunta, więc mogłyby i z Praktyki swoich Gruntów, i z korrespondencyi okoliczney swego Pocztamtu, zasięgnąć wiadomości Urodzaiów, Zbioru &c: i o tym Rapport uczynić do Generalnego Directorium Poczt Oboyga

ga Narodów, a Directorium mogłoby także udzielić Publiczności przez Dziennik Handlowy.

Te 2. sposoby chociaż nie uformowałyby Tabelli Generalney Zbioru całego Kraiu, bo zostałyby utaione ieszcze Zbiory Ziemskich i Duchôwnych Dóbr, wszelako mało co chybiłyby od zwyczaiu owego Zagranicznego czynienia Tabel wszystkich Zbiorów po każdych Zniwach; gdyż formuiąc Tabellę Zbiorów swoich własnych, przyłączaliby ieszcze wiadomości Okolicznych Zbiorów, a tak mało co zostałoby się niewiadomego i chybionego.

Maiąc tedy taką wedle coś podobieństwa Tabellę Zbiorów Kraiowych raz na rok, łatwoby iuż można było, i Zwierzchności Naywyższey formować iakieś Urządzenia, i Handlowi tak Wnętrznemu iako i Zewnętrznemu czynić swoie kalkulacye. A ieśliby co taka Geneneralna Tabella i chybiła, toby Rapport Targów co-Miesięcznych od Miast mogłby zastąpić, który, że Miastom od Zwierzchności będzie nakazany, tego w krótce spodziewać się trzeba, a tym czasem nim te spodziewanie uskuteczni się, udziela Diennik tyle wiadomości, ile Patryotyzmowi, niektórych Miast, niektórych Poczt, i niektórych Obywateli nadesłać zdało się; a i te, że naywięcey aż w Miesiącu Sierpniu nadeszły, przeto Dziennik oczekuiąc na nie, musiał opóźnić

ten Tomik, i Miesiąc Lipiec z Sierpniem razem złączyć, iako naywięcey te 2. Miesiące o Urodzaiach i Zbiorze uwiadomić mogące.

— *Targi Prowincyi Wielko-Polskiey.*

— Targ Miasta *Warszawy* iaki był w Miesiącu Sierpniu, zaświadcza, i oprócz Gatunków w Tabelli umieszczonych, te ieszcze donosi. Jnstygator Taxowy Juryzdykcyi Marszałkowskiey Kor: *Stan: Wiesiołowski.*

		Złł:	Złł:	Gr:
Mąki Zytney -	*Korzec*	22.	20.	-
Ditto Razowey -	Ditto	19.	18.	-
Anyżu - -	Ditto	20.	-	-
Masła - -	*Faska*	30.	-	-
Séra workowego	*Kopa*	48.	-	-
Ditto kraianek	Ditto	20.	-	-
Jndyków -	*Para*	5.	-	-
Gęsi - -	Ditto	2.	-	12.
Kaczek - -	Ditto	1.	-	6.
Cieląt dobrych	*Sztuka*	20.	18.	-
Ditto podleyszych	Ditto	12.	10.	-
Wieprzów dobrych	Ditto	108.	90.	-
Ditto podleyszych	Ditto	81.	54.	-
Baranów dobrych	Ditto	12.	9.	15.
Kozłów 4letnich	Ditto	24.	-	-

Ko-

		Złł:	Złł:	Gr:
Kozłów 3letnich	*Sztuka*	17.	15.	-
Chmielu	*Wańtuch*	450.	540.	-
Wołów podleyszych	*Sztuka*	90.	81.	-
Jay - -	*Kopa*	2.	-	7½.
Kartoflów -	*Cwierć*	2.	-	-
Słoniny - -	*Połeć*	30.	25.	-
Sadła - -	*Sztuka*	8.	5.	-
Włosów - -	*Kamień*	22.	20.	-
Potaziu kotłowogo	Ditto	9.	-	-
Ditto koryt. Koron:	Ditto	5.	-	-
Soli Prusk: L.W.	*Puł-Becz:*	19.	-	-
Ditto - L. R.	Ditto	13.	-	-
Ditto Portugalskiey	Ditto	12.	-	-
Ditto Polskiey Liwer:	Ditto	10.	-	-

Urodzaie około Warszawy Oziminy dosyć są chwalone, i Zbiorowi oney pogoda takoż pomyślnie posłużyła. — Jeśliby zaś kto miał szczególnieysze o tym wiadomości, uprasza Dziennik o kommunikowanie.

— *O Wieczystym sposóbie taxowania Chleba w całym Kraiu.*

OZnaymiłeś Nam WMość Pan w swym Dzienniku Roku *290.* Części VI. pag: 327, o Taxie teraźnieyszey Chleba w Warszawie

wie tak żytniego, iakoteż pszennego. — Zdarzyło mi się czytać w ten czas w Xiążce Niemieckiey Ordynacyą Saską dla Piekarzów w Roku 1627. publikowaną (i iak mię upewniono) do tych czas obserwowaną, wraz z Tabellą stosuiącą się do teyże Ordynacyi, w któtey to Tabelli wyrachowano, wiele funtów Chléb rożnego gatunku, ważyć powinien w proporcyi Ceny Zboża, zacząwszy od ceny Korca po Złł: 4. Gr: 15. aż do Złł: Pol: 48 *(a)*

Snadno mi było doyść z tey Tabelli, iż Taxa Warszawska Chleba, nie iest proporcyonalna cenie Zyta. Jednak abym się o tym przeświadczył, ważyłem korzec Zyta śrzedniego gatunku, i znalazłszy, iż waga iego iest funtów 200. następuiące czyniłęm obrachowanie.

Ko-

(a) *Niewiadomo mi, czyli w Warszawie wyszły kiedy Ordynacye dla Piekarzów i dla Młynarzów: z którychby można o ich powinnościach dowiedzieć się, dla ułożenia Taxy Chleba prawie wieczney, ponieważ podług takowych Ordynacyi, i w proporcyi Ceny Zboża układana, i wyrachowana bydź powinna.*

Korzec Zyta miary Warszawskiey waży - - - Fun: 200.

Młynarz powinien z Korca Zyta oddać Mąki pytlowey, oprócz Miarki Młynarskiey Fun: 200. (b)

Gdy zaś niewiem iak tuteysza (ieśli iaka iest) Ordynacya dla Młynarzów dysponuie, odtrącam:

1. Na Miarkę Młynarską, która tu ma bydź 16. Część Korca	Fun:	$12\frac{1}{2}$.
2. Na Otręby - -	Fun:	20.
3. Na Omieciny - -	Fun:	$1\frac{1}{2}$.
Czyni	Fun:	34.

Zostaie Piekarzowi Mąki Pytlowey Fun: 166.

Rzecz

(b) *Podczas Kommissyi względem Młynarzów we Gdańsku Roku 1602. agitowaney, i uczynioney w ten czas próby podług wagi, wszyscy Młynarze nietylko we Gdańsku, ale też w całey Prusyi obowiązali się, od wszelkiego Zboża do mielenia oddanego, bez wszelkiey różności, tyle oddać Mąki Pytlowaney (wytrąciwszy, czyli nie rachuiąc Miarki, Otrąb i Omiecin) ile Zboże iak do Młyna było oddane; inclusivé ważyło.*

Rzecz doświadczona, iż ze dwóch Funtów Mąki suchey, wypiecze się Funtów 3.; tedy (gdy każdy Piekarz porządny, osobliwie po Wielkich Miastach powinien mieć Magazyn takowey Mąki) z Fun: 166. wypiecze Chleba - - Fun: 249.

Bochenek Chleba Warszawski na Gr: 12. ważyć ma podług Taxy Fun: 2. i puł — Więc Piekarz Warszawski z Mąki Fun: 166. wypiecze takowych bochenków $99\frac{1}{2}$ — Za które przedaiąc, zbierze Złł: 39. Gr: 24.

Odciągam Expens

1. Na Korzec Zyta Złł: 15. - -

2. Na Furmana wożąc Zboże do Młyna i nazad, na drwa, sól, Czeladnika, wikt, i stancyą, rachuiąc od każdego Korca - - Złł: 5. - -

Czyni Złł: 20. - -

Zostaie Piekarzowi zysku Złł: 19. Gr: 24.

Do którego zbytecznego zysku, Obywatele Warszawscy, a mianowicie Zołnierz, i Ubostwo z płaczem przykładać się muszą.

Biorąc proporcyą z Ceny Zyta, powinni Piekarze wypiec Bochenek na Groszy 12. po 4. Funty przynaymniey. — I mieliby z Funtów 166. Mąki, takowych Bochenków $62\frac{1}{4}$.

$6\frac{1}{4}$. które im uczyniłyby Złł: 24. Gr: 24.
Potrąciwszy wydatek ut supra Złł: 20. - -

Mieliby na Korcu zysku Złł: 4. Gr: 24.

Porządny Piekarz *(c)* wypiecze przynaymniey 5. Korcy Zyta od godziny do godziny, co mu uczyni codziennie zarobku Złł. 24. i więcey, gdy nietylko na expens wyżey sub Nro 2*do* wymieniony, nie codziennie wydaie, ale ieszcze na Pszennym Chlebie znacznie pożytkuie, o którym WMość Panu moie kommunikować zechcę pomiarkowanie, ieżeli to o żytnym Chlebie wzruszy litość Zwierzchności nad Ubostwem, którego ięczenie nad drogością wszędzie słyszeć daie się. *(d)*

— Tar-

(c) *Porządność Piekarzy, zapewna w Ordynacyi wspomnioney Saskiey znayduie się. Jeśli tam iest przepisany sposób mieszenia Chleba, chciey WMość Pan Dziennikowi kommunikować go, bo u nas w Kraiu, mianowicie w Warszawie naywięcey ieszcze nogami mieszą, który to s posób iest i obrzydły, i może bydź szkodliwy.*

(d) *Sposób takowey Taxy mógłby bydź wieczysty, nietylko dla Warszawy, ale i dla całego Kraiu. Uwagę względem Chleba Pszennego chciey WMość Pan kommuniko-*

— Targ Miasta *Kalisza* w Tabelli znayduiący się, że był w Miesiącu Sierppiu, zaświadcza *Smoleński* Poczmistrz J. K. Mci Kaliski. Dat z Kalisza 12. Sierpn: — Nadto ieszcze donosi Cenę następniących Artykułow.

		Złł:	Gr:
Jęczmienia nowego	*Wiertel*	4.	15.
Prosa - - -	Ditto	8.	-
Rzepiku - -	Ditto	8.	-
Masła starey miary	*Garniec*	4.	-

— *Tar-*

---

wać Powszechności, nie czekaiąc wzruszenia litości Zwierzchniczey nad Ubóstwem, bo choćby takowa Taxa w Warszawie i nie była przyięta, może iednak zechcą ktore Woiewództwa przyiąć; a tak Uwaga W. Mość Pana nie będzie bezpożyteczną, gdy gdziekolwiek w Kraiu przyiętą zostanie.

Także śmie Autor Dziennika *imieniem Powszechności upraszać WM. Pana o Uwagę nad Taxą innych Towarów Kraiowych i Zagranicznych, których Exekucya lubo Prawem ostrzeżona* Tit: Pretia Rerum, *wszelako dotąd w całym Kraiu nie iest do skutku przywiedziona: a to ponoć dla zachodzących trudności w sposobie Taxowania. Te trudności gdybyś WM. Pan*

— *Targi Prowincyi Mało-Polskiey.*

— Targ Miasta *Krakowa* w Tabelli znayduiący się, że był w Miesiącu Sierpniu, zaświadcza Imieniem Magistratu *Jan Zeydler* Kons: J. K. M. Pis: i Exak: Miasta Krakowa. Dat: w Krakowie 4. Sierp: — I oprócz Tabelli, tych ieszcze Gatunków Cenę donosi:

		Złł:	Gr:
Anyżu - -	*Korzec*	50.	-
Soli - - -	*Centnar*	7.	8.
Skór Krowich surowych	*Sztuka*	8.	-
Ditto Jałowiczych Ditto	Ditto	4.	-

— *Urodzay i Zbiór*, iaki był w Okolicach Krakowa, potrzeba donieść.

— Targ

Uwagami swemi ułatwił, uczyniłbyś wielką przysługę Kraiowi, a może i wezwany zostałbyś za Jnstrument Exekwowania onych. — A tym sposobem moglibyśmy mieć tańsze — i Wino — i Sukna — i Płótna — i Korzenie — i inne Towary i Produkta — które Kupcy nasi iak chcą teraz przedaią, panoszą się i za Granicę pieniądze wywozą. — Z Utęsknieniem czekać będzie Powszechność téy gorliwości WM. Pana w okazaniu sposobu taxowania innych Towarów, iakąś pokazał w sposobie taxowania Chleba.

— Targ Miasta *Sandomierza* w Tabelli znayduiący się, że był w Miesiącu Lipcu, zaświadcza *Rogowski* Wóyt Sand: — Dat: z Sandomierza 28. Lipca. — I oprócz Tabelli te czyni Doniesienia.

Krup Gryczanych aż z Jarosławia, kto chce, sprowadza.

Makaron Kraiowy na potrzebę czyią z Warszawy się sprowadza.

Wosk biały czyli Jarzęcy, komu potrzeba, z Jarosławia, Lublina, i Warszawy sprowadza się.

Tytuń tylko w Magazynie kupuie się.

Ale Dziennik uprasza donieść poczemu?

Skór Kozłowych surowych i wyprawnych tu na mieyscu nie masz, ale czasem bywaią sprowadzane.

		Złł:	*Gr:*
Anyżu	- *Cwierć*	13.	-

Ale go tu nie wiele potrzebuią.

Smoły	- *Garniec*	-	12.
Chmielu	- *Cwierć*	3.	-

Ale go nienaywięcey potrzebuią.

Zbiór teraźnieyszy Zbóż, nie bardzo cieszy; nayprzód Zyta bardzo rzadkie, i po części czcze kłoski maiące, a Pszenice śmieciste, Deszcze także przeszkadzaią do Zbioru.

— Targ

— Targ Miasta *Korsunia* w Tabelli znayduiący się, że był w Miesiącu Lipcu, zaświadcza *Kiwa* Burmistrz Miasta Korsunia. — Dat: z Korsunia 19. Lipca. — I o Urodzaiach to donosi:

Donosi się, że w teraźnieyszym czasie, Oziminy są mizerne; Jarzyn tym bardziey mizernieyszych spodziewać się przez posuchę.

— Targ Miasta *Tulczyna* w Tabelli znayduiący się, że był w Miesiącu Sierpniu, zaświadcza *Wilski* Poczmistrz J. K. M. Tulczyn: Dat: z Tulczyna 21. Sierpnia.

A o Urodzaiach i Zbiorze tego-rocznym to ieszcze donosi w tych wyrazach: „ Niech „ tylko Bóg nas pociesza, a i praktyki nie „ bywało ieszcze, żeby kiedy taka Drożyzna „ w Ukrainie, zwłaszcza kiedy iuż Zboża są „ nowe, bywała. — Urodzaie tego-roczne O„ zime i Jare bardzo mizerne, i wcale nic „ nie masz, bo Zyto i Pszenicę iuż dawno „ powyżynali, a niektórzy iuż i ziedli. „

— Targ Miasta *Zytomirza* w Tabelli znayduiący się, że był w Miesiącu Sierpniu, zaświadcza *Jan Lewandowski* Prokonsul Miasta J. K. M. Zytomirza. Dat: 31. Sierpnia z Zytomirza.

— Targi Miasta *Białegostoku*, że był w Miesiącu Sierpniu, zaświadcza *Topolski* Poczmistrz J. K. M. Białostoc: — Dat: z Białegostoku 26. Sierp: — O Urodzaiach zaś to ieszcze donosi.

„ Z tegorocznych Urodzaiów spodziewać „ się, że nie będzie Drożyzny, gdyż w Polu „ znaydowały się nienaygorsze, a żniwa też „ w tuteyszych Stronach dosyć są pomyślne, „ gdyż iuż od pięciu tygodni Deszcze, są u „ nas rzadkie, więcey pogody, i te po kilka „ dni nieprzerwanie wytrzymuią. „

— *Targi Prowincyi Litewskiey.*

— Targ Miasta *Wilna*, że był w Miesiącu Serpniu, zaświadcza *Kantor JP. Przemienieckiego* Wòyta Wileńsk: — Dat: z Wilna 9. Sierp: — I oprocz Tabelli, tych ieszcze Gatunkòw Cenę donosi.

		Złł:	Gr.
Bobu - - -	*Beczka*	48.	-
Grzybòw od 10. Wiankòw	*Bunt*	6.	-
Miodu przaśnego -	*Miara*	36.	-
Chmielu szczypanego -	*Kamień*	15.	-
Oliwy zieloney -	*Funt*	1.	12.
Soli szarey Francuskiey	*Beczka*	30.	-
Ditto Gottemburskiey -	Ditto	46.	-

Zela-

Żelaza - -		*Sztaba*	10.	-
Ditto mnieysza	-	Ditto	9.	-
Mięsa podleyszego	-	*Funt*	-	7.

O Urodzaiach i Zbiorze w Okolicach Wilna, uprasza Dziennik o zawiadomienie.

—— Targ Miasta *Brześcia Lit:* że był w Miesiącu Sierpniu, zaświadcza *Tarnawiecki* Lant-Wóyt Miasta J. K. M. Brześcia Lit: —— Dat: z Brześcia Lit: 28. Sier: —— I o prócz Tabelli tych ieszcze Gatunków Cenę donosi.

			Złł:	*Gr:*
Słodu - -	-	*Szanek*	8.	-
Masła - -	-	*Garniec*	2.	25.
Miodu przaśnego Emesny		Ditto	9.	-
Szczeciny czystey	-	*Kamień*	29.	-
Soli Rozchódki -	-	*Beczka*	13.	-
Ditto Rożniatówki	-	Ditto	15.	-

Cena Zboża nastąpiła mnieysza, z przyczyny, że (za łaską Bożą) Urodzaie krescencyi w teraźnieyszym Roku znacznie są obfitsze, a niżeli w przeszłym.

—— Targ Miasta *Pińska*, że był w ostatkach Czerwca, zaświadcza *Lwowicz* Lant-Wóyt Miasta J. K. M. Pińska. Dat: z Pińska 30. Czerw: —— I oprócz Tabelli, tych ieszcze Gatunków Cenę donosi.

Ma-

		Złł:	Gr:
Masła - - -	*Garniec*	3.	15.
Miodu przaśnego -	Ditto	4.	-
Zelaza - - -	*Cetnar*	40.	-
Ditto Lemieszów -	*Kopa*	120.	-
Miedzi - - -	*Funt*	1.	15.
Baranów - -	*Sztuka*	2.	-
Skór Jałowiczych surowych	Ditto	7.	-
Soli Słupkowey 100.	*Hurmanow*	25.	-
Jay - - -	*Kopa*	1.	-
Piwa Ordynaryn: Dubelt:	*Garniec*	-	10.

Dziennik uprasza o uwiadomienie — Zelazo tam przedaiące się, czy iest Zagraniczne? czy Kraiowe? Ieśli Kraiowe? wiele tam takowych Fabryk Zelaznych? — Takoż Miedź czy Kraiowa? czy Zagraniczna tam się przedaie? — Takoż Urodzaie i Zbiór w Okolicach Pińska iaki się znayduie?

— Targ Miasta *Mińska* w Tabelli znayduiący się, że był w Miesiącach Lipcu i Sierpniu tenże sam, co i w Miesiącu Czerwcu zaświadcza *Tarankiewicz* Burmistrz Miasta J. K. M. Mińska. Dat: z Mińska 10. Sierpnia.

Z Opatrzności Naywyższey Urodzaie tego-roczne różnego Zboża w Okolicach tuteyszych są nienaganne, i początki Zniwa mieliśmy pogodne, iednak na Targach naszych

Cena

Cena na Zboże wysoka, i prawie nic się nie umnieyszyła, iaka była w Miesiącu Czerwcu.

— *Wiadomość o Urodzaiach Powiatów, Grodzieńskiego, Lidzkiego, Słonimskiego i Wołkowyskiego.*

W Okolicach Miasta Grodna i Powiatach, Grodzieńskim, Lidzkim, Słonimskim i Wołkowyskim, Urodzaie tak ozime, iakoteż i iare, bardzo są piękne, które od lat kilkunastu dotąd nie były doświadczane, i które tym są pewnieysze, że w posłużoney dwuniedzielney pogodzie, w większey części do Stodoł są sprowadzone, Cena iednak na Targach mało co zmnieyszona, z przyczyny, że Gospodarz cały sobą zatrudniony zbieraniem obfitego Urodzaiu, nie ma czasu dostarczania Produktów do Miasta. Tak doniósł *Grabowski* Regent Trybunalski.

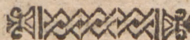
— *Inny sposób Wiadomości Urodzaiów całego Kraiu.*

CAła Powszechność wdzięczna będzie, a mianowicie ten, kto iest gorliwym o Dobro Powszechne, za te Jego tak potrze-

bne z kilku Powiatów Doniesienie Urodzaiów, bo o Litewskiey Karystyi wieść dotąd ieszcze wszystkich zastraszała; teraz zaś odebrawszy tak pomyślną acz kilku Powiatów Litewskich wiadomość, inaczey iuż będzie o tey Karystyi sądzić, zwłaszcza gdyby mogła mieć ieszcze Wiadomość o Urodzaiach całey Litwy, tę zaś pozyskać nayłatwiey możnaby tym sposobem: —— Z każdego Woiewództwa i Powiatu iest przytomnym na Trybunale Deputat, każdy zaś Deputat miewać musi częste korrespondencye tak z swych Domów, iako i Przyiacioł: przez te więc Korrespondencye mógłby każdy Deputat z każdego Woiewództwa i Powiatu, zkąd iest obranym, łatwo wiedzieć, iaki gdzie był Urodzay i Zbiór. Od nich więc tylko trzebaby było komuś, pozbierać w iedno takie Uwiadomienia, i ieden niby Rapport Urodzaiów i Zbiorów z całey Litwy uformowawszy, udzielić go Publiczney wiadomości przez Dziennik Handlowy. —— Do tey Patryotyczney pracy z powodu ninieyszego Doniesienia Urodzaiów kilku Powiatów, śmiem zaprosić W. WMość Pana Dobrodzieia, abyś raczył powyższym sposobem zasięgnąć wiadomości, nietylko od każdego Deputata, ale i z Stron na Trybunał przybyłych; o Zbiorze, Urodzaiu całey Litwy, i te wszystkie wiadomości w ieden Rapport czyli Tabellę zebrawszy, udzie-

lić

lić wiadomości Publiczney przez Dziennik Handlowy. —— Przykład ten gorliwości W. WMość Pana Dobrodzieia, może zachęci do naśladowania którego Obywatela i z Trybunału Koronnego do wywiedzenia się i od Koronnych Deputatów o ich Woiewództwach, Ziemiach i Powiatach, z których są Deputatami, iakie są Urodzaie? Zdaie się, że sposób ten do zasięgnienia z całego Kraiu wiadomości Urodzaiów, byłby nayskutecznieyszy: bo iak łatwo iest każdemu Deputatowi napisać o to do swego Woiewództwa, zkąd iest Deputatem, tak łatwo każdy odpisałby na to: a Zbiór Odpisów takowych gdy będzie udzielony Powszechności przez te Publiczne Pismo, wyrazić niepodobna! iaki Pożytek przyniesie Kraiowi, i iakie ukontentowanie uczyni troskliwemu o Dobro całego Kraiu Królowi Naszemu. Ktoby się więc chciał zatrudnić zasięgnieniem takiey wiadomości Urodzaiow i Zbiorów cało-Kraiowych, niech użyie sposobu zapytania się o to, na wzór Uniwersału Rady w Roku 1785. wydanego, a znayduiącego się w Dzienniku przeszło-rocznym fol: 365.

II.

O Targach Zagranicznych.

— *Doniesienie o Magazynie Towarów Handlu Czarno Morskiego.*

DOniesiono iest *Dziennikowi Handlowemu* z Ukrainy Dnia 30. Lipca, iż założony iest Magazyn Towarów Handlu Czarno-Morskiego w Machnuwce Mieście Dziedzicznym J.W. Potockiego Staroś: Guzow: leżącym w Woiewództwie Kijowskim Powiecie Owruckim, których to Towarów iakość i Cena ma bydź póżniey *Dziennikowi Handlowemu* doniesiona, a Dziennik iak odbierze tę tak pożądaną od całey Powszechności Wiadomość, tak zaraz pośpieszy ią umieścić w Dziele swoim.

— *Żądanie pewnego Kommissanta znaczney iedney Kompanii Handlowey Zagraniczney.*

PEwny Kommissant znaczney iedney Kompanii Zagraniczney podał do *Dziennika Handlowego* następuiące Żądania:

1*mo*. Zapytać się proszę kto iest Właścicielem lub Dziedzicem Puszcz znacznieyszych leżących

cych nad Rzeką Berezyną, Prypecią, i innemi Rzekami wpa'd swòy maiącemi do Dnieprų? Mianowicie Puszczy Borysowskiey —Lubożańskiey —Bobruyskiey—Horwolskiey—Jhumeńskiey — Lubowickiey — Krasnostawskiey — Słonieńskiey — Bobrowskiey — Hybałowieckiey — Wilatyckiey — Zabasewickiey — Hlewińskiey — Uszańskiey — Kalużyckiey — Smoreckiey — Kapłaneckiey — Wiaziańskiey — Przyborskiey —Korytnickiey — Białynickiey — Bachańskiey — Bydgowskiey — — Michałowskiey — Niesieckiey — Ostrowskiey — Kobylańskiey — Swisłockiey — Zarnowskiey — Puchowickiey — Bohuszewickiey — Jakszyckiey —Boratyckiey —Smołowskiey — Bożyńskiey — Smiłowickiey &c: a to dla tego ta wiadomość potrzebna, ażeby można było wiedzieć ktorędy, i do kogo w Interessie tych Puszcz referować się.

2do. Zapytać tychże Jhmciów Właścicielòw, czyli zechcą wnyść z kim w Liwrancyą Masztowiny, Balów Dębowych, i innych Towarów, do Chersonu, lub na inne iakie mieysce przystawiać? ażeby każdy wyraził liczbę Masztowiny od 22. aż do 27—28—29—30. Palmòw. — Jakoteż, co iuż mieć mogą gotowego? lub też w stanie będą dostarczenia podług Kontraktu.

3tio. Prosić podobnież o doniesienie, ieżeliby się kto chciał podiąć dostawiać znaczney Partyi Lnu, Konopi, Saletry lutrowaney, i nielutrowaney, wyraziwszy *plus minus* Cenę za ktorąby oddać mógł.

4to. Zapytać się, czyliby się kto nie podiął dostawiać Mięsa słonego, *alias* Pekelfleyszu? Takowi powinni się zgłosić do Autora *Dzienika*, który im da potrzebną Informacyą i Adress do Negocyanta w Chersonie, lub na innym mieyscu będącego, do którego zaraz powinni przesłać Próbę, z któreyby mógł sądzić o dobroci Mięsa solonego, i o ułożeniu Ceny. Ta Proba powinna bydź przynaymniey we dwóch Baryłkach przysłana, każda po Funtów 200. w sobie zawieraiąca. Jeżeli Proba okaże się dobra, zawrze się Kontrak na Liwrancyą z tym, który się podeymie.

5to. Ostrzedz Beśpieczeństwo obowiązków wzaiemnych, które się w tey mierze zawrą względem dostawienia *alias* Kontraktów.

NB. *Pierwey trzeba donieść Dziennikowi o chęci swoiey podięcia się takowego dostarczenia, a potym Próba pomieniona przeszle się tam, gdzie mieysce będzie na to wyznaczone, w odpowiedzi na takowe Doniesienie.*

III.

III.
O Fabrykach Kraiowych.

— *Wiersz do* NAYIASNIEYSZEGO PANA *w czasie Jego przeiazdu przez* Końskie, *sławne Kuźnice Fabryk Domu Małachowskich wyrażaiący.*

SIedlisko Domu wiernego Tobie ,
A Gniazdo zasług i sławy ,
Daruy , że w skromnym w cale sposobie
Wita Cię , Królu Łaskawy !
Nie rośnie w Gruncie piasczystym zbytek ,
Twòy go też umyśł nie lubi ,
Przemysł tu tylko czyni pożytek ,
I nim się przed Tobą chlubi.
Gdzie widać Gmachy , były pustynie ,
Przemysł ie Ludźmi osadził ,
Zaiął Rzemieślnik źwierząt iaskinie ,
I Rękodzieła wprowadził.
Ma tu z nich Wieśniak w każdym rodzaiu
Potrzebne sprzęty do roli , *(a)*
Zoł-

(a) *Bardzo wielu iest ieszcze takich Rolników, zwłaszcza odległych od tey Fabryki , co niewiedząc o Gatunkach , wielości , Cenie ,*

Zołnierz na swego obronę Kraiu,
Ztąd iuż dostawać broń woli. *(b)*
A i zamożnych przykłady szkodne
Przesąd z rzucaią swòy przecie,
Kiedy Powozy maią wygodne
Choć w Polskim robione świecie.
Twòy zachęt Krolu! w każdey dzieł mierze
O Dobro Narodu dbały,
Widziałeś w Kraiu, iak skutek bierze,
I bukiet wiie Ci chwały.
Zobaczysz ieszcze, dozwolą Nieba,
Iak pod zlepszonym Twym rządem
Udzielem obcym, nietylko Chleba,
Lecz Rzemiosł, wodą i lądem,
Jak

---

i Mieyscu znaydowania się takowych Rolniczych Sprzętów, sprowadzaią ieszcze to wszystko z Zagranicy. gdyby więc i zapobieć takowemu wychodowi za Granicę pieniędzy, i uczynić wygodę większą tak kupuiącym iako i Fabryce, należałoby podać do wiadomości Publiczney przez Dziennik Handlowy, Gatunki, wielość, Cenę, y Mieysce przedawania, takowych Sprzętów Rolniczych.

(b) *A co się żądało o Sprzętach Rolniczych, toż samo się żąda i o broni Zołnierskiey,*

Jak sławy poprzem z zwiększeniem siły,
Broni te Kuźnie dostarczą.
Serca zaś Domu tego iak były,
Tak będą dla Ciebie Tarczą.

— *Specyfikacya Ceny różnego Zelaza Fabryki Końskiey znayduiącego się w Warszawie w Magazynie* JJ. WW. Małachowskich *na Ulicy Senatorskiey Nro* 459.

		Złł:
Zelaza Szynowego i Kratowego	*Cetnar*	30.
Ditto Sztabikowatego - -	Ditto	31.
Ditto w Osiach i Gąsiorach	Ditto	33.

Zela-

---

którey Gatunki, wielość, Cena, i które iuż Reymenta, wiele? czego? i poczemu brali? wiadomość ta zachęciłaby, nietylko i z innych Reymentów, ale nawet i w szczególności każdego, udawać się do tak pożyteczney Fabryki, o którey dotąd rzadko kto wiedział, zwłaszcza z odległey mieszkaiących. — Z Uutęsknieniem zatym Powszechność oczekiwać będzie Wiadomości powyżey namienionych Ządań tey Fabryki, i ma nadzieię po gorliwości Fundatorów tey Fabryki, że nie ubliżą udzielić Kraiowi tak pożądaney Wiadomości.

		Zło:	Gr:
Zelaza Extraordynaryinego w Ankrach - -	Cetnar	38.	-
Ditto w Pługach i Radlicach	Ditto	37.	-
Ditto Fryzowanego -	Ditto	43.	-
Ditto w Blachach ordynar:	Ditto	66.	-
Ditto w Naczyniu Kowalskim, Slòsarskim, Młyńskim, Skkutnym, Tartakowym i innym -	Ditto	63.	-
Ditto w Kowadłach oprócz Stali - - -	Ditto	69.	-
Ditto w Naczyniu lanym - w Kotłach, Garkach, i Moździerzach - -	Ditto	30.	-
Piła wodna stalona do Tartaku - -	Sztuka	27.	-
Gwoźdwi Łatniaków -	Kopa	2.	-
Bratnali wielkich -	Ditto	1.	6.
Ditto śrzednich - -	Ditto	-	27.
Puł-Bratnali - -	Ditto	-	22½.
Szkudelniaku od Kòp 100:	Faska	25.	-
Ditto - od Kòp 60.	Ditto	15.	-

— *Specyfikacya Ceny Towarów Fabryki Zelazney Białaczewskiey.*

W Miasteczku Białaczewie, o pułtory mili od Miasta Końskich, a o 16. mil od War-

Warszawy przy Krakowskim Trakcie sytuowanym J. W. Małachowskiego Referendarza Kor: Cena Zelaza znayduie się następuiąca :

		Złł:
Zelaza ordynaryinego Szynowego czyli Kratowego -	*Cetnar*	26.
Ditto Sztabowego - -	Ditto	27.
Ditto Powozowego w Osiach i Gąsiorach - -	Ditto	32.
Ditto Szwedzkiego i w Ankrach	Ditto	34.
Ditto w Blachach i Naczyniu w glinę i Piasek lanym -	Ditto	26.
Ditto w Naczyniu w glinę lanym iako to : w Kotłach, Gargach Moździerzach - -	Ditto	30.
Ditto Goździarskiego czyli Fryzowanego - - -	Ditto	38.
Ditto w Blachach kutych i płaskich - - -	Ditto	58.
Ditto drobno kutego w Sztabik:	Ditto	38.
Zelaza w Naczyniu kutym Młyńskim, Tartakowym i Szkutnym	Ditto	58.
Ditto w Naczyniu Kowalskim w Kowadłach Młotach - -	Ditto	64.
Ditto w Naczyniu extraordynadynaryinym na model kutym.	Ditto	76.
Pił wodnych do Tartaku	*Sztuka*	26.

Oprócz wyżey wymienionego Zelastwa w tychże Białaczewskich Kuźniach, znayduie się ieszcze Drót w rożnych gatunkach no-

wo

wo-fabrykowany, ktorego Ceny ieszcze niemasz. — Także Goździe rożney wielkości na faski i kopy przedaiące się.

Tego wszystkiego Zelastwa, oprocz Białaczewa, znayduie się osobny Skład w Warszawie na Krakow: Przedm: pod N. 410. wyższą 3. Złotych Ceną Cetnar Zelaza, *attenta ratione* Przewozu, przedaie się.

— *Odpowiedź na Zapytanie o Fabrykach Zelaznych Wdztwa Mińskiego.*

Pieców na Zelazo w Woiewodztwie Mińskim iest niemało, lecz Zelazo z tych Pieców ni na co niezgodne, iak tylko na Lemiesze do Soch Rolniczych; i dla tego Obywatele tuteysi przymuszeni o Zelazo starać się dobrego gatunku z Moskwy lub Krolewca, a Moskiewskie Zelazo naywięcey było używane, iż taniey kosztowało. W tych dwoch latach tak podrożało, że wyrownało w Cenie Krolewieckiemu. *Tarankiewicz Barmistrz Miński.*

— *Fa-*

— *Fabryka Papieru dobrego, i Sukna ordynaryinego w Mieście Postawach w Powiecie Oszmiańskim*

W Postawach znayduie się Papiernia, w którey Papieru ordynaryinego do pisania dwóch gatunków dostać można:

	Zł:	Gr.
Jednego *Ryza* - - - - - -	8.	-
Drugiego Ditto - - - - -	10.	-
Notowego *arkusz* - - - - - -		2.
Rygałowego Ditto grubego - -		10.

Sukna w Gatunkach ordynaryinych robią się, którego po Złotych 3. dostać można czasami.

Przytym różnych Maystrów, iako to: Snycerza — Stolarza — Sztelmacha — Pudlarza — Tokarza — Zegarmistrza — Slósarza — Konwisarza — Ludwisarza — Blacharza — Kowala — Mularza — — Polewnika — Garncarza &c. — Ale to wszystko z śmiercią swoiego Fundatora J. W. *Tyzenhauza* Podskarb: Nadw: Litew: obumiera.

— *Pa-*

— *Papiernie w Woiewództwie Sandomierskim* (b).

1. W *Korytnicy* Dobrach Xiężny Marszałkowey W. K. ordynaryina bez Hollendru.
2. W *Rodostowię* Wsi Niemierzyca Papiernia dobra z Hollendrem.
3. W *Szumsku* Wsi tegoż Papiernia ordynaryina.
4. W *Mędrowie* Papiernia ordynaryina bez Hollendru.
5. W *Mostkach* mila od Staszowa Papiernia ordynaryina bez Hollendru.
6. W *Suchowie* Wsi Biskupa Krakowskiego, Papiernia ordynaryina bez Hollendru.

7.

(b) *Gdyby to z całego Kraiu podobnie doniesione były Papiernie, możnaby uformować Tabellę Papierniów całego Kraiu, która gdyby zaymowała tak wielką liczbę Papierni, iżby poznać można było, że wystarczą potrzebie całego Kraiu, może ściągnęłyby Uwagę Kommissyów Skarbowych, że zakazałyby wchod Zagranicznemu Papierowi, albo obciążyłyby większym Cłem iak dotąd, przez co znaczny wzrost Papierniom Kraiowym przyczynionoby.*

7. W *Mniszowie* Wsi tegoż Papiernia ordynaryina bez Hollendru.

8. W *Przysusze* Mieście Starosty Wolbromskiego, Papiernia ordynaryina bez Holledru.

NB. Jeżliby w Doniesieniu tych Papierni stała się iaka omyłka, tedy Właściciele onych niech raczą przysłać potrzebne poprawki z dokładnieyszym opisaniem; mianowicie z wyrażeniem Gatunków i ceny Papieru.

—*Fabryka Makaronu Włoskiego w Warszawie.*

FAbryka Ciast nazwanych Makarony, nakształt Genueńskich i Neapolitańskich, założona w Warszawie w Starym Mieście na dole w Kamienicy Doktora *Gagatowicza*, Nro. 50. Robią się tam wszelkiego gatunku: *La Sagnes* . . . Robaczki Makarony, i Caicia z tych Ciast:

		Zł:	Gr:
Naydelikatnieysze przedaią się *Funt*		1.	-
Srzednie - - -	Ditto	-	15.
Ordynaryine - - - -	Dto	-	10.
Caicia - - -	Dto	-	15.

Daremnie rozumiano, że to Ciasto przewożone będąc przez Wodę, zepsuć się może,

że, bo doświadczenie przeciwne okazuie fałsz takowego sądzenia —— Kupcy sprowadzaiąc ie z Zagranicy, sprowadzać ie muszą Morzem, a nie popsuią się, za coż przeprowadzenie onych naszemi Rzekami miałoby psuć.

Makarony Zagraniczne niczym nie lepsze od Polskich przedaią się po Złot: 2. Groszy 15. Funt, z przyczyny kosztu znacznego, który sobie nadgradzić muszą nieiakim zyskiem; ale mogą ie teraz mieć z tey Fabryki po $22\frac{1}{2}$. Grosze Funt, kupuiąc po 50. Funtów zarazem, a zwyczayne według proporcyi.

Ponieważ gatunek Zboża, którego używaią do robienia podobnych Ciast, iest rzadki w Polszcze, która przecięż w inne obfitûie Zboża na Mąkę zdatne, płacą przeto Cwierć tey Mąki po Złot: 18. Dlatego ieżeliby który Właściciel Dóbr chciał posiać Zboże tego gatunku, może się umòwić z Przełożonym Fabryki dla przedania iemu tego Zboża ogółem. —— Aże w tym razie cena byłaby dyskretnieysza, wyświadczonoby znaczną usługę Powszechności, boby pomienione Ciasta przedawane były ieszcze taniey nad cenę wyżey wyrażoną.

Fabryka ta ponieważ iest tak mocno pożytecana Kraiowi, iż wyrabiaiąc z Kraiowey Mąki Makarony tak przednie, iak Zagraniczne, zapobiedz może tak znacznemu wydat-

kowi

Wydatkowi pieniędzy za Zagraniczne Makarony (których iak wiele wchodzi do Kraiu, fame tylko Kommiffye Skarbowe wiedzą) powinna bydź od rządu nafzego pochwalona i protegowana, protekcya zaś ta nayleplzą okaże fię, gdy zagranicznych wprowadzenie, będzie, albo weale zakazane, albo cłem wyżfzym iak dotąd obciążone, czy na Granicy, czy na mieyfcu Przedawania. Wfzyftko to mogłyby dopełnić Kommiffye Skarbowe, iako maiące moc urządzania na lepfzość Kraiu, Taryffami, Handlem i Fabrykami.

IV.

O Tranfporcie Spławnym.

— *Nowe uwiadomienie o znayduiących fię ieszcze zawadach na Bugu i Kanale Muchawieckim.*

NA żądanie *Dziennika Handlowego* o wyfzczególnienie trwaiących przefzkód w Handlu Spławym Rzekami *Bugiem* i *Muchawcem* donofzę.

Rzeka *Bug* wiadomo iak wiele Woiewództw, Ziem przechodząca, iak wiele i wielorakich Produktów Kraiowych za Granicę wyprowadza, i

jak znaczną importancyą Skarbom obu Narodów czyni, z których cel miarkować można, co też Właściciele Prokuktów zyſkuią— I lubo ta droga ſpławna bliſko dwochſet groblami mocnemi wpoprzek Rzeki tamowana, gwoli mizernych młynów utrzymywania, zoſtawuiąc ciaſne wrota dla przeyścia Statkom, iednak Obywatele na te niebeſpieczne na Groblach przeprawy muſzą ſię azardować: ponieważ dla ſprawienia ſilnieyſzego pędu wody przez wrota na Młyny, Groble podnieſione wyſoko, czynią wodę wyżſzą przed Młynem na pułtora łokcia, niżeli ieſt niżey Młyna; i gdy takowych wrót chybi ſtatek cokolwiek, wpada na Groblę, i albo ſię wywraca, albo łamie ſię, i wſzyſtko ginie— Te to ſzkody były powodem gorliwym Obywatelom do ſtanowienia Praw o znieſieniu Młynów Bugowych, ale Exekucyi dotąd nie widzim, bo chybaby znieſienie tych Młynów zabeſpieczyło i pomnożyło Handel Spławny.

To płynąc z wodą takie ſą zawady, zobaczmyż teraz iakie ſą ieſzcze przeciw wodzie na teyżeż Rzece.

Teraz należy uwiadomić znowu o tych trudnościach na Spławie Bugowym, które ponoſzą Szkuty, Dubaſy, Łyżwy powracaiąc z Gdańſka

i

ſ Elbląga, Młyny w gorę przechodząc, muſzą do przeciągnienia przeciw impetu wody na wrotach, iedney Szkuty czterdzieſtu i więcey używać Fliſow, muſzą windy zakopywać, i na każdym Młynie tyle pracy ponoſić ile ieſt takich Młynów, iż przeciągaiąc iedną Szkutę, dzień zabawić trzeba czaſem; i gdyby nie te zabawy trudniły, ſtawałyby ſtatki u Portu ſwego kilko tygodniami prędzey; przez co przyczynia ſię koſztu na ſuſtentacyą i zapłatę Sternikom i Fliſom, nie wſpominaiąc ſzkody w Statkach, które przez te w gorę impetu wody ciągnienie, poruſzaią ſię ze wſzyſtkich Stawów, Liny rwać ſię muſzą, a często ludzi do kaleſtwa i śmierci przychodzą— A tym wſzyſtkim trudnościom i ſzkodom dotąd zaradzenia nie widać, czuią to gorliwi Obywatele, i znaią, że nieſzczęśliwe niezgody Seymowe wſzyſtkiego złego ſą przyczyną.

Co zaś do Spławności Rzeką Muchaweem, iakie ma ieſzcze przeſzkody Handel Spławny, wyrażam.— Zaczynaiąc w gorę od Miaſta Brześcia, gdzie nayprzód ieſt Moſt na tey Rzece, chociaż ſą wrota pod Moſtem, iednak Maſzt ſpuſzczać muſi ſtatek, bo Moſt nie ma zwodu. (a)

 Prze-

(a) *Trzeba iżby Miaſto uſprawiedliwiło ſię, dla czego biorąc Cło z Moſtu, nie da zwodu*

Przebywszy ten Most, iest pierwsza przeprawa w Kamienicy Zurowickiey, gdzie chociaż Grobla przekopana, ale Pale zostawiono, gdzie Statek czy z gory czy z dolu idący, wiele bawić musi, poki się przecisie.

Ztamtąd wyszedłszy także trudności przebywać musi na Groblach w Szebrzyniu, w Bukowie, w Piotrowiczach w Połubeczku. (b)

Te Groble przeszedłszy do Czerewaczyc Dóbr Stołowych J. K. Mości, gdzie Most, pod który idąc, ciasne wrota znayduie i Maszt spuszczać musi. (c)

Prze-

takiego, aby statki bez spuszczania Masztu przechodziły.

(b) *Trzebuby także uwiadomić, iakie to są na tych Gróblach trudności, i iakiemi sposobami można one ułatwić.*

(c) *Takowa zawada Mostu, zapewna nie musiała dotąd bydź wiadoma Administratorowi Dóbr Ekonomii Brzeskiey, boby kazał ią ułatwić kosztem Skarbowym, za co nie tylo naganiony nie byłby, ale owszem pochwalonym od tego, komu się usprawiedliwia z swych rządów Administratorskich. Spodziewać się zatym może wkrotce Powszechność w tym mieyscu żądanego ułatwienia.*

Przebywszy i tę przeprawę, przychodzi do Miasta J. K. Mości Kobrynia, tam Most niski, i wrota ciasne, potym Groblę chociaż rozkopano, ale pale także zostawione, i tam naytrudnieysza przeprawa (d)

Przebywszy i tę przeprawę, idzie w górę Muchawcem puł mili, i wchodzi w Rzekę *Włok*, oba brzeg kępiną maiąc zarosse, uszedłszy tą Rzeką milę, przychodzi w Kanał nowo zrobiony, ten Kanał potrzebuie na pułtora łokcia w głąb wybierać ziemi, ieśli maią przynaymniey Łyżwy tym Kanałem chodzić, także potrzebuie obwarowania Brzegów, od podrywania biegiem wody— Te są prawdziwe w mieysćach wyrażonych Przeszkody do Handlu— Dat: 1787. 24. Julii.— *Obywatel* Woiewodztwa Brzeskiego Lit:

Donie-

(d) *Czyż nie dość ułatwiać trudności od Natury poczynione, za cóż ieszcze ludzie one pzyczyniaią, zostawuiąc Pale w przekopanych Groblach? których zostawienie iest gorszą ieszcze zawadą, a niżeli niskość Mostu, bo poddaie Statki pod niebespieczeństwo ukryte, zaczym dobycie onych od Właściela, iak naysolenniey żądane bydź powinno.*

—*Doniesienie o Spławności Rzeki Rozpierskiey.*

Rzeka Rozpierska pod *Rozprzą* bieżąca mil dwie do *Pilicy* pod Sulejów wpada, którą nayprzód płynął z Drzewem P. *Kociszewski.* (e)

— *Doniesienie o Spławności Rzeki Swiętey przez przeczyszczenie teraźnieysze.*

Mości Panie Edytorze Dziennika Handlowego.

Jestem z liczby tych którzy czytaią Peryodyczne Pismo Jego— Praca iego na zysk Publiczności, ieżeli przez niedostatek oświeconych Korrespondentów. i z innych przyczyn, nie odpowiada ieszcze zamierzonemu celowi, nie

przeto

(e) *Wdzięczna będzie Powszechność Handluiąca i za te acz krotkie doniesienie, ale wdzięcznieysza ieszcze byłaby, gdyby ten co pierwszy raz przebywał tę Rzekę, opisał iey wszystkie zawady, ieśli są iakie; głębokość, szerokość, zkąd się poczyna? gdzie wpada? iakie po nadbrzegach iey znayduią się Towary leśne? lub iaka spekulacya Handlu bydźby mogła?*

przeto mniey warte wdzięczności Publiczney usiłowanie iego. I ia znayduię, że Dziennik W. M. Pana iedynym będzie Kanałem, przez który po całym Kraiu naszym rozeydzie się Duch Emulacyi Gospodarskiey, Przemysł, Spekulacye Handlowne pomnożą się; i cyrkulacya tak istotnie nam potrzebnego Wnętrznego Handlu rozkrzewi się.

Chcesz WPan to Pismo swoie uczynić prawdziwie interessuiącym? i prawdziwie Handlownym? nie mieszay Materyi Politycznych, i Obiektowi swemu obcych— Nie iednego obraził wypis W. MPana z Xięgi Autora *Uwag nad życiem Zamoyskiego*. Co z Dziennikiem Hendlowym wspolnego maią Kancelarye Grodzkie? Uwagi bydź mogą sprawiedliwe, ale Materyi, którąś W.MPan obrał, nieprzyzwoite— Nie godzi się też ludzi, którzy przez całe swe życie na Dobrą Reputacyą pracowali, z dobrey Sławy odzierać.— Nieszczęśliwy człowiek, nie dla tego występny— Mniemane kradzieże Skarbu nie były dowiedzione T. Z.- i Gdy Duch Partyi i nienawiści ustanie, P. N. będzie w Historyi Kraiowey Wielkim Człowiekiem, ale nigdy złodzieiem.

Przytaczasz WPan Konstytucyą obiaśniącą Głos

wolny

wolny; Wielka na to zgoda, aby było wolno Obywatelowi Zdanie swoie otworzyć, i aby za nie nie odpowiadał. Ale tey wolności nie należy używać na szkodę drugiego Obywatela, ktory do swoiey Reputacyi takie ma Prawo, iakie ma Autor do wolności pisania.

To mu po Obywatelsku przełożywszy, i abym mu dał Matryą do pomieszczenia w Dzienniku Handlowym, donoszę W. MPan u to, czegom się w ciągu teraźnieyszey Podroży moiey dowiedział, zostawuiąc wolność wyrzucenia w druku swoim dwu poprzedniczych Uwag, iako szczegulnie dla przestrogi prywatney, nie zaś dla zawstydzenia iego, napisanych. (f)

Miasto Wiłkomierz przez szczęśliwe połczenie swoie nad *Swiętą* Rzeką nie daleko od Wilii

(f) *Prawda, że wolność miałem opuszczenia tych dwoch Uwag, ale gdybym pokazał Powszechności, że i wiernie wszystkie Doniesienia Obywatelskie umieszczam, bez wyrzucenia nawet i tych, które są przeciw mnie samemu napisane, i abym w wolnieyszym czasie miał pole do odpisania na te zarzuty, dla tego nic z tego Doniesienia nie wyłączyłem.*

ſii wpadaiącą, i przez bliſkość Rygi i Lipawy, ma zawſze wielką ſpoſobność do prowadzenia Handlu Zagranicznego. Ale częſte a prawie coroczne pożary, których przyczyną budowane bez żadney ſymetryi Domy drewniane ſłomą pokryte, i iedne z drugiemi ztykaiące ſię, do takiego ubośtwa przywiodły Kupców niegdyś maiętnych, że Handel ſpławny Królewiecki z wielką ſwoią ſzkodą porzucić, a zimowy Lądowy z Rygą, Obywatelom Powiatu zoſtawić, przymuſzeni byli.

Od Daty teraźnieyſzego Panowania, ieden Statek pod Wiłkomirzem nie był widziany, a Rzeka niegdyś Spławna, z czaſem ſtała ſię nieprzebytą, dla niezliczonych Haków, zielſka poroſłego, i Drzew dużych, które wartem Rzecznym podmyte, Koryto Rzeki zalegiy, a przeyście Czołnowi nawet przy małey wodzie, uczyniły niebeſpieczne.

Chcąc zatym znowu otworzyć Hadel z Krolewcem, należało z przeſzkód Rzekę oczyścić; a na ten wydatek, potrzebnego rychło ſię ſpodziewać funduſzu od Skarbu Publicznego nie można było.

Ta Chwała zoſtawiona była iednemu Obywatelowi, który poſługę Obywatelſtwa z właſną korzyścią złączył — J. W. Koſſakowſki Woiewoda Witebſki, okolicznie z oświeconego Goſpodar-

ſtwa

ſtwa ſwoiego znaiomy, właſnym ſwym koſztem oczyścił Rzekę, a Strug (g) pod Janowem zbudowawſzy, z wielim Kupcow Wiłkomierſkich zadziwieniem, i niemnieyſzym ukontentowaniem ſprowadził pod Wiłkomierz.

Ta wſzakże Publiczna poſługa, nie na wieleby ſię przydała ludziom chociaż przemyślnym, ale bez ſpoſobu ważenia będącym, gdyby tenże J.W. Woiewoda kilka tyſięcy Czerw: zło: na Handel tymże Kupcom nie rozdał, i nie rozpożyczył.

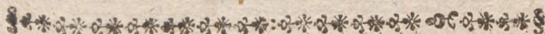
Naładowany Strug Kraiowym Produktem wyruſzył z pod Wiłkomirza, i bez naymnieyſzego w żegludze ſwoiey przypadku, iuż ſtanął w Królewcu.

Upraſzam WMPana, ażeby ten zacnego Obywatela poſtępek, dla chwalebney drugich Emulacyi, był do Publiczney wiadomości podany— Jeſtem WMPana życzliwym ſługą - Dat od Rzeki Swiętey 1787. Czerwca 5.— *Wicina.* (h)

V.

(g) *Strug ieſt to Statek większy iak Szkuta.*

(h) *Z chęcią wielką tak chwalebny i rzadki poſtępek, nie tylko rad nioſę teraz do publiczney wiadomości przez to moie Dzieło, ale radbym ieſzcze doczekać ſię i tego, ażebym iak nayprędzey w tymżeſz Dziele donioſt i to, że ten poſtępek zoſtał nadgrodzony wyſtawieniem Koloſu nad tąż Rzeką, temu, kto ią wyczyścił, z napiſem wiekopomney chwały.*

V.

O Transporcie Lądowym.

— *Sposoby Sandomierzanina do poprawy Transportu Lądowego.*

JUż kilkakrotnie czytaliśmy w *Dzienniku* iednomyślne żądania.

1. względem wyprostowania, i w dobroci utrzymywania dróg Lądowych.
2. Aby na Drogach Publicznych znayduiące się Groble i Mosty, podobnież w dobroci utrzymywane były, iako cząstki Drogi Publiczney bez żadnego Cła; iuż to że Drogi Kraiowe bydź powinny publiczną ofiarą Powszechności, iuż to, że Possessorowie Mostów swoich i ich Poddani bez opłaty ieżdżą nawet ładownemi wozami, zwłaszcza na Targi po cudzych Mostach bez opłaty, a więcey ich psuią przez rok, niż kilka wozów Handlowych.

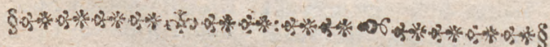
Z tych i innych powodów, zdaie się bydź słusznością, aby Cło Mostowe i Grobelne uchylone było w Kraiu— Wszakże Patryotyczne to żądanie, nie będzie miało skutku ieżeli prywatny zysk przenoszony zostanie nad powszechne Dobro, lub ieżeli ustawa nie zaydzie Kraiowa.

Względem Powozów lądowych tak w zimie, iako i w innym czasie używanych w Polszcze, mogłaby Mechanika dać potrzebne przepisy do

do onych udoſkonalenia— Czego że ſię od niey ſpodziewa Powſzechność, przeto opuſzczam tu względem nich moie uwagi i poſtrzeżenia, daiąc ſpoſobność tym, którym to czynić z Urzędu należy.— *Sandomirzanin.*

— *Reperacya Dróg w Mieście Sandomierzu.*

„ Niewypowiedzianym ſpoſobem Miaſto na-
„ ſze żałuie, iż z Nayiaśnieyſzego Pana bytno-
„ ści cieſzyć ſię nie mogło, którey ſpodziewa-
„ iąc ſię, Drogi i Moſty w iak naylepſzym ſpo-
„ ſobie wyſtawić ſtarało ſię, i temu zadosć u-
„ czyniło „— *Rogowki* Wóyt Miaſta J. K. M. *Sandomierza.*

VI.

O Jarmarkach Kraiowych.

— *Wiadomość Jarmarkow czyli Targów we Wſi Kniazopolu leżącey w Woiewodztwie Bracławſkim.*

Wieś Kniażopól Dziedziczna J. O. Xiążęcia Czetwertyńſkiego Kaſztelana Lwowſkiego, leżąca w Woiewodztwie Bracławſkim Powiecie Winnickim, na Trakcie zwanym Szpaków, idącym do Benderu Oczakowa i Jaſs, gdzie Jarmarki bywaią ludne, trwaiące po dni kilka, na Bydło, Konie, Woſki, łoie, &c. gdzie ieſt i Młyn wietrzny do wygody okolicznych, i Auſteiya ze wſzyſtkiemi

wygoda-

wygodami dla Podrożnych.— Na które te Jarmarki Przywiley Nayiaśnieyszy Pan wydał w Roku 1787. Września 12. Dnia.

— *Obwieszczenie Jarmarku w Starostwie Korytnickim w Woiewodztwie Mazowieckim 16. Września przypadaiącym.*

Podaie się do wiadomości, iż w Dobrach Dziedzicznych J. W. Jmci Pana Kazimierza Rudzińskiego Woiewodzica Mazowieckiego Szambellana J. K. Mości Starosty Korytnickiego w Woiewodztwie Mazowieckim a Ziemi Liwskiey sytuowanych, Mieście Katuszynie, przypada Jarmark walny dwuniedzielny o mil 7. od Warszawy a 5 od Łukowa na dzień 19. Września w Roku ninieyszym po Jarmarku Łukowskim, na Konie dzielne cugowe i wierzchowe w rożnym gatunku, tudzież Bydła, Woły na karmienie, i Towary rozne, iako też Futra i Bławaty, a to z wszelką dla kupczących wygodą bez żadney opłaty, które to obwieszczenie Publiczności podaie się i zaprasza. Dan 1. Września Roku 1787. w Warszawie.

Może iest wiele i innych w tym miesiącu Jarmarków tak dawnych iako i nowych, ale że Dziennikowi nie są wiadome, więc tu nie wzmiankuią się, i w dalszych miesiącach wzmiankować się nie będą, ieśli Właściciele Jarmarków nie zechcą donosić.— Słyszeć się tu dało, że Jarmark nowy-

wy kilkonedzielny w Nieświżu ieſt podnieſiony w tym Roku; ale że żadnego Publicznego obwieſzczenia doſtać o nim nie można było, więc o iego ludności, wygodach, wolnościach, wiadomości Kupcow i Towarów iakie się na nim znaydowały, w tenczas w tym Dziele udzielone będą Publiczności, kiedy to wſzyſtko kommunikowane zoſtanie temu Dziełu.

Dawnieyſze ſwe żądania Dziennik ponawia, iż chciałby Mieſiącem pierwey lub dwoma, donoſić o wſzyſtkich Jarmarkach całego Kraiu ſpoſobem Tabelli, ieśli właściciele onych zechcą wcześnie i dokładnie donieść.

VII.

VII.

O Miastach Kraiowych.

Dalszy ciąg Numerowania Warszawy.

83. *Ulica Zorawia.*

Nro.

1610. D Stypułkowskiego.
1611. Kamie: P. Siemiączyńskiego.
1612. D. Horna.
1613. D. Kuleszy.
1614 D. Ruszkowskiey.
1615. D. Czackiego.
1616. D. Braunowy.
1617. D Moczarskiego
1618 Plac Klimaszewskiego.
1619. D. Stypułkowskiego.
1620 D. Dąbrowicza.
1621. D. Brogowiczowey.
1622. D. Zawadzkiego.
1623. D. Halickiego pusty.
1624. D. Kamińskiego..
1625. D. Kłosińskiego.
1626. D. Karwowskiego.
1627. D P. Dufoura Kon: J. K. M.
1628. D. Jaworskiego.

1629. D Gąſowſkiego.
1630. D. Makowieckiego.

84. *Ulica Wſpolna.*

Nro.

1631. D. Skupiego.
1632. D. Urbańſkiego.
1633. D. Wolſkiey.
1634 D. Bałdykowſkiego.
1635. D. Jaſtrzębſkiego.
1636. D. Winiarſkiego.
1637. D. Poliń.kiego.
1638. K. Madyńſkiego.
1639. D. Pruſińſkiego.
1640. D. Jabłońſkiego.
1641. D. Grodzkiego.
1642. D. J. W. Wykowſkiey Kaſzt: Wy:
1643. D. Dąbrowſkiego.
1644. D Paczuſkiego.
1645. D. 2. Bertrama.
1646. D. Karwowſkiey.
1647, D. Godlewſkiego.
1648. D. Skurkowſkiego.
1649. D. Pruſzyńſkiego.
1650. D. Kurkowſkiego.
1651. D. Urbankowſkiego.

1652. D. Jabłońskiego.
1653. D. P. Nargielewicza.
1654. D. J.W. Zboińskiego Kasz: Racią:

Następuie Ulica Mokotowska o czym poźniey.

Uprasza Dziennik o uwiadomienie odmienionych Possessyi, zaszłych po wydrukowaniu Taryffy Warszawskiey, gdyż ieśli kto nie doniesie o odmianach zaszłych czyich Possessyi, tedy będzie tak wydrukowano iak iest w Taryffie.

Krótki opis teraźnieyszego Stanu Miasta J. K. Mości Sandomierza.

RZecz cała w tych wyrazach się mieści — Miasto Sandomierz maiąc za sobą Prawa *Natury* y *Kraiowe*, a przeciw sobie *przemoc*, stało się nieludnym, spustoszonym, ubogim i uciemiężonym, słowem potrzebuiącym mocney opieki, i prędkiey sprawiedliwości.

Ta prawda iest wiadoma, iż Prawem *Natury* należy się każdemu Człowiekowi *sposób do*

życia, aby nie umarł z głodu, i miał się czym odziewać. *Prawem Kraiowym* należy mu się sposób do *zysku*, aby z niego Kraiowi podatek dawał, i był pożytecznym w społeczeństwie ludzkim— Krotki ten opis, iak te Prawa dwoiste były dla Miasta Sandomierza przepisane? a iak teraz pogwałcone? da poznać widocznie Stan teraźnieyszy tegoż miasta.

Leszek Czarny Monarcha Polski, oraz Dziedziczny Pan i Xiążę Miasta Sandomierza, a przytym *Fundatór i Prawodawca* tegoż Miasta Przywileiem swoim Fundusżowym, albo lokacyinym danym R. 1286. Sposób do *życia i zysku* Mieszczanom Sandomierskim przepisał następuiący, który też wielokrotnie przez innych *Monarchów i Konstytucye Kraiowe* iest potwierdzony, to iest: 1mo. z *Rolnictwa*, 2do z *Rękodzieł*, 3tio. z *Handlu*.

Co do *Rolnictwa*. Lubo czasów dzisieyszych *Rękodzieła* i *Handel* zdaią się bydź nayprzyzwoitsze Osobom mieyskiego stanu, że iednak one w dawnych wiekach mało co znaczyły w Polszcze, a bardziey, iż podlegaią szkodliwym odmianom, i nie mogą się zwać pewnym i trwałym sposobem do życia i zysku, z tych powodów

Fun-

Fundator i Prawodawca Leszek chąc *trwały* i beſpieczny ſpoſób temu Miaſtu wyznaczyć, Miaſto to zaludnić, ozdobnym i obronnym w Kraiu uczynić, wyznaczył i nadał dla ſamych tylko Mieſzczan i ich Wóyta, a nie dla kogo innego na orne Pola i Paſtwiſka Łanów *Frankońſkich* 228. to ieſt dla ſamych Mieſzczan na orne pola, łanów *Frankońſkich* 200. dla tychże na Paſtwiſka *Łan: Fran:* 20. zaś dla Wóyta na pola rożne *Łan: Fran:* 8.

Weyrzyimyż teraz iak wiele tych Łanów od Mieſzczan odpadło do obcych? kto one poſiada? i iakim Prawem? a z tego poſtrzegłſzy, iak ſię mało przy Mieście funduſzu zoſtało? przeświadczemy ſię łatwiey o przyczynie nieludności, ſpuſtoſzenia i uboſtwa Miaſta.

Że zaś w Prawach Polſkich Łany Frankońſkie ſą dwoiſte, *większe i mnieyſze*, a któryby z nich był wymiarem gruntów Funduſzowych tego Miaſta, upewnić ſię trudno było, tak z Przywileiu Funduſzowego, iako i zkąd inąd, przeto R. 1784. przedſięwzięto przez Geometrę przyſięgłego rozmierzać wſzyſtkie Grunta *wiadome* natury mieyſkiey na Łany Teutońſkie, które bliſko ſzrodek trzymaią między wſpomnionemi Łanami Frankońſkiemi. Podług tedy Geometrycznego ro-

zmiaru, i obrachunku uczynionego, dziś funduszowe Miasta Łany, ci posiadaią, w następuiącey liczbie.

1. Duchowni *Łan: Teut:* 50. *Zag:* 190. stóp 275
albo Łok: kw: 36,557,039. $\frac{11}{16}$.

2. Szlachta z Starostą 30. 68. 809.
albo Ł. K. 21,908,705. $\frac{5}{8}$.

3. Cesarz w Gallicyi 11. 955. 776.
albo Ł. K. 8,556,624.

Summa awulsów wiadomych 91. 1214. 861.
albo Ł. K. 967,022,359 $\frac{1}{16}$

4. Mieszczanie i Miasto 42. 881. 162.
albo Ł. K. 31.113,653, $\frac{3}{8}$.

Summa awulsów pierwszych i Funduszu 134. 800. 23.
albo Ł. K. 98,136,012 $\frac{15}{16}$.

A że Łanów Frankońskich *większych* liczba Funduszowa 228. czyni Ło: kw: 194,144,850.

Zaś Łanów Frankowskich *mnieyszych* liczba Funduszowa 228. czyni Łok: kw: 155,315,880.

5. Przeto Summa awulsów drugich niby *niewiadomych dotąd* czyni Ło: kw: 96,008.837. $\frac{1}{16}$.
albo Ło: kw: 57,179,867. $\frac{5}{16}$.

Rzecz tedy teraz oczywista, iż obcy z Funduszowych Miasta Łanów posiadaią prawie 5. ta-

kich

kich części, iaka się przy *Mieście* ledwo iedna część została — Następuie iuż obaczyć, iakim też to Prawem obcy tak wiele sobie mieyskich Łanów przyswoili, oto?

1wsze Prawo Miasto to kilkakrotnie ogołocone bywało z Mieszczan, nie tylko przez zabór ludzi, lub wycięcie onych nieprzyiacielskim orężem, ale i przez częste morowe powietrza, iako o tym Kraiowe i Mieyskie Dzieie zaświadczaią. Ta Miasta bezludność dała obcym porę do bezprawnego przywłaszczenia sobie cudzey rzeczy—- Zapytani teraz obcy: *Jakim Prawem posiadaia to, co maią?* Odpowiedź daią, iż onym te Prawa pogorzały — Rzecz tu zastanowienia godna, iż się znayduią niektórzy, którzy w tych mniemanych popiołach więcey wyczytali Prawności za Possessorami, nuż w oryginalnym funduszowym Przywileiu, i w Prawach Kraiowych za Dziedzicami, a osobliwie *Konst: r. 1667. fol: 952. tit:* Reassumptio Securitatis.

2gie Prawo. Lubo widocznie postrzedz można, iż fundnszowy Przywiley Miasta w tey liczbie Łanów 228. nie umieyszcza ani Duchwonych ani Szlachty, ani Sty, Owszem lubo Prawodawca *Leszek Czarny* w Przywileiu danym R. 1289. ostrzega, iż gruntów &c: Mieyskich prawnie nie

można

można nabywać. tylko za *troiśtym konſenſem: Krola, Woyta, i całego Miaśta*, i Konſtytucye Kraiowe tegoż nabywania bronią, przecież wielu okazuią, bez tego troiſtego konſenſu, nabycia liczne, przez Teſtamenta, Legacye, Donacye, Wyderkauſſy, Zaſtawy, &c: a chociaż te nabycia ſą przeciwne Konſtytucyom i Przywileiom, chociaż tym ſamym Prawa ſą ſłabe, iednak one ocalały, a tym ſamym ſą mocnieyſze iuż Prawa Monarchów i Kraiowe, bo Miaſto przy dobrych Prawach nie ma dobrego wſparcia.

Awulſa 2gie *niby niewiadome* przeto, iż onych nie nakazano odkryć, ſą te, *1mo. w Rzeczycy Mokrey* iako świadczy Dekret Ziemſki R. 1405. 2. w *Mściowie* iako wyrażaią Tranzakcye R. 1610. 1612. 1613. 3*tio. Kamień Opata* Wąchockiego, który ieſt w pośrzód Łanów mieyſkich 4. w *Koćmirzowie* iako namieniaią Regeſtra Czynſzów Mieyſkich R. 1602. i Laudum Miaſta R. 1617.— 5. w Jędryſzkowicach lub w innych przyległych Dobrach.

Co do *Rękodzieł.* Uboſtwo i nieludność Mieſzczan ſą prawdziwą przyczyną, iż w tym Mieście dawne Rękodzieła upadły, a nowe powſtać nie mogą. Gdyby Awulſa powrócono i one dla przyiść maiących rowno podzielono; a przemoc

wſzel-

wſzelką oddalono, wkrótce Miaſto ſtałoby ſię ludne, a oraz zdatne do zakupywania Domowych Rękodzieł, tak na właſne używanie, iako i na handel.

Co do *Handlu* oprocz wſpomnionego ubóſtwa Mieſzczan, Zydowſkie przemyſły i podſtępy ſą przyczyną, iż zaledwie iaki ieſt w tym Mieście choć Portowym i Stołecznym, Handel. Co ſię dziać może z innym Handlem? kiedy do naywłaściwſzego Mieſzczanom Trunkami Handlu, wściſnęła ſię iednak *Przemoc*— Handel *Trunkami* tak ieſt mocno Mieſzczanom Sandomierſk: tylą obwarowany *Przywileiami* R. 1286. 1559. *Dekret Aſseſsor*: R. 1778. i *Konſt*: 1659. folio 620. tit: Aſſekuracya Miaſt także *Konſt*: 1764. fol: 82. tit: Ubeſpieczenie Miaſt, iż oprocz ſamych tylko Mieſzczan nikomu nie ieſt wolno w przeciągu mili, ani ſzynkować, ani ſobie pożytku z propinacyi przywłaſzczać, ani nawet do niego przeſzkadzać, z tym wſzyſtkim około 20. lat, iak rożni te Prawa i wyroki ſądowe bezkarnie gwałcą, a Mieſzczanie nieposiadaiący gruntów, lecz tylko z tego handlu ſpoſób do życia maiący, utracili go, i zoſtaią w ſtanie ubóſtwa, a gdy ſię im ten ſpoſób do życia nie wróci, to może i oddalą ſię od tego Miaſta.

Dotąd

Dotąd wyrażone pokrzywdzenia Miasta, są one tu wytknięte, lecz nie wszystkie, ani z tą dokładnością iak się dzieią i czuć daią, są iednak rzetelne, i oraz godne prędkiego ratunku, są na koniec ściągaiące się tylko do *Osób szczegulnych* miasto składaiących, Lecz są ieszcze inne, które się ściągaią do *Miasta w powszechności* uważanego, a te są takie:

Dochody i wydatki powszechne Miasta Sandomierza.

NA potrzeby tak *Publiczne* Miasta, iako i *Powszechne* innych Obywatelów wyznaczone były, te dochody.

1. Na naprawę Dróg, Mostów i Murów Miasta był wyznaczony Podatek *Sztukowy i Mostowy* zwany. Te dochody dawno ustały, a po nich nastało spustoszenie Murów Mieyskich, drogi zaś i Mosty z innych dochodów zastępować potrzeba.

2. W nadgrodę starań o powszechne Dobro Miasta, mieli Radzcy wyznaczoną Pensyą z Młynów, Sztukowego, Tabaki, i uwolnienie od podatku z domu swego. Ustały te dochody, nastała niechęć starania się o Dobro powszechne, gdyż uszczuplony, albo zupełnie im odięty *do życia Sposób*, przymusza każdego do starania się wprzo-

dy

dy o ſzczegulne Dobro, i ſpoſób do życia. Jeżeli dobrze maiętni Obywatele Kraiowi, przecież w Departamentach około Dobra powſzechnego pracuiący, ſprawiedliwie maią z ſkarbu wyznaczone Penſye, iakżeż ſprawiedliwie nie należą Penſye tym, którym nawet ſpoſób do życia wzięło.

3. Na liczne wydatki Miaſta był wyznaczony *Czyſz* z Gruntów, Ogrodów, i Domów, *Przywileiami* 1286 1491. 1578. a potwierdzony Konſtit R. 1550. 1611. 1582. 1613. 1633. 1654. 1655. 1659. 1717. 1764. Te iednak tak liczne Prawa od znacznego czaſu nie maią ſwoiego ſkutku, częścią dla wyrobionych ſobie *Libertacyi* licznych, a tym Prawom przeciwnych, częścią dla oporu niektórych, częścią dla uboſtwa Mieſzczan.

4. Wioſki w lat 25. po fundacyi Miaſta, kupiło Miaſto, które poſiadaią Łanów Teut: 41. Zagonów 1037. ſtóp 434 czyli łokci kw: 29,966,306.$\frac{4}{8}$. Te od Roku 1642. buntuią ſię często, Pańſzczyzny robić niechcą, Miaſto na koſzta Prawne wyniſzczaią, Intraty przyzwoitey Miaſtu nie czynią, prawie tylo gruntów poſiadaią, ile wſzyſcy Mieſzczaie; możnaby z tak wielu Łanów chłopſkich albo Czynſz naznaczyć dla Miaſta przyzwoity, albo innym ſpoſobem one dla Miaſta pożytecznieyſzemi uczynić.

5. Folwark Mieyſki niegdyś Woytoſtwo do Miaſta kupione, dziś nie poſiada funduſzowych Łanów 8. lecz tylko około piąciu, reſzta ſię między awulſami znayduie przeciw Statutowi R. 1510. fol: 372. tit: Sculteti, advocati.

6. Młyny na Wisle ſamym tylko Mieſzczanom wolne, podług Przywileiu 1286. 1491. 1525. 1633. teraz kto chce młyny buduie, a Miaſto ſzkoduie

7. Dochód z przewozu na Wisle do połowy zmnieyſzony, gdyż ſobie go Officialiści Gallicyi przywłaſzczyli.

Słowem ogulne dochody Miaſta nie wynoſzą iak około 3,900. Zło: Wydatki zaś których tu dla długości wyliczać niechcę, przewiękſzaią te dochody— Długów ſamych Miaſto winno 12,600. Zło: od których roczną prowizyą opłacać muſi, a kapitału nie ma zkąd oddać.

Ten ieſt opis ſtanu teraźnieyſzego Mieſzczan i Miaſta Sandomierza, każdy poſtrzedz może z tego, iak to Miaſto ieſt nad ſamą przepaścią zguby i oſtatniey nędzy— Chcą ſię uſilnie z tey niedoli wydobydź Mieſzczanie, lecz nie mogą, ſą którzy ich uſzczęśliwić mogą ale nie chcą — Spoſób oſtatni, nayſkutecznieyſzy bydź ſię zdaie, aby ſię udać do ſwego Łaſkawego Pana, a oraz dobrego Monarchy— Przy

Jego

Jego opiece dobrych Praw nie potrafi osłabić cudza przemoc, Jemu Stany Rzeczypospolitey Miasta Królewskie zostawiły w zupełnym władaniu— Sam się obowiązał chętnie w *Paktach Konwentach* ratować nędznych i uciemiężonych. Więc w Nim niezawodna nadzieia ratunku — Alec nieprzyiaźni szukać będą sposobów, aby Miasto do łaskawego i Sprawiedliwego Tronu przystępu nie miało. Czernić będą Miasto rożnemi potwarzami przed Monarchą, szkodzić będą w Sądach przez subordynowane Osoby. Lecz to wszystko zesłabieie i upadnie, byle się prawda choć nędzna docisnęła do Tronu — *Sandomierzanin.*

— *Z Koprzywnicy donieśienie do Dziennika.*

Miasto *Koprzywnica* dziedziczne XX. Cysterśów takie utrzymuie rządzenie— W tym Mieście iest za swoim staraniem iuż czwarty rok Wòyt, Burmistrzowie tylko podlegaią odmianie w Urzędach— Prawda iż wybieranie na Urzędy należy do Pospolstwa, iednak Panowie nasi stanowią tu absolutnie kogo chcą, niekogo Pospólstwo żąda. Oni nawet sprawy nasze sądzą, i karę stanowią, słowem oni są w tym Mieście Wóy-

tami

tami, Burmiſtrzami &c: My zaś tylko Tytularnemi. Jeſt tu u nas wiele innych zdrożności, któreby należało poprawić, ale niebeſpieczno ſprzeciwiać ſię Panom, bo w ich ręku naſze życie i maiątek. Boli nas w prawdzie ta niedola, ale znaiąc, iż ieſteśmy w dziedzicznym Mieście, i niby zacnemi niewolnikami, przeto znośnieyſza nam ta nędza; bardziey nas zaſtanawia, iż ſię nie mnieyſze abſurda w wolnych dzieią Miaſtach.

Znam bliſkie Pokrzywnicy Miaſto, gdzie Prezydent iuż piąty rok panuie. Wſzyſcy tam narzekaią na iego rządy, a on iednak potrafi bydź ich Rządcą dopoty, poki zechce, i poki mu kto nie przeſzkodzi— Aby był na tym Urzędzie dłużey, potrafił czynić przeciw Ordynacyi Redukcyą Radzców, Ławników i Mężów, potrafił nawet od Urzędów oddalić Literatów, a zoſtawić proſtaków i potrzebuiących iego łaſki, aby u nich miał kreſki na Elekcyi zapewnione; a gdy onym Loſy piſze koligat Kandydata, można ſię domyślić większości kreſek— Otóż w takim wolnym Mieście Elekcya ieſt gorſza od naſzey abſolutney. Ma te wolne Miaſto Sprawę, ale od kilku lat zaczętą, a koniec iey przy leniſtwie Urzędu, ieſzcze ſię do kilku lat pociągnie, aż poki oſta-

tnia

tnia nędza nie rozpędzi ztamtąd zdatnieyszych Mieszczan. Niedbaią tam o Dobro całego Miasta, ale tylko o własne. Umieią tak nakręcać interessa, aby z nich Intratę mieli— Dobre Rady innych nie maią tam skutku – Wygody mieszkańcy nie maią— Dzieie się wszystko iak chce— Oddalaią się ztamtąd ludzie— Każdy narzeka na Rządy.

Aby te bezprawia oddalić od Miast tak dziedzicznych, iako i wolnych, żądaią Miasta, aby onym *Handlowy Dziennik* raczył użyczyć sposobów i Rady.— *Anonim* z Koprzywnicy.

Nim się sposoby żądane obmyślą, niech tym czasem te nieszczęśliwe Miasta cieszą się i z tego, że nie po wszystkich Miastach taka Przemoc, Nierząd, i uciążenie, są ieszcze i takie Duchy Patryotyczne które z niewolnych Miast czynią wolnemi, iak widzieć to można będzie w następuiącym Tomiku, z opisania szczęśliwości Miasta Tulczyna.

VIII,

§§

VIII.

— O Dobrach do ſprzedaży, Zaſtawy, Arędy, i Summach,

DLa więkſzey wygody Powſzechności, Autor Dziennika bierze przed ſię uwiadamiać nie tylko o Dobrach nowo podanych, ale nawet i o dawniey podanych, które iuż ſą przenegocyowane? a które ieſzcze nie? a tak i teraz donoſi, że tyle iuż ieſt z dawniey podanych, przenegocyowanych, iak naſtępuie.

—*Dobra Przenegocyowane.*

1. Woytoſtwo *Faſzczyce* w Ziemi Warſzawſkiey, a w Dzienniku tego-rocznym fol: 310.
2. Dobra *Rozniſzew* w Ziemi Czerſkiey, a w Dzienniku fol: 310.
3. Wieś *Poiezuicka* w Xięſtwie Mazowieckim, a w Dzienniku tegorocznym fol: 46.
4. Dobra *Pruſinowicze* w Ziemi zakroczymſkiey a w Dzienniku fol: 45.
5. Wieś *Gawarzec* w Ziemi Wyſzogrodzkiey, a w Dzienniku tego-rocznym fol: 46
6. Dobra *Lipnik* — *Rożki* w Woiewództwie Sandomierſkim, a w Dienniku tego-rocz: fol: 152.
7. Wieś *Obręczna* i połowa *Warſzowki* w Woiewództwie Sandomirſkim a w Dzienniku tegorocznym fol: 235.
8. Suma Ewikcyonalna 40,000. i Summa 100,000. w Dzienniku tegorocznym fol: 308.
9. Summe 100,000. w Dzien tego-ro: fol: 311.

O

O Reſzcie pozoſtałey Dóbr i Summ dawniey donieſionych gdy będzie Dziennikowi wiadomo, że iuż ieſt co z onych przenegocyowano, zaraz poſpieſzy z takowym uwiadomieniem, a teraz donoſi o nowo-podanych Dobrach i Summach.

— Dobra nowo-podane.

— Folwark Ołona w Woiewodztwie Trockim leżący do przedania.

Folwark *Ołona* w Woiewództwie Trockim o 5. mil od Wilna na Trakcie z Grodna do Wilna Pocztowym— z kilką Chłopami— z Karczmą— z Gruntami żyźnemi— Puſzczą Handlowną ſoſnową— z obfitemi Łąkami— z Rzeką do ſpławu Drzewa zgodną, i do wyſtawienia maſzyn wodnych ſpoſobną, ieſt do ſprzedania. Ktoby łobie życzył kupić, ma ſię udać do W. Grabowſkiego Mecenaſa Aſſeſſoryi Litew: który gdzie ſię znayduie, w *Expedycyi Dziennika Handlowego* uwiadomionym zoſtanie.

— Dobra w Woiewodztwie Brzeſkim Litew: podane czaſu Kontraktów tamecznych do przedania, zaſtawy &c

Dobra *Pihanowicze* w Woiewodztwie Brzeſkim Litewſkim W. Jeymć Pani Eleonory z Niemcewiczów Orzeſzkowey Szambel: J. K. Mości do zbycia — Cena do umowy z ſamą Aktorką mieſzkaiącą w Klaſztorze WW. PP. Bernardynek Brzeſkich.

Folwark *Zycin* J. W. W. Wilczewſkich ze Wſią *Zycinem*— Oraz Folwark Bory ze Wſią

Mele-

Meleszami dziedziczne do sprzedania na wieczność za Summę 200.000. zło: Pol:

Folwark *Jasiewicze* WW. Stryieńskich w Trakcie Sieleckim sytuowany do sprzedania za zło: Polskich 30,000. Regularne o ten Folwark umowienie się ma być z W J. P. Kapitanem Sierzputowskim

Dobra *Kulisewszczyzna* alias *Buchowicze* w Woiewództwie Brzeskim Lit: położone w Possessyi i Dziedzictwie W. W. Sukcessorów zeszłego W. Suzina Stolnika Brzeskiugo Litew: do zbycia na wieczność za Summę 150,000. zł: Pol.

Dobra *Kuštyn* W. Jmci Pana Chrzanowskiego Pisarza Grodzkiego Brzeskiego Lit: do zbycia na wieczność, do umowy w Brześciu z obecnym W. A torem.

Possessye W. J. Pani Żadornowsk'ey Miecznikowey Brzeskiey Litew: w *Czerniach*, od WW. J. PP. Załęskiego Rotmistrza i Suzinowey Koniuszyney nabyte do Przewlewkowania.

— *Wieś Wroblewo w Ziemi Ciechanowskiey do przezastawienia.*

Wieś *Wroblewo* w Ziemi Ciechanowskiey od Warszawy mil 10. odległa, bez opału— w Łąkach dobrych— Gruntach żyznych— Chłopów 5. do przezastawienia w Summie 25,000. lub do zadzierżawienia na rok przyszły od S. Jana. Kto sobie będzie życzył, ma się referować do Ciechanowa do Jmci P. Antoniego Brochodzkiego Burgr: i Suscep: Grodz: Ciechan:

TABELLA TARGOW CAŁOKRAIOWYCH NA MIESIĄC LIPIEC I SIERPIEN ROKU 1787.

Miasta Prowincyi Wielko-Polskiey.

Gatunki, Zboża, Produktow i Towarow.	Wagi. Miary.	Warszawa (Zł: Gr:)	Kalisz. (Zł: Gr:)	(Zł: Gr:)	(Zł: Gr:)	(Zł: Gr:)	(Zł: Gr:)
Zyta starego.	Korzec.	15 - -	14- -	-	-	-	-
Ditto nowego.	Ditto.	14 -	-	-	-	-	-
Pszenicy lepszey.	do	18 -	20- -	-	-	-	-
Ditto podleyszey.	do	-	-	-	-	-	-
Jęczmienia.	do	10 - 15	12- -	-	-	-	-
Owsa.	do	9 -	8- -	-	-	-	-
Grochu.	do	20 -	18- -	-	-	-	-
Gryki.	do	10 -	10- -	-	-	-	-
Jagieł.	do	36 -	-	-	-	-	-
Krup Jęczm: Ordyn	do	18 -	-	-	-	-	-
Dit: drobnieyszych.	do	20 -	-	-	-	-	-
Dit: Gryczanych ordyn:	do	22 -	-	-	-	-	-
Dit: ditto drobniey:	do	40 -	-	-	-	-	-
Siemienia Lnianego.	do	28- -	16- -	-	-	-	-
Ditto Konopnego.	do	20- -	20- -	-	-	-	-
Oleiu Lnianego.	Garniec	6 - -	-	-	-	-	-
Dit: Konopnego.	do	5 - -	-	-	-	-	-
Wodki okowitey.	do	5 - 15	-	-	-	-	-
Dit: ordynar.	do	2 - - 15	-	-	-	-	-
Masła.	Funt	- 27	-	-	-	-	-
Słoniny.	do	- 12	-	-	-	-	-
Szczeciny,	do	1 - -	-	-	-	-	-
Saletry.	do	1 - -	-	-	-	-	-
Mięsa świeżego.	do	- 5	-	-	-	-	-
Dit: solonego.	do	-	-	-	-	-	-
Makaronu Włos: Kraiow:	do	1 -	-	-	-	-	-
Dit: ditto Zagrani:	do	2 - 15	-	-	-	-	-
Kawy.	do	2 - 8	-	-	-	-	-
Cukru.	do	2 -	-	-	-	-	-
Wosku żołtego.	Kamień	54 -	-	-	-	-	-
Dit: białego czyli iarzę:	do	80- -	-	-	-	-	-
Miodu praśnego.	do	18 -	-	-	-	-	-
Anyżu.	do	-	-	-	-	-	-
Kminu.	do	36- -	-	-	-	-	-
Łoiu topionego.	do	20 -	-	-	-	-	-
Dit: nietopionego.	do	12 -	-	-	-	-	-
Wełny lepszey.	do	40 -	60- -	-	-	-	-
Dit: ordynar:	do	-	56- -	-	-	-	-
Lnu.	do	-	-	-	-	-	-
Konopi.	do	10 -	-	-	-	-	-
Chmielu.	do	-	-	-	-	-	-
Tytuniu.	do	8 - -	-	-	-	-	-
Zelaza Kraiowego.	Cetnar	26- -	-	-	-	-	-
Dit: Moskiewskiego.	do	-	-	-	-	-	-
Dit: Pruskiego.	do	-	-	-	-	-	-
Miedzi Kraiowey	do	-	-	-	-	-	-
Dit: Zagraniczney.	do	-	-	-	-	-	-
Potaziu Węgierskiego.	Szaffunt	-	-	-	-	-	-
Dit: Kotłowego.	do	-	-	-	-	-	-
Dit: korytowego Koron:	do	-	-	-	-	-	-
Dit: braku.	do	-	-	-	-	-	-
Soli Austryackiey.	Beczka	45- -	68- -	-	-	-	-
Dit: Pruskiey.	do	-	-	-	-	-	-
Ditto Moskiewskiey.	do	-	-	-	-	-	-
Smoły.	do	18- -	-	-	-	-	-
Wołu lepszego.	Sztuka	126 -	-	-	-	-	-
Skor Wołowych suro:	do	18- -	-	-	-	-	-
Dit: ditto wypraw:	do	30- -	-	-	-	-	-
Skor Kozłowych suro:	do	6 - -	-	-	-	-	-
Dit: ditto wypraw:	do	8 - -	-	-	-	-	-
Skor cielęcych suro:	do	2 - -15	-	-	-	-	-
Dit: ditto wypraw:	do	4 - -15	-	-	-	-	-

Miasta Prowincyi Mało-Polskiey.

Gatunki, Zboża, Produktow i Towarow.	Wagi. Miary.	Krakow (Zł: Gr:)	Sandomirz. (Zł: Gr:)	Lublin. (Zł: Gr:)	Kamien: Podol: (Zł: Gr:)	Zytomierz. (Zł: Gr:)	Mohilow nad Niestr: (Zł: Gr:)	Tulczyn (Zł: Gr:)	Korsuń. (Zł: Gr:)	Niemirow. (Zł: Gr:)	Białystok. (Zł: Gr:)
Zyta starego.	Korzec.	13 -	13 - -	-	-	12 -	-	10 -	10 - 15	-	14 -
Ditto nowego.	Ditto.	-	12- -15	-	-	10- -	-	-	-	-	10- -
Pszenicy lepszey.	do	14 - 15	14 -	-	-	14 -	-	12 -	14 -	-	-
Ditto podleyszey.	do	12 - 15	13- -15	-	-	-	-	-	-	-	12- -
Jęczmienia.	do	10 -	10 -	-	-	9 -	-	7 -	7 -	- 15	8 -
Owsa.	do	6 - 15	6 -	-	-	4 -	-	7 -	4 -	-	4 -
Grochu.	do	16 -	14 -	-	-	-	-	14 -	8 -	-	16 -
Gryki.	do	-	-	-	-	9 -	-	7 -	8 -	-	8 - -
Jagieł.	do	27 - 6	24 -	-	-	18 -	-	15 -	14 -	-	-
Krup Jęczm: Ordyn	do	16 -	20 -	-	-	-	-	-	-	-	-
Dit: drobnieyszych.	do	17- -	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dit: Gryczanych ordyn:	do	13 - 4	20 -	-	-	-	-	-	-	-	-
Dit: ditto drobniey:	do	19 - 6	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Siemienia Lnianego.	do	13 -	10 - 20	-	-	14 -	-	-	-	-	-
Ditto Konopnego.	do	7 -	6 - 20	-	-	12 -	-	-	-	-	-
Oleiu Lnianego.	Garniec	-	3 - 12	-	-	3 -	-	-	6 -	-	-
Dit: Konopnego.	do	4 - 6	-	-	-	-	-	-	5- -	-	-
Wodki okowitey.	do	4 -	-	-	-	-	-	-	2 - 13	-	3 - -
Dit: ordynar.	do	3 -	4- -15	-	-	-	-	-	-	-	-
Masła.	Funt.	- 20	- -18	-	-	-	-	-	-	-	-
Słoniny.	do	- 24	- -20	-	-	-	-	-	-	-	-
Szczeciny,	do	1 -	-	-	-	-	-	-	-	-	- 25
Saletry.	do	1 -	3- -	-	-	-	-	-	-	-	-
Mięsa świeżego.	do	-	- - 8	-	-	-	-	-	- 5	-	-
Dit: solonego.	do	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Makaronu Włos: Kraiow:	do	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dit: ditto Zagrani:	do	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kawy.	do	-	2- -10	-	-	-	-	-	-	-	-
Cukru.	do	-	2- -	-	-	-	-	-	-	-	-
Wosku żołtego.	Kamień	66 -	66 -	-	-	70 -	-	-	84 -	-	80 -
Dit: białego czyli iarzę:	do	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Miodu praśnego.	do	20 -	18- -	-	-	10 -	-	-	-	-	-
Anyżu.	do	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13- -
Kminu.	do	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Łoiu topionego.	do	20 -	24 -	-	-	16 -	-	-	18 -	-	-
Dit: nietopionego.	do	12 -	16 -	-	-	12 -	-	-	12 -	-	14 -
Wełny lepszey.	do	40 -	24 -	-	-	-	-	-	-	-	40 -
Dit: ordynar:	do	30 -	20 -	-	-	-	-	-	-	-	-
Lnu.	do	3 -	-	-	-	7 -	-	-	10 -	-	-
Konopi.	do	12 -	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Chmielu.	do	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18 -
Tytuniu.	do	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zelaza Kraiowego.	Cetnar	-	36 -	-	-	-	-	-	-	-	-
Dit: Moskiewskiego.	do	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dit: Pruskiego.	do	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Miedzi Kraiowey	do	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dit: Zagraniczney.	do	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Potaziu Węgierskiego.	Szaffunt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dit: Kotłowego.	do	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dit: korytowego Koron:	do	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dit: braku.	do	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Soli Austryackiey.	Beczka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dit: Pruskiey.	do	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ditto Moskiewskiey.	do	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Smoły.	do	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20- -
Wołu lepszego.	Sztuka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skor Wołowych suro:	do	18 -	18 -	-	-	11 -	-	-	14 -	-	11 -
Dit: ditto wypraw:	do	-	24- -	-	-	-	-	-	-	-	-
Skor Kozłowych suro:	do	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dit: ditto wypraw:	do	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skor cielęcych suro:	do	1 - 15	1- -	-	-	-	-	-	-	-	1- -15
Dit: ditto wypraw:	do	-	1- -10	-	-	-	-	-	-	-	-

Miasta Prowincyi Litewskiey.

Gatunki, Zboża, Produktow i Towarow.	Wagi. Miary	Wilno. (Zł: Gr:)	Grodno (Zł: Gr:)	Brześć Litewski. (Zł: Gr:)	Pińsk (Zł: Gr:)	Mińsk. (Zł: Gr:)	Postawy w Ofsm: (Zł: Gr:)	Widze w Bracł: (Zł: Gr:)	Głeboki w Połoc: (Zł: Gr:)
Zyta starego.	Beczka	56 - 18	-	-	56 -	56 -	-	-	-
Ditto nowego.	Ditto.	52 -	-	32- -	-	-	-	-	-
Pszenicy lepszey.	do	89 -	-	-	72 -	80 -	-	-	-
Ditto podleyszey.	do	72 -	-	48- -	-	64 -	-	-	-
Jęczmienia.	do	72 -	-	28 -	48 -	36 -	-	-	-
Owsa.	do	40 -	-	20 -	24 -	28 -	-	-	-
Grochu.	do	80 -	-	56 -	64 -	56 -	-	-	-
Gryki.	do	53 -	-	28 -	-	26 -	-	-	-
Jagieł.	do	-	-	72 -	80- -	-	-	-	-
Krup Jęczm: Ordyn	do	84 -	-	56 -	76- -	-	-	-	-
Dit: drobnieyszych.	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Dit: Gryczanych ordyn:	do	78 -	-	60 -	76 -	-	-	-	-
Dit: ditto drobniey:	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Siemienia Lnianego.	do	60 -	-	52 -	56- -	-	-	-	-
Ditto Konopnego.	do	30 -	-	-	36- -	-	-	-	-
Oleiu Lnianego.	Garniec	7 -	-	4 -	2 - -12	-	-	-	-
Dit: Konopnego.	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Wodki okowitey.	do	4- -24	-	3 -	5 -	-	-	-	-
Dit: ordynar.	do	3	-	2 - 15	2 - -20	3 - 15	-	-	-
Masła.	Funt	- 18	-	-	-	-	-	-	-
Słoniny.	do	- 15	-	- 15	- -15	- -15	-	-	-
Szczeciny,	do	- 14	-	-	- -20	- -21	-	-	-
Saletry.	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Mięsa świeżego.	do	- 9	-	-	-	-	-	-	-
Dit: solonego.	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Makaronu Włos: Kraiow:	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Dit: ditto Zagrani:	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Kawy.	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Cukru.	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Wosku żołtego.	Kamień	64 -	-	74 -	72- -	72 -	-	-	-
Dit: białego czyli iarzę:	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Miodu praśnego.	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Anyżu.	do	10 -	-	16- -	-	16 -	-	-	-
Kminu.	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Łoiu topionego.	do	20 -	-	18 -	20 -	-	-	-	-
Dit: nietopionego.	do	18 -	-	14 -	16- -	20 -	-	-	-
Wełny lepszey.	do	-	-	32 -	-	-	-	-	-
Dit: ordynar:	do	-	-	24 -	-	-	-	-	-
Lnu.	do	12 -	-	-	-	-	-	-	-
Konopi.	do	8 -	-	11 -	-	-	-	-	-
Chmielu.	do	9 -	-	12 -	14- -	5 -	-	-	-
Tytuniu.	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Zelaza Kraiowego.	Cetnar	-	-	23- -	-	-	-	-	-
Dit: Moskiewskiego.	do.	-	-	-	-	-	-	-	-
Dit: Pruskiego.	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Miedzi Kraiowey	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Dit: Zagraniczney.	do	-	-	373 - 10	-	-	-	-	-
Potaziu Węgierskiego.	Szaffunt	-	-	-	-	-	-	-	-
Dit: Kotłowego.	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Dit: korytowego Koron:	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Dit: braku.	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Soli Austryackiey.	Beczka	-	-	-	-	-	-	-	-
Dit: Pruskiey.	do	34- -	-	-	-	-	-	-	-
Ditto Moskiewskiey.	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Smoły.	do	12 -	-	-	-	-	-	-	-
Wołu lepszego.	Sztuka	-	-	-	54 -	-	-	-	-
Skor Wołowych suro:	do	-	-	-	9 -	-	-	-	-
Dit: ditto wypraw:	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Skor Kozłowych suro:	do	-	-	-	2 -	-	-	-	-
Dit: ditto wypraw:	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Skor cielęcych suro:	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Dit: ditto wypraw:	do	-	-	-	-	-	-	-	-

Informacya.

1mo. Podpisy zaświadczaiące pewność Targow w Tabelli wyrażonych znayduią się na początku Tomiku pod Artykułem Targow Kraiowych.

2do. Gatunki nieumieszczone w Tabelli dla odmienności tak Miar, iako i Wag, znayduią się także pod Artykułem Targow Kraiowych.

Miary.

Korzec Warszawski ma Garcy,	32
Beczka Litewska ma Garcy,	144
Szanek *Brzeski Litt:* ma Garcy Kom: Litt	36
Ale w Tabelli iest z redukowany na Beczki.	
Garniec dubeltowy *w Mińsku* wiele zaymuie niedoniesiono.	
Garniec Kom: *w Grodnie* wedle Skali ma Kwart,	4

NB. *Ktoby o innych Miarach doniosł, tedy w tym mieyscu w następuiących Miesiącach będą drukowano.*

Wagi.

Kamień w Koronie od Futuw,	32
Kamień w Litwie od Funtow,	40
Cetnar Polski ma Funtow,	160
Szaffunt	
Kamień *w Mińsku* od Funtow,	50

NB. *Ktoby o innych gatunkach Wag doniosł tedy w następuiących Miesiącach będzie wydrukowano.*

Proporcya Funtow Warszawskich do Funtow Miast Portowych.

100	Fun: Warsza: czyni.
90.	Rygskich.
100.	Krolewskich dawney Wagi.
80.	Ditto nowey Berlińskiey.
86.	Gdańskich.
92.	Chersońskich.
89.	Elbląskich.

D
H
Zawier
Pi
do
Ro

ILE
fzcze
o Targ
la iey

— *Ta*
— Ta
cu Wr
tor Te
procz
fzcze
W

DZIENNIK HANDLOWY

Zawieraiący w sobie wszystkie okoliczności, Pisma, Uwagi, i Myśli Patryotyczne, do Handlu ściągaiące się.

ROKU DRUGIEGO CZĘŚĆ IX.

WRZESIEN 1787.

I.

O Targach Kraiowych.

ILE ma *Dziennik Handlowy* z prywatney ieszcze niektòrych Miast i Obywateli wiadomości o Targach i Urodzaiach Kraiowych, tyle udziela iey Powszechności.

— *Targi Prowincyi Wielko-Polskiey.*

— Targ Miasta *Warszawy* iaki był w Miesiącu Wrześniu zaświadcza *Wiesiołowski* Instygator Taxowy Juryzdykcyi Marszał: Kor: — I oprocz Gatunków w Tabelli umieszczonych, te ieszcze donosi.

Wrzesień 1787. Bb Mąki

		Zło:	*Gro:*
Mąki żytney 3 pułkorce na	*Korzec*	23.	
Dto Razowey Dto -	Dto	21.	
Grochu białego	*Cwierć*	5.	
Dto Cukrowego	Dto	5.	22.½.
Kaſzy Perłowey	Dto	11.	15.
Anyżu	Dto	13.	
Jay -	*Kopa*	2.	
Maſła od Garcy 6.	*Faſka*	40.	
Dto mnieyſza	Dto	26.	
Dto	*Funt*		27.
Indyków ſtarych	*Para*	10.	
Dto młodych	Dto	5.	
Dto mnieyſzych	Dto	3.	15.
Gęſi	Dto	2.	15.
Kaczek -	Dto	1:	10.
Kur	Dto	2.	20.
Wołu podleyſzego	*ſztuka*	90.	
Cieląt lepſzych	Dto	24.	
Bukatów	Dto	14.	
Wieprzów karmnych dużych	D.	156.	
Baranów	Dto	9.	
Skór Krowich	Dto	13.	
Dto Cielęcych	Dto	2.	22.½.
Chmielu	*Cecha*	234. 252.	

Co

Co do Urodzaiów.

Chociaż w okolicach Warszawy były dość dobre Urodzaie i zbiór, wszelako w tey Stolicy cena nie pomnieyfza się, ale coraz idzie w górę; a to z tey przyczyny, iż dla nieurodzaiów dalszych mieysc, dowozu niema, i iuż na kilku Targach w tym Miesiącu, iak zaświadcza Instygator Taxowy nie było wcale ani żyta ani Pszenicy— To ieżeli po samych Zniwach taką mamy drożyznę i taki niedowóz, a czegóż spodziewać się trzeba po ukończonych Zasiewach! po których gdy mało co się zostanie, i to wcześnie wykupią za Granicę, iak iuż nawet niemal wszędzie czynią się o to Kontrakty— w Takim stanie zostaiąc, osądźmy wcześnie nas samych, iakiey Wiosny doczekamy się? która aaby powszechnego nie przyniosła Głodu, czy nie trzebaby teraz pomyśleć o iakich srzodkach? i onych czy nie trzebaby kommunikować Powszechności, iakim Publicznym Pismem?

—Targi Prowincyi Mało-Polskiey.

—Targ Miasta *Krakowa* w Tabelli znayduiący się, że był w Miesiącu Wrześniu, zaświad-

oza *Zeidler* Konf: J. K. M. Pifarz Miafta Krakowa.

Co do Urodzaiów.

Z tak wyfokiey ceny Targu Krakowfkiego, że mizerne mufiały bydź tam Urodzaie, wnofić można. Dla pewnieyfzego iednak zainformowania fię, życzyćby potrzeba, ażeby ktoś z tego Woiewództwa przez gorliwość fwoią donioft o Urodzaiach tamecznych do tego publicznego Pifma, ieżeli Miafto Kraków przy Rapportowaniu Targów, nie ma zręczności przyłączenia takowey wiadomości.

—Targ Miafta *Lublina* w Tabelli znayduiący fię, że był w Miefiącach Czerwcu, Lipcu; Sierpniu aż do 15. Września, zaświadcza *Makarowicz* Prezydent Miafta J. K. Mości Lublina— Dat z Lublina 15. Września 1786. —I o Urodzaiach to ieszcze donofi.

PRzez Miefięcy 4. nie można było mieć prawdziwie pewney wiadomości Targów tuteyfzych, ato dla fzczupłości dowozu Zboża, którego i dotychczas mało kiedy mamy dowóz— Mówią, że Zydzi Liwranci Cefarfcy mieli zadatki po-

dawać

dawać na Zyta, tudzież, że Dwory niektóre zakazuią Chłopom do Miasta wywozu Zboża, a w szczegulności Zyta, ale do Dworu oddawać każą, i podług ceny, nie wiem iakiey, płacą.

Wprawdzie co się tycze żyta, uskarżaią się, że nie dla urodzaiu z poźnych zasiewów, szczupłość onego daie się widzieć— Jęczmień i Owies okolicznie zrodziły, i pewnieby Jęczmienia i Owsa korzec w Targu byłby po Zło: 4. gdyby drogość Zyta nie była; i ieżeli od S. Michała nie spadnie cena Zboża, wielkiey nam się trzeba na dal spodziewać drożyzny.

Jęczmienia korzec w Sierpniu był po Zło: 4. Gro: 15. a teraz po Zło: 8. do 9.

Na *Wełnę*, mówią że z Cieszyna Kommissanci trzyletnie uczynili Kontrakty.

Co się tycze *Drobiu*, nie pamiętaią, ażeby ten o tym czasie tak był drogi n. p.

		Zło:	Gro:
Kurcząt	*Para*	1.	15.
Kur	*Sztuka*	1.	
Kapłonów	Dto	1.	15.
Jay	*Para*		3.

Które to Artykuły troynasób podwyższone zostały: zdaie mi się, że takowa cena za drogością

ścią chleba poszła — O tym wszystkim donosi tenże sam Prezydent.

— Targ Miasta *Kamieńca Podol:* i iego Okolic w Tabelli znayduiący się, że był przez całe Lato aż do Miesiąca Września, zaświadcza Piotr *Walański* Radca tego Miasta — I oprocz gatunków w Tabelli umieszczonych, te ieszcze donosi.

Szczeciny tu na kamienie nie przedaią. Saletrę o podal robią, o cenię iey wiadomości nie masz.
Mięsa solonego tu nie przedaią.

		Zło:	*Gro:*
Miodu Przaśnego Patoki	*Garniec*	5.	
Dto z Woszczyną	Dto	3.	15.
Anyżu dorodnego czystego	*Korz:*	32.	
Kminu Polnego	Dto	24.	
Lnu Pilipowsk: międłone:	*Kamie:*	8.	
Chmielu rwanego czystego	Dto	24.	
Zelazo snopowe na wózki zawieraiące Szyn 24. przed: się po Z: 16. 20. 24. 26.			
Miedzi Tureckiey	*Kam;*	36.	
Dto Kraiowey	Dto	72.	

O

		Zło:	Gro:
O cenie Potaziu ile o podał robionego wiadomości nie maſz.			
Soli Lodowatey Wołoſkiey	Dto	4.	24.
Lecz z Kordonu Ceſarſkiego w Podole Wołyń i ku Ukrainie Mażami prowadzą Sól Łopkową czyli Huſkową.			
Sól Huſka przedaie ſię po Gro:		3.	4.
Smoła w Podolu ſię nie rodzi ale z Poleſia Żydzi przywożą.			
Soli przywoźney ſztuczek	*Kopa*	1.	6.
Dto Dto	*Funt*		6.
Wołu miernego	*Sztuka*	72.	
Jałowic dobrych	Dto	72.	
Dto podleyſzych	Dto	60.	
Dto naypodleyſzych	Dto	48.	
Skór Jałowiczych dobrych ſuro:	Dto	12.	
Dto Dto podleyſzych	Dto	10.	
Dto Baranich dużych ſuro:	Dto	3.	
Dto Dto pomnieу: Dto	Dto	2.	
Te wſzyſtkie ſkóry podług gatunków wyprawy Kraiowey, kilką Złotyma wyżey od ſurowych płacą ſię.			
Skór Kozł: czerwon; Turec:	*Sztu:*	24.	

Słowem

Słowem wszystkich Produktów cena w górę za Chlebem poszła.

— Co do Urodzaiów donosi tenże Walański.

Zawstydziłoby mnię nie pomału przerwanie Doniesień o Targach i Urodzaiach z tego Kraiu nieiako zaniedbanych; lecz słabość prawie ustawiczna zdrowia mego tu wszystkim z twarzy wiadoma, i Interessa Miasta przy ciągnieniu się z trudnością z Kommissyi Porządkowey; nadto dwa razy na Ukrainę i Wołyń wyieżdżaiąc, znaydą cóżkolwiek dla moiey opieszałości w gorliwey attencyi Autora Dziennika Handlowego wymówki.

Myślałem w prawdzie częstokroć dopełnić powinność donoszenia zaręczoney regularności, ale procz nadmienionych przyczyn wstrzymywałem się, póki Cena Produktów nie spadnie, i póki czas pozwoli Proiekt iakowy ułożyć po przeczytaniu Tomików mi nadesłanych.

I to to przeciąg sprawiło nie bez własnego mego umartwienia, bo więcey czuię w sobie pragnienia, niżeli siły i czas wystarczyć mi mogą.

I teraz to tylko donoszę: że *Zniwa* u nas były w większey części pogodne, tylko Wrze-

sień

sień Niebieski, iak i dzisieyszy Październik, na każdey Kwadrze słotą do zbierania poźnych sieyb osobliwie Pszenicy, Hreczki, Prosa i Owsa przeszkadza.

Urodzaie w całey Okolicy naybardziey co do Zyta chybiły, bo na ieden Korzec, trzy, lub puł czwartey Kopy młocą; rzadko gdzie Kopa Zyta wyda Korzec Ziarna, a i to nie iest plennością przeciw dawnym Urodzaiom— Jęczmiona po większey części chybiły— Pszenice— Tatarki— Prosa — Owsy dobre — Grochy mierne — Szocewice niezgorsze — Lny— Konopie wyśmienite — Kokoruzy na Podniestrzu dorodne —Harbuzów i Melonów z Podniestrza i Wołoszczyzny podostatek.

NB. Wołoszczyzna ma obfite Urodzaie.

Zyta	*Korzec*	po Zło: 8.
Pszenicy	Dito	po Z: 10.

zaczęli przedawać, ale w tych Dniach Polskie brzegi Dniestru przymknięto, z przyczyny ściągaiącego się na Granicę Woyska Tureckiego, które z Azyatyckich Kraiów wysłane po większey części, postać tylko ma Człowieka, a złość i impet Zwierzęcy. Za lada nieukontentowaniem sami siebie zabiiaią; iak i w tych Dniach w Zamku Chocimskim 18. zabiło się iedney godziny.

Dla

Dla przednowku i żniw ieszcze nieskończonych, tudzież sieyby Jesienney, Zboża i inne Produkta w wyższey cenie utrzymuią się, iako przyłączona Tabella zaświadczy.

Cożkolwiek spodziewać się spadnienia Ceny, bo Jarzyny podostatek dosiano, gdyby tylko iakie zagraniczne Woyska w ten Kray ku brzegom Dniestru nie zbliżyły się.

Frukta, osobliwie Sliwki w tym Roku zdaią się bydź nad przeszły obficiey, a zatym i suche potanieią.

Pasieki wyśmienite mieyscami, przy lasach na Miody i Roie, a mieyscami w czystych Polach na miody; iednak w Cenie się utrzymuią, bo Zydzi z Kordonu za nim biegaią — Mierny Gospodarz w tym Roku, procz możnych Panów, nabiia Pułbeczków Miodem 6 — 10 — 12 — i 18.

Ogrodniny iest dosyć.

W Opolu Podola ku Wołyniowi, i na Wołyniu, spodziewać się, że wiele Zyta na zimę iuż zasiali i zasieią, bo przeieżdżaiąc *Ultimis Julii*, Roli parynowaney na Zyto, nie w iednym mieyscu okiem doyrzeć, trudno było.

Zyczyłbym tego, aby czyia gorliwość odpowiedzią, te Pytania dokładnie rozwiązała.

I.

1. Jeżeli to prawda, że Stan Rolniczy ieſt pierwſzą zaſadą, i zrzodłem Rękodzieł i Handlu? więc iakieyby ulgi i oświecenia temu Stanowi potrzeba? aby ſię ſtał do tychże dla Kraiu ſpoſobnieyſzy i obfitſzy?

2. Jak Miaſta i Kupcy (którzy nawet z naſzych Kraiowych Produktów za-Granicą przerabianych, i wybierane Towary przepłacaią, i Pieniądze za nie z Kraiu wywożą, a potym na Kraiowych Ludziach wydatki z zyſkiem przez takowy ſzkodliwy Handel poſzukuią) iak mówię z ſobą znoſić ſię maią? i iakim Funduſzem takich Rzemieślników do Kraiowych Produktów wyrabiania, z zagranicy w Kray Polſki ſprowadzać?

3. Zydzi wielką ſą przeſzkodą do dźwigania ſię Miaſtom, iako z wycięczeniem po Wſiach i Miaſteczkach Rolniczego Stanu, przez trzymanie Aręd Karczemnych, iakimby ſpoſobem te Przeſzkody uprzątnione bydź mogły? a wydoſkonalenie Chrześcian i Ludu Kraiowego do Rękodzieł i Handlu naſtąpiło?

—Targ

— Targ Miasta *Zytomirza* nie ieſt nadeſſany, ale o Drożyźnie naſtępuiącą uczyniono wiadomośc.

„ Za' Granicę Moſkiewſką z całey Ukrainy „ Zboża wykupili, i wykupować przez Podrady i przez inne ſpoſoby nie przeſtaią, płacąc „ Korzec Zyta po Złotych 15.— I u nas pewny „ głód, bo ludzie potrzebuiący nie maią gdzie „ kupować, gdyż Dwory Ukraińſkie Ludziom ſwoim przykazali, aby nigdzie i ziarka ze Wſi nie wywozili, ale ſami zakupuią, „ i Moſkalom odprzedaią „— Dat z Zytomirza 27. Września.

— Targ Miasta *Tulczyna* w Tabelli znayduiący ſię, że był w oſtatkach Września, zaświadcza *Wilſki* Poczmiſtrz J. K. Mości Tulczyſki— I oprocz Tabelli, to ieſzcze o Drożyźnie donoſi.

„ Drożyzna ieſzcze nigdy niepraktykowana w „ Ukrainie całey i Pobereżu panuie; a i to z „ ciężkością doſtać można, ponieważ z okazyi „ Woyſka tu zebranego, i przez deſzcze „ bardzo częſte, dowozu zboża nie mamy,

„ i

„ i Targi upadaią — Jeżeli ieſzcze iak ſłychać, „ Moſkwa tu nadeydzie, pewnego głodu Ukra- „ ina i Pobereże dozna— Ponieważ ten Rok co „ do Urodzaiów, był naynieſzczęśliwſzy — A „ przytym mrozy wcześnie, Hreczki na pniach „ będące pomroziły. „

— Targ Miaſta *Białegoſtoku* w Tabelli znayduiący ſię, że był w Mieſiącu Wrześniu, zaświadcza *Topolſki* Poczmiſtrz J. K. M. Białoſtocki.

— *Targi Prowincyi Litewſkiey.*

— Targ Miaſta *Wilna* w Tabelli znayduiący ſię, że był od 1. Września, zaświadcza *Kantor* J. Pana *Przemienieckiego* Woyta Wileńſkiego— I oprocz Gatunków w Tabelli umieſzczonych, te ieſzcze donoſi.

Siemienia Lnianego— Konopnego— Lnu— i Pięki nie dowożą.

	Zło:	Gro:
Miodu Przaśnego *Miara*	36.	
Chmielu ſzczypanego *Kamień*	10.	

Oliwy zieloney	Dto	1.	12.
Soli Hiſzpańſkiey	*Beczka*	36.	
Dto ſzarey Francu:	Dto	80.	
Dto białey drobney	Dto	32.	
Sledzi Gottem:	Dto	48.	
Cukru Kanaru	*Funt*	1.	8.
Pieprzu	Dto	2.	15.
Dto Angielſkiego	Dto	3.	

Jakie zaś ſą *Urodzaie* i dalſza Spekulacya Handlu Zbożowego w Okolicach Wilna, upraſza o uwiadomienie iak nayprędſze Autor *Dziennika Handlowego*.

— *O Drożyźnie w niektórych Okolicach Zmudzi.*

„ DRożyzna nic nie zmnieyſza ſię w Kra- „ iu, i nie ſpodziewać ſię tanności na zboża dla „ czaſów dzdżyſtych, z których wylewy na wie- „ lu mieyſcach zabrały Jarzynę— Zyta na „ Zmudzi giębſzey nie wielki użętek, oraz w „ częściach Powiatów Upitſkiego, Kowieńſkiego, „ Wiłkomirſkiego. Wſzyſtko to więc tanności „ nie obiecuie— Dat: z Jurborga Dnia 3. 7bra „ 1787. *Klikowicz* Superinten: Jurborſki.

— Targ Miasta *Pińska* w Tabelli znayduiący się, że był w Miesiącu Wrześniu, zaświadcza *Lwowicz* Lantwóyt Miasta Pińska I oprocz tych Gatunków w Tabelli umiesczczonych, te ieszcze donosi.

		Zło:	Gro:
MAsła sześciogarcowa *Faska*		20.	
Miodu przaśnego od Gar: 14. *Wiadro*		56.	
Lemieszów	*Kopa*	120.	
Miedzi Pruskiey	*Funt*	1.	15.
Soli Słupkowey 100.	*Hurman:*	21.	21.
Skór Jałowiczych surow:	*Sztuka*	8.	
Dito Dito wypraw:	Dito	11.	
Baranów lepszych	Dito	4.	
Dito podleyszych	Dito	2.	15.
Wieprzów dobrze ukarm:	Dto	54.	
Dto Chudzców	Dto	20.	
Jay	*Kopa*	2.	
Piwa ordynaryinego	*Garniec*		10.
Miodu Lipcu	Dto	2.	
Dto ordynar:	Dto	1.	18.
Dto Wiśniaku	Dto	2.	20.

Ten-

Tenże czyni następuiące Doniesienia:

1. *Co do Dziennika.*

Dzieło Autora *Dziennika Handlowego* gdy od kilku Miesięcy Miastu Pińskowi nie iest kommunikowane, wyłącza one z uczestnictwa tego pożytku, który inne Miasta z szacownych prac Autora odnoszą. Albowiem lubo ieden Exemplarz był przesyłanym dla W. Jmci Pana Namiestnika Starostwa Pińskiego; Ten iednak żadney dla Miasta Pińska o Targach Kraiowych nie czynił wiadomości, a zatym żadnego przynieść nie mogł pożytku. – Ze zaś Nayiaśnieyszy Pan szczegulnie dla Miast swoich pewną liczbę Exemplarzy prenumerować raczył, zatym Imieniem Miasta Pińska pokorne do Autora niosę proźby, aby szczegulny Exemplarz dla tegoż Miasta przesyłać raczył; ile że ia odtąd na przemianę przez Miesiąc zrzeczonym W. Jmcią Panem Namiestnikiem o Targach Pińskich donosić będę.

Autor Dziennika chętnie przyrzeka odsyłać żądane Dzienniki, ieśli Rapporta Targów i Handlu Pińskiego nieprzerwanie nadsyłane będą.

2. *Co do Zelaza i Miedzi.*

Zelazo w Pińſku przedaiące ſię ieſt Kraiowe. Sprowadza ſię wodą z Miaſta Koronnego *Czarnobyla*, około którego ieſt kika Rud żelaznych, gdzie Lemieſze, Sztaby duże, i Szynki małe robią ſię.

Miedzi zaś Kraiowey w Pińſku nie maſz, lecz ona z Pruſs, Moſkwy, Turcyi ſprowadza ſię.

3. *Co do Urodzaiów.*

Urodzaie w okolicach Pińſka ſą dobre, a oſobliwie Jarzyny przednie; ile że całe Zniwa mieliśmy pogodne — Na Targach naſzych cena na Zboże ieſzcze ieſt wyſoka. Spodziewać ſię można niżſzey; chyba Liwranci do Pińſka przybyli, przyczyną drożyzny będą. Którzy w Okolicach Pińſka Zboże ſkupować, i wodą do Cherſonu ſpławiać maią.

Z okazyi onych mam honor Powſzechności donieść: Iż dla zapobieżenia niebeſpiecznym Karyſtyi ſkutkom, byłoby rzeczą bardzo pożyteczną, aby Naywyżſza Zwierzchność Kraiowa,

wykupienia Zboża Kraiowego Kupcom Zagranicznym zabroniła. (z)

— *Spoſoby do zmnieyſzenia teraźnieyſzey Karyſtyi.*

Z okazyi

(z) *Wſzelkie zabraniania, choćby nawet pożytek iakiś ściągały dla Kraiu, że ścieśniaią Handel, ſą ſzkodliwe Handlowi, a zatym i zabronienie wykupu zboża za Granicę, byłoby i niepodobne, i ſzkodliwe, tak dla Handlu, iako i dla Rolników, ktòrzy przynaymniey czaſów Drożyzny oſłodzić mogliby ſwoie gorzkie prace, przedaiąc temu, kto drożey zapłaci — Gdyby zaś drożey płacącemu Liwrantowi Zagranicznemu, nie wyprzedano wſzyſtkiego zboża za Granicę, a przez to Kraiu z Chleba nie ogołocono, na to, i bez zakazu wykupu, znalazłyby ſię ſpoſoby i łatwieyſze i pożytecznieyſze (ieśli ieſt ieſzcze tylo Patryotyzm w Kraiu) o których nim przyidzie obſzerniey powiedzieć, tym czaſem acz pokrotce zaſtanowmy ſię nad temi, co zmnieyſzyć teraźnieyſzą Karyſtyą mogą.*

Z Okazyi tyle Doniesień, przekonywaiących o większości niedostatku iak dostatku Chleba w Kraiu, przyszło mi pomyślеć o tych następuiących sposobach.

1. Zydzi niemal wszyscy bawią się wypalaniem i przedawaniem Gorzałek, na co niemal połowa Zboża wytraca się, a zatym połowa Drożyzny przyczynia się, a za przyczynieniem połowy Drożyzny, połowa głodu przybliża się, gdyby więc tę połowę szkodliwości Kraiowey zatamować, należałoby Radzie Nieustaiącey wydać Uniwersał zakazuiący w całym Kraiu Zydóm palenia i przedawania Gorzałek. — Co uczynić Rada, że mogłaby nawet na Mocy Praw, których tyle iest, co nakazuią Zydom bawienia się Rolą, lub pożytecznemi Kraiowi zabawami; gdy zaś Zydzi nie bawią się Rolą, ale szkodliwemi sposobami, bo przez palenie Gorzałek wytracaią połowę Zboża, więc Rada Nieustaiąca na mocy takich Praw, a maiąca ieszcze moc tłumaczenia Praw obiaśnienia potrzebuiących, śmiało mogłaby obiaśnić wszystkie Prawa Zydów tyczące się, i z nich wyświecić, że palenie Gorzałek przez Zydów, iest

ſzkodliwe, a zatym powinne bydź zakazane, zwłaſzcza teraz, kiedy iuż iuż tak bliſko głód ſię przyſuwa— Ten zakaz ieśli nie mógłby bydź na zawſze rozciągniony, przynaymniey bydźby powinien trwać do póty, dopóki cena Zboża nie ſpadnie do zwyczayney ſrzednich lat ceny.

2. Gdy nie ieſt, ani w mocy, ani ſpoſobności naſzey, zakazać wykupować Zboża za Granicę, uczyńmyſz to co ieſt w mocy naſzey, w mocy ieſt naſzey tyle zachować Zboża w Kraiu, ileby mogło wyſtarczyć na zaſłonienie od Głodu, a to przez ſkupienie w naytańſzych mieyſcach zboża, i utrzymywanie tam Magazynów, dla ſamey tylko nagłey potzeby Obywateli Kraiowych, nie zaś na przekup za Granicę; wtenczas zaś chyba możnaby ſprzedać takowe Magazyny za Granicę, gdy nowe Zboża uczyniłyby powſzechne zniżenie ceny, do zwyczayney lat ſrzednich— Skupowanie zaś te zboża naylepiey mogłoby ſię dopełnić, przez Skarby oboyga Narodów za całą Superatę.

3. Jeśliby zaś Skarby oboyga Narodów, albo nie miały Superaty, albo mia-

y

ły ią na co pożyteczniey zego obrócić, albo wcale niechciały zatrudnic się takowym sposobem ratunku Kraiu, tedy możnaby uformować iakie *Patryotyczne Towarzystwo* (bez określenia liczby i Gatunku Osób) któreby złożyło, wedle czyiey sposobności i gorliwości, iakie Składki, i z nich złożoną Summę, obróciło iedynie na skupowanie Zboża, w celu nieprzedawania onego za Granicę, ale tylko Kraiowym Obywatelom w nagleyszey potrzebie zostaiącym, i to ieszcze za cenę niższą, aniżeli byłaby w Targu— Za doczekaniem się zaś nowego zboża, Gdy cena przyidzie do mierney pory, na ten czas toż Towarzystwo będze mogło sprzedać całkiem te Zboże za Granicę, i za Summę sprzedanego Zboża, rozpocząć iaki Handel, któryby mógł bez przerwania te Towarzystwo utrzymywać i pomnażać, iako iedyny sposób ratunku Oyczyzny od ostatniey nieszczęśliwości, to iest Karystyi i Głodu, znowu kiedy przydarzyć się mogących.

Tego Towarzystwa iakie mogłoby bydź *Institutum* i Forma, oczekiwać będzie Powszę-

chność

chność udziału od czyiego przemysłu i gorliwości, a ieśliby od nikogo, w przeciągu do Nowego Roku nie było nic przez te Publiczne Pismo kommunikowano, tedy *Autor Dziennika* będzie starał się, ile iemu zdolność i sposobność posłuży, udzielić swoiego w tym sposobu myślenia, z wszelką wolnością, poprawienia, dodania, uięcia, słowem iednym zreformowania, iak się komu będzie podobać.

§ ❧ ❧ ❧ ❧ ❧ ❧ ❧ ❧ ❧ ❧ ❧ ❧ ❧ ❧ ❧ ❧ ❧ §

II.
O Targach i Handlu Zagranicznym.

PONIEWAZ żadney ieszcze dotąd wiadomości o Targah Chersońskich i Gdańskich *Dziennik Handlowy* nie ma, przeto nadgradzaiąc takowy niedostatek, niesie Powszechności wiadomość Handlu Polskiego z Państwami Pogranicznemi; acz przynaymniey z dwoch Scian, to iest: Pruskiey i Tureckiey, przez udział następuiących Specyfikacyi.

—*Specyfikacya Zboża i rożnych Produktów Litewskich, wyszłych spławem Wilii i Niemna przez Komorę Jurborską do Pruss*

TABELLA TARGOW CAŁO-KRAIOWYCH NA MIESIĄC WRZESIEN ROKU 1787.

Miasta Prowincyi Wielko-Polskiey.

Gatunki, Zboża, Produktow i Towarow.	Wagi. Miary.	Warſzawa. Zł: Gr:	Kaliſz. Zł: Gr:	Zł: Gr:	Zł: Gr:	Zł: Gr:	Zł: Gr:
Zyta lepſzego.	Korzec.	18	-	-	-	-	-
Ditto podleyſzego.	Ditto.	16	-	-	-	-	-
Pſzenicy lepſzey.	do	-	-	-	-	-	-
Ditto podleyſzey.	do	-	-	-	-	-	-
Jęczmienia.	do	10	-	-	-	-	-
Owſa.	do	6 - 15	-	-	-	-	-
Grochu.	do	20	-	-	-	-	-
Gryki.	do	9	-	-	-	-	-
Jagieł.	do	36	-	-	-	-	-
Krup Jęczm: Ordyn	do	14	-	-	-	-	-
Dit: drobnieyſzych.	do	16	-	-	-	-	-
Dit: Gryczanych ordyn:	do	22	-	-	-	-	-
Dit: ditto drobniey:	do	40	-	-	-	-	-
Siemienia Lnianego.	do	20	-	-	-	-	-
Ditto Konopnego.	do	16	-	-	-	-	-
Oleiu Lnianego.	Garniec	-	-	-	-	-	-
Dit: Konopnego.	do	-	-	-	-	-	-
Wodki okowitey.	do	6 - 15	-	-	-	-	-
Dit: ordynar.	do	3 - 15	-	-	-	-	-
Maſła.	Funt	- 27	-	-	-	-	-
Słoniny.	do	- 12	-	-	-	-	-
Szczeciny,	do	1	-	-	-	-	-
Saletry.	do	1	-	-	-	-	-
Mięſa świeżego.	do	- 5	-	-	-	-	-
Dit: ſolonego.	do	-	-	-	-	-	-
Makaronu Włoſ: Kraiow:	do	1	-	-	-	-	-
Dit: ditto Zagrani:	do	2 - 15	-	-	-	-	-
Kawy.	do	2 - 8	-	-	-	-	-
Cukru.	do	2	-	-	-	-	-
Woſku żołtego.	Kamień	60	-	-	-	-	-
Dit: białego czyli iarzę:	do	96	-	-	-	-	-
Miodu praśnego.	do	-	-	-	-	-	-
Anyżu.	do	-	-	-	-	-	-
Kminu.	do	-	-	-	-	-	-
Łoiu topionego.	do	20	-	-	-	-	-
Dit: nietopionego.	do	14	-	-	-	-	-
Wełny lepſzey.	do	40	-	-	-	-	-
Dit: podleyſzey	do	-	-	-	-	-	-
Lnu.	do	-	-	-	-	-	-
Konopi.	do	10	-	-	-	-	-
Chmielu.	do	-	-	-	-	-	-
Tytuniu.	do	-	-	-	-	-	-
Zelaza Kraiowego.	Cetnar	26	-	-	-	-	-
Dit: Moſkiewſkiego.	do	-	-	-	-	-	-
Dit: Pruſkiego.	do	-	-	-	-	-	-
Miedzi Kraiowey	do	-	-	-	-	-	-
Dit: Zagraniczney.	do	-	-	-	-	-	-
Potaziu Węgierſkiego.	Szaffunt	-	-	-	-	-	-
Dit: Kotłowego.	do	-	-	-	-	-	-
Dit: korytowego Koron:	do	-	-	-	-	-	-
Dit: braku.	do	-	-	-	-	-	-
Soli Auſtryackiey.	Beczka	-	-	-	-	-	-
Dit: Pruſkiey.	do	-	-	-	-	-	-
Ditto Moſkiewſkiey.	do	-	-	-	-	-	-
Smoły.	do	18	-	-	-	-	-
Wołu lepſzego.	Sztuka	126	-	-	-	-	-
Skor Wołowych ſuro:	do	18	-	-	-	-	-
Dit: ditto wypraw:	do	30	-	-	-	-	-
Skor Kozłowych ſuro:	do	6	-	-	-	-	-
Dit: ditto wypraw:	do	8	-	-	-	-	-
Skor cielęcych ſuro:	do	2 - 15	-	-	-	-	-
Dit: ditto wypraw;	do	4 - 15	-	-	-	-	-

Miasta Prowincyi Mało-Polskiey.

Gatunki, Zboża, Produktow i Towarow.	Wagi. Miary.	Krakow Zł: Gr:	Sandomirz. Zł: Gr:	Lublin. Zł: Gr:	Kamien: Podol: Zł: Gr:	Zytomierz. Zł: Gr:	Mohilow nad Nieſtr: Zł: Gr:	Tulczyn Zł: Gr:	Korſuń. Zł: Gr:	Radziwiłow. Zł: Gr:	Białyſtok. Zł: Gr:
Zyta lepſzego.	Korzec.	16 - 15	13	16	12	15	-	12	-	15	-
Ditto podleyſzego.	Ditto.	14 - 20	12 - 15	15	-	-	-	11	-	-	9
Pſzenicy lepſzey.	do	17 - 15	14	16	14	-	-	15	-	19	14
Ditto podleyſzey.	do	16 - 15	13 - 15	15	-	-	-	14	-	-	-
Jęczmienia.	do	10	10	9	7	-	-	7	-	10	6 - 15
Owſa.	do	5 - 20	6	7	4 - 15	-	-	6	-	5	3
Grochu.	do	10	14	-	16	-	-	16	-	10	12
Gryki.	do	-	-	10	8	-	-	7	-	10	7
Jagieł.	do	28	24	30	18	-	-	9	-	-	-
Krup Jęczm: Ordyn	do	-	20	-	4	-	-	-	-	-	-
Dit: drobnieyſzych.	do	-	-	-	36	-	-	-	-	-	-
Dit: Gryczanych ordyn:	do	21 - 10	20	-	16	-	-	-	-	-	-
Dit: ditto drobniey:	do	-	-	-	48	-	-	-	-	-	-
Siemienia Lnianego.	do	-	10 - 20	-	5	-	-	-	-	-	-
Ditto Konopnego.	do	-	6 - 20	-	8	-	-	-	-	-	-
Oleiu Lnianego.	Garniec	-	3 - 12	-	3 - 10	-	-	-	-	-	-
Dit: Konopnego.	do	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Wodki okowitey.	do	4	-	-	5 - 15	-	-	-	-	-	3
Dit: ordynar.	do	-	4 - 15	-	3 - 15	-	-	-	-	-	-
Maſła.	Funt.	- 20	- 18	-	- 15	-	-	-	-	-	-
Słoniny.	do	- 24	- 20	-	- 12	-	-	-	-	-	-
Szczeciny,	do	1 - 6	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Saletry.	do	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Mięſa świeżego.	do	-	- 8	-	- 3	-	-	-	-	-	-
Dit: ſolonego.	do	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Makaronu Włoſ: Kraiow:	do	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dit: ditto Zagrani:	do	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kawy.	do	-	2 - 10	-	2 - 20	-	-	-	-	-	-
Cukru.	do	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-
Woſku żołtego.	Kamień	66	66	-	72	-	-	-	-	-	80
Dit: białego czyli iarzę:	do	-	-	-	90	-	-	-	-	-	-
Miodu praśnego.	do	20	18	-	-	-	-	-	-	-	-
Anyżu.	do	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16
Kminu.	do	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Łoiu topionego.	do	20	24	-	16	-	-	-	-	-	-
Dit: nietopionego.	do	12	16	-	13	-	-	-	-	-	-
Wełny lepſzey.	do	40	24	60	10	-	-	-	-	-	15
Dit: podleyſzey	do	-	20	45	8	-	-	-	-	-	40
Lnu.	do	-	-	-	18	-	-	-	-	-	-
Konopi.	do	-	-	-	12	-	-	-	-	-	-
Chmielu.	do	-	-	-	12	-	-	-	-	-	12
Tytuniu.	do	-	-	-	4 - 15	-	-	-	-	-	-
Zelaza Kraiowego.	Cetnar	-	36	-	32	-	-	-	-	-	-
Dit: Moſkiewſkiego.	do	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dit: Pruſkiego.	do	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Miedzi Kraiowey	do	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dit: Zagraniczney.	do	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Potaziu Węgierſkiego.	Szaffunt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dit: Kotłowego.	do	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dit: korytowego Koron:	do	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dit: braku.	do	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Soli Auſtryackiey.	Beczka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dit: Pruſkiey.	do	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ditto Moſkiewſkiey.	do	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Smoły.	do	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wołu lepſzego.	Sztuka	-	-	-	108	-	-	-	-	-	-
Skor Wołowych ſuro:	do	18	18	-	14	-	-	-	-	-	11
Dit: ditto wypraw:	do	-	24	-	-	-	-	-	-	-	-
Skor Kozłowych ſuro:	do	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Dit: ditto wypraw:	do	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skor cielęcych ſuro:	do	1 - 15	1	-	2 - 15	-	-	-	-	-	1 - 15
Dit: ditto wypraw;	do	-	1 - 10	-	-	-	-	-	-	-	-

Miasta Prowincyi Litewskiey.

Gatunki, Zboża, Produktow i Towarow.	Wagi. Miary.	Wilno. Zł: Gr:	Pinſk Zł: Gr:	Brześć Litewſki. Zł: Gr:	Zł: Gr:	Mińſk. Zł: Gr:	Zł: Gr:	Zł: Gr:	Zł: Gr:
Zyta lepſzego.	Beczka	70	-	-	-	-	-	-	-
Ditto podleyſzego.	Ditto.	62	43	-	-	-	-	-	-
Pſzenicy lepſzey.	do	120	64	-	-	-	-	-	-
Ditto podleyſzey.	do	100	56	-	-	-	-	-	-
Jęczmienia.	do	64	[illegible]	-	-	-	-	-	-
Owſa.	do	44	15	-	-	-	-	-	-
Grochu.	do	80	6	-	-	-	-	-	-
Gryki.	do	56	48	-	-	-	-	-	-
Jagieł.	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Krup Jęczm: Ordyn	do	120	70	-	-	-	-	-	-
Dit: drobnieyſzych.	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Dit: Gryczanych ordyn:	do	100	80	-	-	-	-	-	-
Dit: ditto drobniey:	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Siemienia Lnianego.	do	-	48	-	-	-	-	-	-
Ditto Konopnego.	do	-	6	-	-	-	-	-	-
Oleiu Lnianego.	Garniec	6	2 - 12	-	-	-	-	-	-
Dit: Konopnego.	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Wodki okowitey.	do	4 - 24	5	-	-	-	-	-	-
Dit: ordynar.	do	3 - 24	2 - 20	-	-	-	-	-	-
Maſła.	Funt	- 24	-	-	-	-	-	-	-
Słoniny.	do	- 18	- 15	-	-	-	-	-	-
Szczeciny,	do	- 16	1	-	-	-	-	-	-
Saletry.	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Mięſa świeżego.	do	-	- 3	-	-	-	-	-	-
Dit: ſolonego.	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Makaronu Włoſ: Kraiow:	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Dit: ditto Zagrani:	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Kawy.	do	2 - 4	2 - 10	-	-	-	-	-	-
Cukru.	do	1 - 15	2	-	-	-	-	-	-
Woſku żołtego.	Kamień	50	64	-	-	-	-	-	-
Dit: białego czyli iarzę:	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Miodu praśnego.	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Anyżu.	do	10	-	-	-	-	-	-	-
Kminu.	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Łoiu topionego.	do	20	20	-	-	-	-	-	-
Dit: nietopionego.	do	14	15	-	-	-	-	-	-
Wełny lepſzey.	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Dit: podleyſzey	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Lnu.	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Konopi.	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Chmielu.	do	5	6	-	-	-	-	-	-
Tytuniu.	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Zelaza Kraiowego.	Cetnar	-	40	-	-	-	-	-	-
Dit: Moſkiewſkiego.	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Dit: Pruſkiego.	do	44	-	-	-	-	-	-	-
Miedzi Kraiowey	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Dit: Zagraniczney.	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Potaziu Węgierſkiego.	Szaffunt	-	-	-	-	-	-	-	-
Dit: Kotłowego.	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Dit: korytowego Koron:	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Dit: braku.	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Soli Auſtryackiey.	Beczka	-	-	-	-	-	-	-	-
Dit: Pruſkiey.	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Ditto Moſkiewſkiey.	do	-	-	-	-	-	-	-	-
Smoły.	do	12	-	-	-	-	-	-	-
Wołu lepſzego.	Sztuka	-	50	-	-	-	-	-	-
Skor Wołowych ſuro:	do	-	12	-	-	-	-	-	-
Dit: ditto wypraw:	do	-	16	-	-	-	-	-	-
Skor Kozłowych ſuro:	do	-	3	-	-	-	-	-	-
Dit: ditto wypraw:	do	-	8	-	-	-	-	-	-
Skor cielęcych ſuro:	do	-	1 - 15	-	-	-	-	-	-
Dit: ditto wypraw;	do	-	3	-	-	-	-	-	-

Informacya.

1mo. Podpiſy zaświadczaiące pewność Targow w Tabelli wyrażonych znayduią ſię na początku Tomiku pod Artykułem Targow Kraiowych.

2do. Gatunki nieumieſzczone w Tabelli z odmienności tak Miar, iako i Wag, znayduią ſię także pod Artykułem Targow Kraiowych.

Miary.

Korzec Warſzawſki ma Garcy,	32
Beczka Litewſka ma Garcy,	144
Szanek *Brzeſki Litt:* ma Garcy Kom: Litt	36
Ale w Tabelli ieſt zredukowany na Beczki.	
Garniec dubeltowy *w Mińſku* wiele zaymuie niedonieſiono!	
Garniec Kom: *w Grodnie* wedle Skali ma Kwart,	4

NB. *Ktoby o innych Miarach donioſł, tedy w tym mieyſcu w następuiących Mieſiącach będą drukowano.*

Wagi.

Kamień w Koronie od Futuw,	32
Kamień w Litwie od Funtow,	40
Cetnar Polſki ma Funtow,	160
Szaffunt	
Kamień *w Mińſku* od Funtow,	50

NB. *Ktoby o innych gatunkach Wag donioſł tedy w następuiących Mieſiącach będzie wydrukowano.*

Proporcya Funtow Warſzawſkich do Funtow Miaſt Portowych.

100	Fun. Warſza: czyni.
90.	Rygſkich.
100.	Krolewieckich dawney Wagi,
80.	Ditto nowey Berlińſkiey.
86	Gdańſkich
92.	Cherſońſkich.
89.	Elbląſkich.

Pruſs w Roku 1787. Mieſiącach Kwietniu, Maiu, Czerwcu, Lipcu i Sierpniu.

ZYta (a)	*Łaſztów*	2,866.
Dito	*Szeſli*	53.

Pſzeni-

(a) *Ta tak znaczna Partya wyſzłego Zyta za Granicę, czyż nie powinna zawſtydzić Zmudź że maiąc u ſiebie tak wielką Karyſtyą Chleba, dozwoliła ogołocić ſię tak dalece z niego, iż nie zakupiwſzy tyle Łaſztów Zboża wypłaciła za Granicę --- Mogłoby zdaie ſię to Xięstwo uformować dobrowolną iaką Składkę, lub Kompanią, i założyć gdzie nad Spławem Niemna Generalny Zmudzki Magazyn, i do niego ſkupować te Zboża, lub Produkta, na ktorych mu zbywa, a pewnie nędznieyſi tameczni Obywatele trafiliby de niego, i z wdzięcznością nieśliby nie tylko opłatę ſwey potrzeby, ale i tak godziwy zyſk --- A ieśliby wſzyſtkiego ſwoi Obywatele i nie wykupili, za doczekaniem ſię pomyślnych kiedy Urodzaiów, tedy pewnie Zagraniczni Kupcy ſami przyieżdżaliby po to wſzyſtko, co ten Magazyn uprzedził zakupem na woią potrzebę. A gdy raz, drugi, i trzeci zſmuſzeni zostaliby przyieżdżać, poſzłoby to z czaſem we zwyczay, że nie my do nich, ale oni do nas przyiezdżaliby; a tym ſpoſobem przedawalibyśmy im tak, iak oni teraz od nas kupuią.*

Tego

Pſzenicy	*Łaſztów*	137.
Dto	*Szeflli*	9.
Jęczmienia	*Łaſz;*	81.
Dto	*Szefli*	1.
Owſa	*Łaſz:*	51.
Gryki	Dto	1.
Grochu	*Szeflli*	54.
Jagieł	*Łaſz:*	7.
Dto	*Szefli*	2.
Siemienia	*Łaſz:*	1,594.
Dto	*Szef:*	56.
Konopi	*Łaſz:*	716.
Dto	*Szew:*	44.
Gorczycy	Dto	2.

Maku

Tego ſpoſobu gdy nie imiemy ſię, nie tylo na Żmudzi, ale i na wſzyſtkich Spławach Kraiowych, będziemy zawſze tak ubodzy, iak ieſteśmy dotąd; a może przy takiey ciągłey kilkoletniey Drożyznie, i tegorocznym niemal powſzechnym w całym Kraiu Nieurodzaiu, doznamy ieſzcze i tey fatalności, ktorey doznali dawnieyſi naſi Przodkowie, co właśne ſwe Zboża nazad z Zagranicy, we dwoynaſób opłacaiąc, odkupować muſieli, iak przypomina nam to czuły o Dobro Powſzechne Uniwerſał Rady w Roku 1785. wydany, a znayduiący ſię w Dzienniku *przeſzłorocznym* fol. 365.

Maku	Dto	19.
Krup Gryczanych	*Łaſz:*	5.
Cebuli	*Szef:*	20.
Kartofli	Dto	6.
Oleiu	*Kuff:*	69.
Dto	*Beczek*	334.
Dto	*Garcy*	7,720.
Wina Węgier:	Dto	130.
Smoły	*Beczek*	340.
Szmelcugi	Dto	1,216.
Potaziu	*Szyffun:*	3,813.
Dto	*Faſs*	296.
Popiołu	*Łaſz:*	21.
Wapna	Dto	2.
Dto	*Szef:*	10.
Lnu	*Kamieni*	11,837.
Pakuł Lnianych	Dto	2,495.
Pięki	Dto	119,611.
Pakuł Piękowych	Dto	13,052.
Wełny	Dto	8.
Chmielu	Dto	448.
Woſku	Dto	73.
Dto	*Fun:*	10.
Łoiu	*Kam:*	3,043.
Szczeciny	*Kamień*	116.
Rogów Łoſich	Dto	28.

Łyk

Łyk Moczuły		Dto	240.
Pierza niedartego		Dto	17.
Brussów od sążni	3.	*Kop*	691.
Dto Dto		*Sztuk*	43.
Dto od Dto	4.	*Kop*	557.
Dto Dto		*Sztuk*	52.
Dto od Dto	5.	*Kop*	425.
Dto Dto		*Sztuk*	31.
Dto od Dto	6.	*Kop*	227.
Dto Dto		*Sztuk*	40.
Dto od Dto	7.	*Kop*	50.
Dto		*Sztuk*	15.
Dto od Dto	8.	*Kop*	84.
Dto Dto		*Sztuk*	55.
Dto od Dto	9.	*Kopa*	1.
Dto Dto		*Sztuk*	10.
Dto od Dto	10.	Dto	2.
Drzewa Parkanowego		*Kop*	449.
Dto Dto		*Sztuk*	22.
Dto Budynkowego		*Kop*	289.
Dto Dto		*Sztuk*	9..
Dto opławin		*Kop*	141.
Dto Dto		*Sztuk*	40.
Kłòd Sosnowych		Kop	25.
Dto Dto		*Sztuk*	18.
Tarcic Dto		*Kop*	46.

Dto

Dto Dto	*Sztuk*	50.
Masztów	Dto	11.
Bukmasztów	Dto	11.
Szpirów	Dto	5.
Szulki Dębowey	*Kop*	2,946.
Dto Dto	*Sztuk*	25.
Dto Sosnowey	*Kop*	968.
Dto Dto	*Sztuk*	59.
Drew Królewiec:	*Gielni*	1,203.
Dto opałowych	Dto	1,044.
Klepki rożney	*Kop*	1,066. ½.
Belek Dębowych	*Sztnk*	55.
Palów Dto	*Kop*	17.
Dto Dto	*Sztuk*	15.
Palek Dto	*Kop*	14.
Dto Dto	*Sztuk*	16.
Balów	*Kop*	5.
Dto	*Sztuk*	19.
Drzewa Krokwianego	*Kop*	9.
Drzewa Jasieno: grube.	*Kopa*	1.
Dto Dto	*Sztuk*	17.
Dto Dto ciękiego	*Kopa*	1.
Dto Dto Dto	*Sztuk*	5.
Dto Rykowego	*Kop*	53.
Dto Dto	*Sztuk*	7.
Dto Grabowego	*Kop*	

Q.

Obręczy rożnych	Dto	6567.
Dto Dto	*Sztuk*	30.
Dto Solowych	*Kop*	80.
Łat	Dto	77.
Tyczyn	Dto	36.
Sprych do Kół	Dto	120.
Rohoż	*Xkow*	35,977.
Krobek	*Ładunków*	2,218.
Powrozow Łyczanych	*Buncików*	944.
Talek	*Kop*	167. ½.
Płotna na żagle	*Sztuk*	129.
Dto grubego	Dto	53.
Rogów Bydlęcych	*Kop*	5.
Dto Łosich	*Kamieni*	13.
Klamrów do Wicin	Dto	30.
Skor Wołowych	*Sztuk*	1,045.
Dto Jałowiczych	Dto	862.
Dto Cielęcych	*Tachrow*	31. ½.
Dto Kozłowych	*Sztuk*	11.
Dto Zaięczych	Dto	110.
Dto Łosich	Dto	113.
Smuszek Baranich	*Xków*	16.
Nasion Ogrodowych	za Zło:	30.

Ewekta zaś tegoroczna przez też Komorę chyba poźniey udzielona będzie Publiczności, gdyż i *Dziennikowi* tylo iest iesżcze przyobiecana. Ale

ſe obaczmy tym czaſem, iaki mamy Handel ze ścianą Turecką z naſtępuiącey Specyfikacyi

— *Specyfikacya wyſzłych z Kraiu Polſkiego pro Exito na Wołoſzczyznę Produktów i Towarów Polſkich, z Regestrów Celnych, Komór Mohilów, Cekinówka, i Raſzków, z Lat trzech, to ieſt: 1784. 1785. i 1786. wyciągniona.*

ZYta	*Parowic*	1,427. ½
Pſzenicy	Dto	3497.
Jęczmienia	Dto	265. ½.
Owſa	Dto	19.
Proſa	Dto	738.
Kaſzy Jaglaney	Dto	100. ½.
Szkła Pólſkiego	Dto	86. ½
Garków	Dto	829.
Bruſow	Dto	242.
Siemienia Konopnego	*Korcy*	77.
Mąki Pſzenney	Dto	8098.
Dto żytney	Dto	42.
Maſła	*Faſek*	6007.
Oleiu Beczek	*Beczek*	91.
Miodu Przaſnego	Dto	2,172.

Prawa

Piwa	Dto	55.
Smoły	Dto	156.
Dziegciu	Dto	84.
Zelaza Połſkiego	*Cetnarów*	875. $\frac{1}{2}$.
Konopi	*Kamieni*	2119.
Lnu nieczeſanego	Dto	30,480.
Przędzy Konopney	Dto	39.
Woſku	Dto	29.
Łoiu	Dto	41.
Anyżu	Dto	166.
Prochu	Dto	135. $\frac{1}{2}$.
Skąpia Farby	Dto	244.
Tytiuniu Polſkiego	Dto	3237.
Weretów Ruſkich	*Buntów*	6285.
Werecinny	*Łokci*	3791.
Kożuchòw proſtych	*Sztuk*	28.
Skor Bydlęcych ſuro:	Dto	558.
Dto Kozłowy: wypra:	Dto	194.
Bydła Rogatego	Dto	315.
Koni	Dto	480.
Owiec i Kóz	Dto	6851.
Pſczół w Ulach	Dto	1520.
Płotna Konop: i Pacz:	Dto	16,768.
Sukna Kraiowego	*Poſtawów*	3685.
Powrozniczey roboty	za Złotych	5274.

—*Spe-*

—*Specyfikacya weszłych do Kraiu Polskiego pro Consumo Produktów i Towarow Wołoskich z Regestrów Celnych Komor Mohilów, Cekinowka i Raszków z lat trzech, to iest: 1784. 1785. i 1786. wyciągniona.*

Soli Wołoskiey	*Cetnarów*	377,027.
Dito białey	Dto	141.
Anyżu	*Kamieni*	11,440.
Bobków	Dto	552. ½.
Ładanu	Dto	571.
Pestranu	Dto	10.
Skąpia Farby	Dto	2,224.
Wosku	Dto	694.
Łoiu	Dto	1,075.
Swiec Łoiowych	Dto	420.
Wełny	Dto	11,496.
Wołów i Krów	*Sztuk*	16,536.
Wypustków	Dto	4,062.
Koni	Dito	6,008.
Swini Wołoskich	Dto	70.
Owiec i Kóz	Dto	5,134.
Kożuchów Baranich	Dto	12,672.
Fotów Wołoskich	Dto	8251.

Bor-

Borty Farbiſtey	Dto	1,226.
Paſów Wołoſkich	Dto	2,043.
Płotna Konop: i zgrze:	Dto	185.
Skór bydlęcych	Dto	2,906.
Dto Końſkich	Dto	497.
Dto Jelenich i Sarn:	Dto	64.
Dto Kozło: i Cielęc:	*Par*	636.
Merluſzki	Dto	2,904.
Skór Baranich	*Buntów*	20,980.
Dto Zaięczych	Dto	7,467.
Chmielu	*Korcy*	112.
Sliw ſuchych	Dto	7,637.
Orzechów Wołoſkich	Dto	4110.
Ryb świeżych ſolon: i wędzonych	*Farowic*	805.
Cebuli	*Xkow*	49.
Miodu Przaſnego	*Beczek*	10.
Sera Wołoſkiego	*Dzieżek*	399.
Wina Wołoſkiego	*Bultów*	396.

Tym czaſem korzyſtaymy z wiadomości Handlu tych dwoch Scian, nim korzyſtać będziem mogli ze wſzyſtkich, ieśli nieco Kwartał, to przynaymniey co Rok, iak już ma nadzieię *Dziennik Handlowy* przyſługiwać ſię takowemi wiadomościami z powodu ułatwić ſię już maiących w tym trudności.

III. *O Fabry-*

III.

O Fabrykach Kraiowych.

— Fabryka Gisserska w Warszawie do wyrzynania na stali Liter, wylewania onych z Materyału Kraiowego Pism wszelakiego rodzaiu i gatunku do Drukarni, iako też i Not muzycznych drukowania.

TA Fabryka rozpoczęta iest w Roku 1777. przez Piotra Zawadzkiego tém samym osobliwsza, że przez rodowitego Polaka. Potrzeba i pożyteczność oney w Kraiu iak iest wielka, miarkować można z robót iey, któremi napełnia kraiówe i zagraniczne nawet Drukarnie, a dla lepszego przekonania specyfikuią się tu te Drukarnie, które biorą Druki z tey Fabryki.

1. *Drukarnia Akademicka Wileńska.*

Charakteru Politycznego na *Arkuszy*		-	3.
Mytlu Antykwy - -	Ditto	-	4.
Ditto Kursywy - -	do	-	2.
Scholastyki większey Antyk:	do	-	10.
Dto Kursywy - -	do	-	4.
Scholastyki mnieyszey Anty:	do	-	12.
Kursywy - - -	do	-	$3\frac{1}{2}$.

Wrzesień 1787. Hh Gar-

Garmontu Antykwy	-	do	-	7.
Kursywy - -	-	do	-	$3\frac{1}{2}$.
Petytu Antykwy	-	do	-	7.
Kursywy - -	-	do	-	$3\frac{1}{2}$.
Akkomodacyi do Pism, Liter początkowych, czyli Wersalików rozmaitego gatunku		Kamieni	-	8.

2. *Drukarnia Wileńska Piarska.*

Charakteru Politycznego	na	Arkuszy		8.
Scholastyki większey Anty:		Dto	-	10.
Kursywy - -	-	do	-	$3\frac{1}{2}$.
Scholastyki mnieyszey Anty:		do	-	10.
Kursywy - -	-	do	-	$3\frac{1}{2}$.
Akkommodacyi do Pism, Liter początkowych	-	Kamieni	-	7.

3. *Drukarnia Bazyliańska Wileńska.*

Charakteru Politycznego	na	Arkuszy		3.
Mytlu Antykwy -	-	Dto	-	5.
Kursywy - -	-	do	-	2.
Scholastyki większey	-	do	-	7.
Kursywy - -	-	do	-	3.
Scholastyki mnieyszey	-	do	-	9.
Kursywy - -	-	do	-	$3\frac{1}{2}$.
Garmontu Anty: -	-	do	-	$6\frac{1}{2}$.
Kursywy - -	-	do	-	$3\frac{1}{2}$.
Parangonu Ruskiego	-	do	-	9.
Mytlu Ruskiego -	-	do	-	7.
Akkommodacyi do Pism, Liter początkowych -	-	Kamieni	-	7

4. Dru-

4. *Drukarnia Nadworna Słonimska.*
Scholastyki mnieyszey An: na *Arkuszy* 3.
Kursywy - - - Dto - 1½.
5. *Drukarnia zakordonowana Mobilowska.*
Charakteru Politycznego na *Arkuszy* 3.
Scholastyki mnieyszey Anty: Dto - 7.
Kursywy - - - do - 3.
Petytu Antykwy - - do - 4.
Kursywy - - - do - 2½.
Akkommodacyi do Pism, Liter początkowych - - *Kamieni* - 3.
6. *Drukarnia zakordonowana Połocka.*
Mytlu Antykwy - na *Arkuszy* - 3½.
Kursywy - - - Dto - 1½.
Scholastyki mnieyszey Anty: do - 5.
Kursywy - - - do - 2½.
Akkommodacyi do Pism, Liter początkowych - - *Kamieni* 5.
Garmontu Antykwy - na *Arkuszy* 4½.
Kursywy - - - do - 2½.
7. *Drukarnia Supraślska XX. Bazylianów.*
Cyceronu Antykwy na *Arkuszy* 7.
Kursywy - - - Dto - 3.
Parangonu Ruskiego - do - 8.
Akkommodacyi do Pism, Liter początkowych - - *Kamieni* - 5.

Arkusz zaymuie Kameni 4.

8. *Drukarnia Nadworna Siemiatycka.*

Mytlu Antykwy	-	na *Arkuszy* -	2.
Kursywy	- - -	Dto -	½.

9. *Drukarnia Piarska Warszawska.*

Charakteru Politycznego		na *Arkuszy*	3.
Scholastyki większey. Anty:		Dto -	8.
Kursywy	- - -	do -	3.
Liter początkowych	-	*Kamieni*	3.

10. *Drukarnia* po *Jezuicka Warszawska.*

Scholastyki większey Ant:		na *Arkuszy*	7.
Kursywy	- - -	Dto -	3.
Mytlu Antykwy	- -	do -	4.
Kursywy	- - -	do -	2.
Scholastyki mnieyszey Anty:		do -	8.
Kursywy	- - -	do -	3.
Charaktaru Politycznego		do -	3.
Garmontu Antykwy	-	do -	6.
Kursywy	- - -	do -	3.
Petytu Antykwy	- -	do -	6.
Kursywy	- - -	do -	2½.
Akkommodacyi do Pism, Liter rozmaitego gatunku	-	*Kamieni* -	7.

11. *Drukarnia Warszawska Dufourowska.*

Charakteru Politycznego		na *Arkuszy*	3.
Scholastyki mnieyszey Anty:		Dto -	14.
Kursywy	- - -	do -	5.
Garmontu	- - -	do -	7.
Kursywy	- - -	do -	3.

Akkom-

Akkommodacyi do Pism, Liter początkowych - - *Kamieni* 10.
Parangonu Ruskiego na *Arkuszy* 16.

12. *Drukarnia Warszawska Missyonarska.*
Charakteru Politycznego na *Arkuszy* 3.
Scholastyki większey Anty: Dto - 7.
Kursywy - - - do - 3.
Liter początkow: i Garmontu *Kam:* 4.

13. *Drukarnia Warszawska Grölowska.*
Scholastyki mnieyszey *Kameni* - 8.

14. *Drukarnia z Kantoru Loteryi.*
Seholastyki więk: i Petytu *Kamieni* 14.

15. *Drukarnia Krakowska Gröblowska.*
Cyceronu Antykwy na *Arkutzy* 6.
Kursywy - - - Dto - 3.

16. *Drukarnia Kaliska.*
Scholastyki mnieyszey, Garmontu, Scholastyki większey, Akkommodacyi Pism, Liter początkowych - - *Kamieni* - 15.

17. *Drukarnia Łowicka.*
Scholastyki mnieyszey Ant: na *Arkuszy* 6.
Kursywy - - - Dto - 3.
Akkommodacyi Pism, Liter początkowych - *Kamieni* - 4.

18. *Drukarnia Reformacka NN.*
Scholastyki mnieyszey Ant: na *Arku:* 6.
Kursywy - - - Dto - 3.

Liter

Liter początkowych, Akkommodacyi Pism - - *Kamieni* - 3.

19. *Drukarnia Lubelska.*

Charakteru Politycznego	*Kam:*	10.	*Fun:*	2.
Mytlu Antykwy -	Dto	20.	Dto	24.
Kursywy - -	do	7.	do	23.
Scholastyki większey	do	16	-	2.
Kursywy - -	do	7.	do	4.
Scholastyki mniey: Ant:	do	30.	do	22.
Kursywy - -	do	9.	do	27.
Garmontu Antykwy	do	14.	do	20.
Kursywy - -	do	6.	do	27.
Akkommodacyi różnych gatunków - -	do	6.	do	4.
Początkowych Liter większych i mnieyszych	do	7.	-	-
Aspektów, czyli znaków do Kalendarza Astronomicznych - -	do	7.	-	-

Rachuiąc tedy na Arkusz ieden Kamieni 4. wydała od początku założenia swego ta Fabryka różnego gatunku Towarów Drukarskich in Summa - *Kami:* 331. *Fun:* 7.

——

—— *Z tey Specyfikacyi wypada wiadomość wiele Drukarni w Kraiu znayduie się.*

W Krakowie - - - - - 5.
W Sandomierzu - - - - - 1.

W Prze-

W Przemyślu - - -	1.
W Częstochowie - - -	1.
W Kaliszu - - - -	1.
W Poznaniu - - - -	2.
W Łowiczu - - - -	1.
W Warszawie - - - -	7.
W Lublinie - - - -	1.
W Nowym-Dworze w Dobrach Xiążęcia Jmci Poniatowskiego Podskarbiego Littew: - Zydowska	1.
W Poczaiowie - - - -	1.
W Berdyczowie - - - -	1.
W Supraślu u XX. Bazylianów -	1.
W Grodnie - - - -	1.
W Wilnie - - - - -	3.
W Nieświeżu - - - -	1.
W Słonimie Nadworna, ale zamknięta	1.
W Siemiatyczach Nadworna - -	1.
W Łucku u XX. Dominikanów -	1.
In Summa Drukarni w Kraiu -	32.

— *Fabryka Kraiowa Not Muzycznych.*

TEnże sam rodowity Polak odrzyna i odlewa Noty Muzyczne i Choralne, która to Fabryka iak iest osobliwsza wnieść można ztąd, że dotąd nikt iey ieszcze w
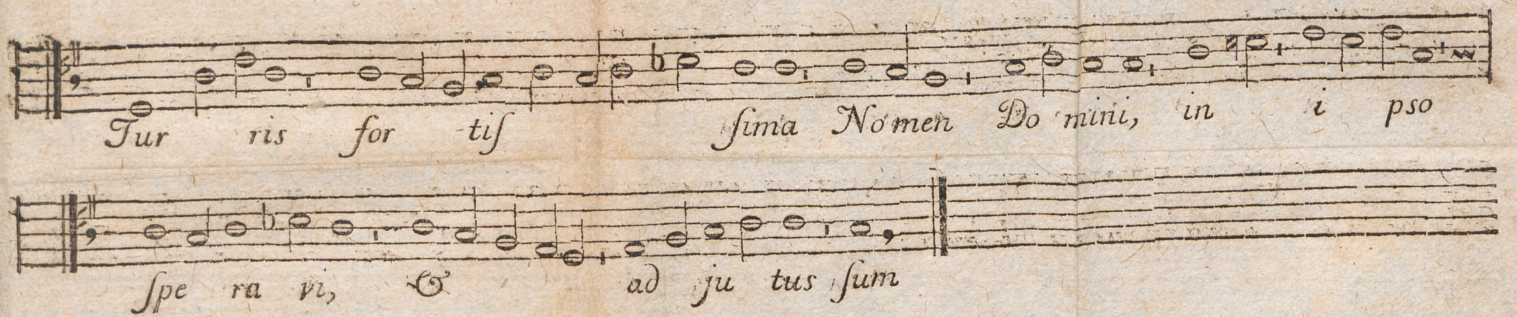
całey
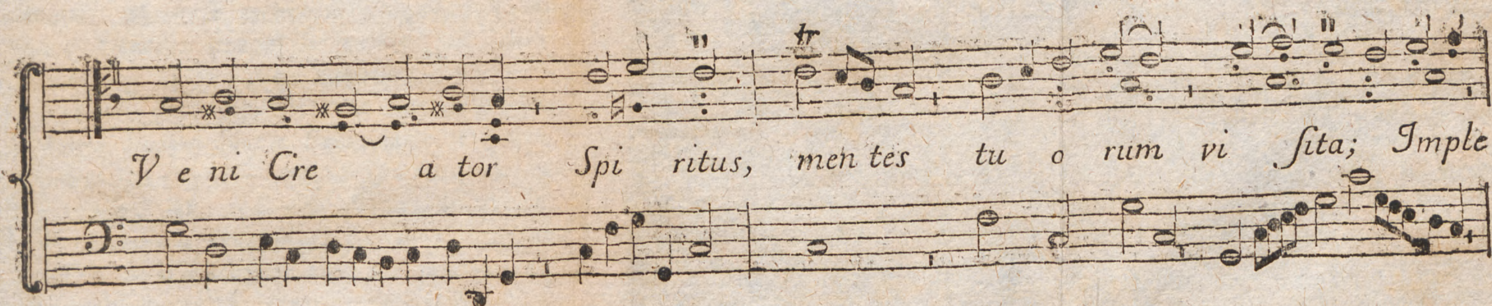
całey Polszcze nie robił, a iak pożyteczna, dociec możnaby z kalkulacyi Rachunków Celnych, ieśli takie rzeczy tam zapisuią się, a ieśli nie zapisuią się, (iak niewidzę nawet tego gatunku w Taryffach Kraiowych, tedy możnaby obrachować, wiele w Kraiu) Panów trzyma Kapelii, na te Kapelie wiele się zprowadza Not Muzycznych z Zagranicy? A małoż to iest tych kompozytorów, co to wymyślą iaką nową sztukę Muzyczną, i do expensy Panów przyprowadzaią, ażeby one kazali rznąć na blachach za Granicą? &c. Wszystkie takie mniey potrzebne expensa zostałyby się w Kraiu, gdyby tego tak utalentowanogo Człowieka użyto do tey roboty; ale wątpić potrzeba, ażeby użyty był dla tego samego, że iest Polak, bo gdyby przy takim talencie, a był Cudzoziemcem, iużby do tych czas, nietylko że użyty byłby do tego, ale nawet znalazłby na wsparcie kosztów do tego służących, i Pensye, i Protekcye, i Rekkommendacye, na czym wszystkim że mu zbywa, musi tak piękny Talent mieć w zarzuceniu, i żałować, że się urodził Polakiem. Gdyby zaś całe Publicum Polskie przekonało się o istocie tego Talentu, umyślił *Autór Dziennika* swoim kosztem kazać wydrukować Wzór takowych Not Muzycznych, i dla publiczney
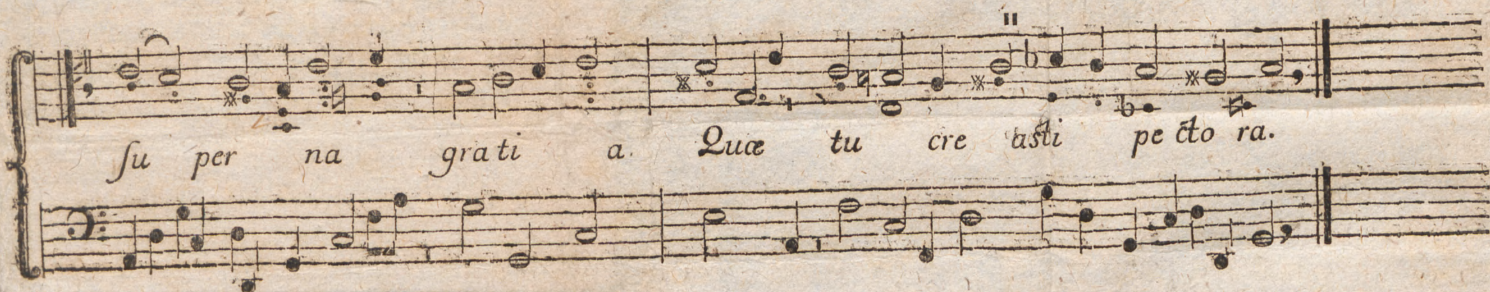
wiado-
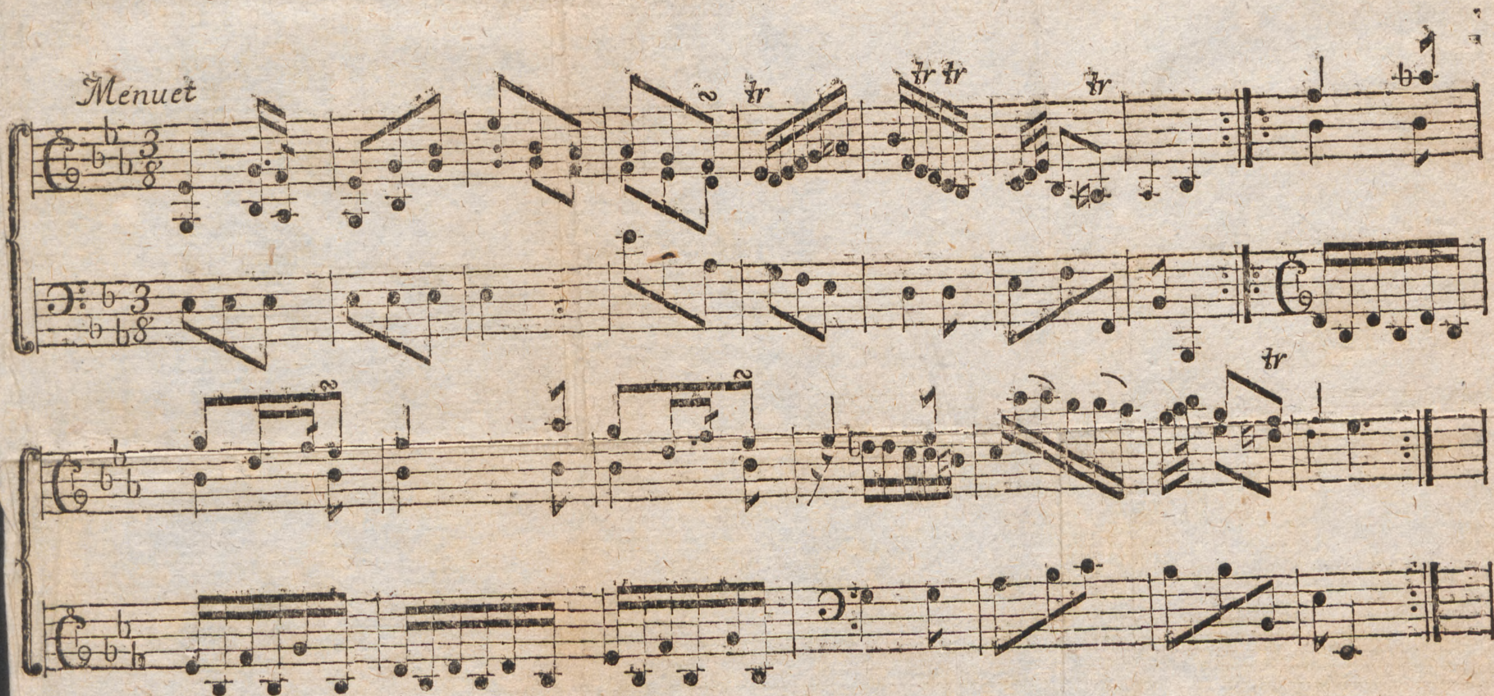
W Z O R

Not Nowo-oderzniętych Choralnych i Muzycznych przez Piotra Zawadzkiego Gissera w Warszawie, Roku 1787.

Ten Wzór może każdego przekonać o znaczney pożyteczności tego Wynalazku, mocą które-go iuż niebyłoby potrzeba na każdą nową Sztukę Muzyczną sztychować znacznym Expensem Blach Miedziannych, nigdy iuż odmienić się niemogących, ale gdyby nayosobliwsze Kompozycye można iak chcąc układać, z Sztuczek w tym Wzorze zamkniętych, a ieśliby iakiey Sztuczki i brakowało do iakiey osobliwszey Kompozycyi, tedy łatwo będzie i dorznąć onę temu Wynalazcy, który potrafił taki Wzór wyrznąć. Jeżeli tu iest iaka omyłka Muzyczna, to nie iest winien Gisser, ale Muzyk, bo Gisser tak wyrznie, iak napisze Muzyk.

wiadomości umieścić w *Dzienniku* przy Artykule Fabryk iak następnie.

— *O Nowey Fabryce Sukienney w Krakowie Doniesienie.*

Mości Autorze Dziennika Handlowego.

GOrliwość WMość Pana o Dobro Publiczne, iest mi powodem do ninieyszego pisania, i doniesienia WMość Panu, iż tu u nas w Krakowie Jmość Xiądz Hrabia Wacław Sierakowski Kanonik Katedralny Krakowski nie z powodu iakowego zysku, ale końcem Dobra Miasta tego, iego zaludnienia, i zapomożenia nędznych Ludzi, swoim własnym sumptem obiąwszy Dom pusty Cektauz pospolicie zwany, na Ulicy Szpitalney będący, ze wszystkim wyreperował, i do niego Fabrykę Sukien, wraz z Jmcią Panem Janem Frysztackim Kupcem, wprowadził; gdzie włoczęgów do roboty zdatnych, iako też winowayców na więzienie Dekretami wskazanych, osadza, których przyzwoitym opatruiąc pożywieniem, prząść ich uczyć każe, a przeto wyczyszcza Miasto z Próżniaków (którzy częstokroć niechcąc przez lenistwo na przyzwoite robić po-

pożywienie, ostatnich chwytaią się śrzodków, a tak nietylko sobie, lecz i Obywatelom w maiątkach czynią pokrzywdzenie) i im dalszy sposób do życia podaie. — O czym iżby dokładnie Publiczność uwiadomiona była, i inne Osoby zagrzewały się do podobnych czynienia przysług Publiczności, prozbą moią iest, iżbyś to WMość Pan w swoim umieścić raczył *Dzienniku*. Za co biorąc obowiązek wzaiemności, wyznawam się bydź z przyzwoitym szacunkiem *Autora Dziennika Handlowego*. — Onufry Skorczyński. Dat z Krakowa 2787. Wrześ: 29,

---

— *Zapytanie* Dziennika *dla czego Fabryka Sukienna Warszawska, podobna ninieyszey Krakowskiey, tak prędko upadła?*

Z Okazyi tak pożytecznego Doniesienia o Fabryce tey nowey Krakowskiey, przychodzi mi myśl zapytania się publicznego o upadek podobney Fabryki Warszawskiey, w podobnymże zamiarze założoney, bo żebracy do niey byli zabierani, końcem oczyszczenia Warszawy od tego ciężaru.

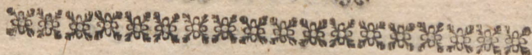
Fabryka ta Warszawska tak iuż była szczęśliwa w początkach swoich, że iuż

miała

miała i wyznaczoną Summę pewną od Rady Nieustaiącey, i Państwo znacznie się do tego Domu składali, i ten Dom iuż był znacznie zaporządkowany, i Gatunki pierwiastkowe tey Fabryki iuż dawały się widzieć, i przez Cudzoziemca nawet ten tak pożyteczny wynalazek był wymyślony; przecież nic to niepomogło, Fabryka ustała, żebracy rozpuszczeni, Dom sprzedany. —— Dla czegoby ta tak pożyteczna rzecz nagle upadła, chociaż siedzę w Warszawie, dopytać się prawdziwey przyczyny nie mogę. Pytam się więc tym Publicznym Pismem całey Powszechości Warszawskiey o istotną przyczynę upadku tak pożytecznego wynalazku, niech kto odkryie ten sekret, a ieśli pokaże się z tego odkrycia czyi błąd, azali niemożna będzie onego poprawić, i znowu przywrocić tak pożyteczny wynalazek? zwłaszcza, że w Warszawie z pomiędzy 96,000. Ludzi, ledwo nie połowa iest w różnych Klassach Prożniaków, z których iedni móglibу w tey Fabryce robić, drudzy za to, że są Próżniakami, pewne składki do niey dawać.

IV.

IV.

O Transporcie Spławnym.

— *Wiadomości Autentyczne o Kanale Muchawieckim łączącym Pinę z Muchawcem.*

— Kanał Muchawiecki iak iest długi, szeroki, głęboki, z następuiących wiadomości można się nauczyć.

Gazeta Drukowana Warszawska 1784. Nro: 79. tak mowi o tym Kanale.

„ DNia 4. Września 1784. Król Jmość „ stanąwszy w Horodku Dobrach „ swych Stołowych, szedł oglądać Kanał ko„ sztem Rzpltey bity, który dwie Rzeki Pinę „ i Muchawiec łączy, na ośm mil wdłuż „ przez Bagna rznięty, na 20. Łokci Litew„ skich szeroki, i dość do noszenia wiel„ kich Statków głęboki, daiący Obywatelom „ Pińskim i Brzeskim sposobność sprowa„ dzania swych Produktów do Gdańska, oraz „ grunta okoliczne bagniste znacznie osusza„ iący i pożyteczne czyniący Tym Kanałem „ dawniey nieco przyszły Statki z Pińska do „ Warszawy, a teraz Batt Królewski tymże „ Kanałem z Pińska do Horodca iest spro-

„ wadzo-

„ wadzony. Stał na brzegu Statek z iedne-
„ go grubego Dębu wyrobiony, do nosze-
„ nia 30 Ludzi zdolny, (*a*) maiący nad sobą
„ Baldakin, i mieysce po srzodku dla Kró-
„ la Jmci do siedzenia wygodne, na koło
„ zaś, Ławy, suknem błękitnym obite, Cho-
„ rągiewkami ozdobiony, Sternik zaś i 4.
„ Maytkowie przybrani byli po Hollender-
„ sku, w białe suknie z pasami z rożowey
„ kitayki. Wsiadł do niego Nayiaśnieyszy
„ Pan z swą poczęści assystencyą, (inni
„ zaś w drugim znaydowali się Statku) i
„ płynoł blisko ćwierci mili aż do drugiey
„ Sluzy; tymczasem zaś, oba Kanału brze-
„ gi niezmiernym ludem były okryte; i
„ przypatrzywszy się temu zak pozyteczne-
„ mu za Panowania swego otworzonemu Ka-
„ nałowi, nazad powrócił, i na znak ukon-
„ tentowania swego, z tey pilney i dosko-
„ nałey roboty, złotą emaliową z Portre-
„ tem

(a) *Ta wygoda, którą Kraiowi naszemu Natura dała, że możem mieć drzewa tak grube, warta zastanowienia Gospodarowania naszego., ażebyśmy na próżno niewytracali tak grubego Drzewa, za które możemy Zagranicą znaczne brać Pieniądze, co pożyteczniey byłoby, aniżeli na Statki psnć one.*

,, tem swym Tabakierą, znacznego Wete-
,, rana i biegłego tey sztuki Jndżyniera J. Pa-
,, na *Szultens* udarował.

,, Przybywszy Nayiaśnieyszy Pan do
,, Kozlakowicz Wioski J. Pana Korzeniew-
,, skiego Regenta Litt: nad brzegiem Rze-
,, ki Piny o pół mile od Pińska leżącey,
,, wsiadł z swym Dworem do przygotowa-
,, nych wygodnych, i pięknie przyozdobio-
,, nych pod Baldakinami Statków. Płynoł
,, Nayiaśnieyszy Pan Piną, która Statkami
,, assystuiących Obywatelów, a iey brzegi
,, niezmiernym radosnym Ludem były okry-
,, te. Cała Pancerna Brygada Kawaleryi Na-
,, rodowey brzegami konwoiowała, a rozsta-
,, wione od mieysca do mieysca Armaty;
,, Przybycie Monarhy Pińskowi ogłaszały,
,, którego potym zbliżaiącego się, po go-
,, dzinney żegludze ku Miastu, wszystkich
,, Kościołów Dzwony, i leżące na Zamko-
,, wych Wałach Działa nie przestannie wi-
,, tały. W tey assystencyi, tudzież Urzę-
,, dników Powiatowych płynoł Nayiaśniey-
,, szy Pan do Pińska w wspaniałey owey
,, Nawie, *Bucentaur* zwaney, z Słonima
,, umyślnie, iuż wodą, iuż lądem szesnastą
,, Wołmi sprowadzoney.

Po takiey wiadomości z Gazety Pu-
bliczney o zdatności do Spławu Kanału Mu-

cha-

chawieckiego i Rzeki Piny, nauczyć się można ieszcze, iakie były, i iakie są ieszcze zawady tak na tym Kanale, iako i na Rzekach Pinie i Muchawcu.

Jakie były zawady w Roku 1784. na tym Kanale i Rzekach pomienionych, wiedzieć można w *Dzienniku* na Karcie 293. —— i 300. Z tych pomienionych zawad. które się iuż ułatwiły, a które są ieszcze, nauczyć się można z następuiącego Rapportu do *Dziennika Handlowego*.

—— *Rapport do* Dziennika *o Spławieniu* 4. *Szuhalei ładownych z pod Czarnobyla do Brześcia.*

„ PRzeczytałem Opisanie drogi wodney z Pińska do Warszawy, i przeszkod „ na Kanale Muchawieckim, i samym Mu- „ chawcu w *Dzienniku* podane w Roku ni- „ nieyszm na kar: 193. konfrontowałem zawa- „ dy doznane na tymże Kanale i Muchawcu „ przezemnie samego w Spławieniu 4. Szu- „ halei, z których większe potrzebowały „ miary wodney 5. piędzi, czyli 2 łokci „ nie zupełnych. —— Prawie wszystkie też „ same haty, czyli gaienia Rzeki znalazłem „ które mi iuż tyle nie przeszkadzały, ile

„ że

„ że były przez przechodzące wprzód drze-
„ wo szerzey przerwane. — Dziełem po-
„ winnymby to było, iżby Kommissya Skar-
„ bowa Litewska, częstsze Rewizye, w
„ wydeterminowanym czasie, swoim Officya-
„ listom nakazała, a sprzeciwiaiących się
„ Prawu Dziedziców tych Hatów, ukarała.
„ Sądzę więc łatwe zaradzenie tym prze-
„ szkodom

„ Ale *Bilin* minąwszy, wody braknąć
„ poczęło tak dalece, że z Szuhalei maiący na
„ sobie Korcy 100. Korcy 24. nadebrać
„ musiałem na Muchawcu.

„ Równie niżey iuż za *Horodcem* miary
„ nie dostawało, któremu zaradziło się, że
„ Wiosłami Nurt na piędź prawie kopać
„ przyszło.

„ Most był przeszkadzaiący w *Kobry-*
„ *niu*, a niżey Muchawca pod *Bulkowem*,
„ gdzie po za przeszłoroczna woda przer-
„ wała Groblę w kilku mieyscach, i tym,
„ przez szerszy Nurt, płytszym go zrobi-
„ ła, iż mi miary brakło, w czym mi ko-
„ pać się potrzeba było.

„ Pale Mostów zniesionych u Grobli
„ teyże, w wodzie do pół ukryte.

„ Na tych 4 Szuhaleiach z pod Czar-
„ nobyla o kilkanaście mil od Kiiowa leżą-
„ cego prowadziłem:

„ Zela-

„ Zelaza Soszników - *Sztuk* 2500.
„ aż do Horynia, w Horyniu do-
„ ładowało się.
„ Krup Jaglanych i Grycza: *Korcy* 120.
„ Słoniny - - - *Połci* 20.
„ Płotna grubego - *Łokci* 2000.
„ Wodki - - - *Garcy* 2000.

„ Z takiego ładunku wnosić można o „ wielkości tych Szuhalei.

„ To wszystko było przyprowadzono „ aż do Brześcia, gdzie Zelazo i Wodkę „ złożono, i te 3. Szuhaleie mnieysze na- „ ładowane żytem, nazad do Pińska powró- „ ciły. — Czwarta zaś większa Sznhaley z „ Krupami i Słoniną, wysłaną została do „ Warszawy, ale na Bugu pod Janowem na „ Dębie w wodzie leżącym rozbiła się, i z „ tey przyczyny ładunek pomieniony na „ Łyżwę przeładowany, z dodatkiem: Dzieg- „ ciu Garcy 100. — Wełny Kamieni kilkana- „ ście. — Płótna grubego Łokci 100. przypro- „ wadzone zostało do Warszawy, gdzie sprze- „ dano wszystko prócz Wełny, którą nazad „ wzięto, i na tę samą Łyżwę naładowano na „ powrot Soli Pruskiey Beczek 110." — Tak doniosł o tym w Miesiącu Lipcu 1787. *pewny Obywatel Woiewodztwa Brzeskiego Litt. osobiście Dziennikowi Handlownemu.*

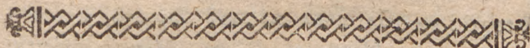
Te pozostałe ieszcze zawady w tym Rapporcie wyszczegulnione, że nie są na wielkiey przeszkodzie do płynienia znacznieyszym iuż Statkóm, nauczyć się można z następuiącego doniesienia do Gazety Drukowaney Warszawskiey podanego. Z *Pińska* Dnia 22. Sierpnia 1787. Roku Gazeta Nro: 69.

„ Z wielką radością uyrzeliśmy pier-
„ wszy raz na Kanale Rzeczypospolitey, ie-
„ den z Statków naywiększysh J. Pana La-
„ skowskiego Podczaszego Brzes: Soli do
„ 100. Beczek na sobie maiący, ze Gdań-
„ ska przybyły. Jest to pierwszą szczęśli-
„ wą próbą przyszłych pożytków, które
„ Kray z złączenia Piny z Muchawcem obie-
„ cywać sobie może, iest oraz nayżywszą
„ pobudką do nieśmiertelney wdzięczności
„ Nayiaśnieyszemu Panu, który to pomyśl-
„ nie uskutecznił, co dotąd od czasów ie-
„ szcze Władysława IV. było Proiektem.

Prócz tego Doniesienia, ma *Dziennik Handlowy* Rapport, że z Pińska tą nową drogą spławności, iest spuszczono:

1. Drzewo Towarne kilkanaście Kop Brussów JW. *Korzeniewskiego* Kasztelanica Zakroczymskiego, do Gdańska.

2. W. *Woyna* Pułkownik, spławił z Pińska do Warszawy kilka Statków z róznemi Towarami tamecznemi, a wziąwszy z Warszawy na też same Statki Sól, zaprowadził aż w Pińskie.

V.

O Transporcie Lądowym.

O Transporcie Lądowym nic niema w tym Miesiącu doniesionego.

VI.

O Jarmarkach Kraiowych.

—*Tabella Jarmarków* Dziennikowi *wiadomych w Listopadzie przypadaiących porządkiem Datt ułożona.*

DNia 6. Listopada Jarmark na S. Demetryusz Ruski w *Pawołoczy* za Berdyczowem mił 6.

D. 11. List: Jarmark na S. Marcin w *Berdyczowie* w Woiewodztwie Kiiows:

D. tegoż — Jarmarn na toż Swięto w *Gdańsku.*

D. tegoż — Jarmark na toż Swięto w *Jaroczynie* w Woiewodz: Kalisk:

D. tegoż — Jarmark na toż Swięto w *Kraśniku* w Woiewodz: Lubelskim.

D. tegoż — Jarmark na toż Swięto cztero-Niedzielny w *Nowym-Mieście* w Woie: Raws: nad Rzeką Pilicą

D. tegoż — Jarmark na toż Swięto w *Widawie* w Woie: Sieradz: mil 8. od Piotrkowa.

D. 12. — Jarmark w Poniedziałek po S. Marcinie w *Babimoście* w Woiewodztwie Poznańskim.

D. 19. — Jarmark na S. Michał Ruski w *Szumsku* mil 4. od Wilna.

D. tegoż — Jarmark na toż Swięto w *Zaleszczykach* na Pokuciu.

D. 25. — Jarmark na Swiętą Katarzynę w *Częstochowie* w Woiewodz: Krakowskim nad Rzeką Wartą

D. 30. — Jarmark na S. Jędrzey w *Mińsku* w Litwie.

D. tegoż — Jarmark na toż Swięto w *Stanisławowie* na Pokuciu.

Może iest i więcey Jarmarków w Kraiu w tym Miesiącu przypadaiących, ale że o nich Właściciele nie raczą donosić do tego

go

go Dzieła, przeto niewiadomość onych przed Publicznością nie iest z winy *Dziennika Handlowego*, ale z winy nie donoszących. —— Powtarza zatym *Dziennik Handlowy* chęć swoią umieszczania darmo Doniesień o Jarmarkach, ieśli kto zechce wcześnie Miesiącem, lub dwoma, przed przypadnieniem onych, donosić.

VII.

O Miastach Kraiowych.

Dalszy ciąg Numerowania Warszawy.

---

85. *Ulica Mokotowska.*

Nro:
1655. D. Karwowski.
1656. D. P. Hanfelta.
1657. D. Brylskiego.
1658. D. Grybla.
1659. D. P. Susona. Tapicera J. K. M.
1660. D. Jćkowskiego.
1661. D. Skłodowskiego.
1662. K. Piorowicza.
1663. D. Kroaze.

1664. Plac pusty.
1665. D. Mamińskiego.
1666. Offi: W. Ryxa Star: Piasec:
1667. D. J. W. X. Smogorzewskiego.
1668. Offi: P. Dębowskiego.
1669. D. P. Mietlickiego.
1670. D. Zawadzki.
1671. K. P. Osękowskiego.
1672. K. i D. Prela.
1673. D. P. Giżycki.
1674. D. Kampioniego.
1675. D. P. Locińskiego.

---

86 *Ulica Hoża.*

Nro:
1676. K. Kamińskiego.
1677. D. P. Glazera.
1678. D. Rudnickiego.
1679. D. Krakowskiego.
1680. D. W. X. Jakukiewicza K. W.
1681. D. P. Wyszyńskiego.
1682. D. Dąbrowskiego.
1683. D. Kuszmierskiego.
1684. D. Grodzkiego.
1685. Ogr: Rzempołuskiego.
1686. D. Sługowskiego.

---

87. *Uli-*

87. *Ulica Wilcza.*

Nro:

1687. D. Filipowskiego.
d688. D. Krogulskiego.
1689. D. Konopki.
1690. D. Paiączowskiego
1691. D. P. Trzaski.
1692. D. Karkietty.
1693. Plac pusty.
1694. D. Kalinowski.
1695. D. Grodzkiego.
1696. D. Kukawskiego.
1697. D. Sukcess: Michałowskich.
1698. D. Tywolskiego.
1699. D. Popławskiego.
1700. Plnc JW. Bielićskiego. P. W. K.
1701. D. Olszańskiego.
1702. D. Makowskiego.
1703. D. Sukcess. Kozłowskich pusty.
2704. D. pusty Lau.
1705. D. Kurkowskiego.
1706. D. P. Kuźmińskiego.
1707. D. Rubinkiewicza.
1708. D. Nowakowskiego.
1709. D. Szczygielski.
1710. D. Makulskiego.
1711. D. Kowalskiego.

---

88. *Uli-*

88. *Uliica Krucza.*

Nro:

1712. D. Wierzbickiego.

---

89. *Ulica Alea.*

Nro:

1713. Offi: J. K. Mci po XX. Bazylianach.
1714. D. W. Graffa de Tomatis.
1715. Offi: J. K. Mci.
1716. D. X. Pachowicza P. U.
1717. D. Tegoż.
1718. D. J. O. X. Lubomirski M. W. K.
1719. Plebania Uiazdowska.
1720. * Pałac Belweder J. K. Mci.
1721. Chałup 9. na Uiazdowie.
1721. Chałup 7. Ditto.
1722. D. Klebusia.
1723. D. W. Szydłowskiego Chor: Nurs:

---

90. *Ulica Wieyska.*

Nro:

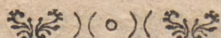
1724. Plac J. W. Bielińskiego.
1725. Ogr: P. Tremo.
1726. * Pałac W. Orsetego.
1727. D. Naübertowy.
1728. Plac J. O. Xcia Poniatowskiego P. L.
1739. * Pałac W. Zapolskiego Szabm: J. K.M.

1730. *Pałac J. O. Xcia Poniatowskiego P. K.
1730. D. i Ceg: Tegoż.
1731. K. Ebenstrayt.
1732. D. Chinowskiego.
1733. D. P. Nowosielskiego.
1734. D. Zgierczyńskiego.
1735. D. Nowaczyńskiego.
1736. D. Rożańskiego.
1737. Offi. P. Merliniego. Budow: Rpltey
1738. D. i Bro: Zaydowy.
1739. D. Rudnickiego.
1740. D. Łabęckiego.
1741. D. Kwiatkowskiego.

---

91. *Ulica Xiążęca.*

Nro:
1742. D. Chomińskiego.
1743. D. Wilczyńskiego.
1744. D. Brześciańskiego.
1745. D. Grabowskiego.
1746. D. Tömaszewicza.
1747. K. Blaszkowskiego.
1748. K. Suchońskiego.
1749. D. P. Merliniego B. R.
1750. D. i Bro: Sołmińskiego.
1751. *Pałac J. W. Podoskiego K. M.
1752. D. Wagnerowy.

92. *Ulica Koszyki.*

Nro:
1753. P. J. K. Mci.

---

93. *Ulica Nowowieyska.*

Nro:
1754. D. J. K Mci.
1754. D. J. K. Mci.

---

64. *Ulica Piękna.*

Nro:
1755. *Pałac J. O. X. Poniatowskiego P. W. L.
1756. Offi: W. Wędorff G.
1757. Offi: P. Teppera. Bank: Wars;
1758. D. P. Swiętkiewicza.
1759. D. J. K. Mci.
1760. D. J. K. Mci.

---

95. *Ulica Okopowa.*

Nro:
1761. * Pałac P. Baczerellego.
1762. D. 2. dla Officyal: Skarb:
1763. Folwark Uiazdowski.

Następnie 96. Ulica Swiętoierska, o czym poźniey.

— O Sta-

— *O Stanie ninieyszym Miasta Pińska.*

MIasto *Pińsk* za Czasów ieszcze Udzielnych Xiążąt Litewskich ufundowane, w liczbie Miast Porządnych i Handlownych mieścić się mogło; oraz całego Polesia zaszczytem i Stolicą było; gdyż wzdłuż na pół mili dużey rozciągnione, liczyło do 5000. Obywatelów, z których wielu znaczne Kraiowe i Zagraniczne prowadzili Handle. W czasie zaś poźnieyszym, iuż to przez Inkursyą Kozaków, i Szwedów, iuż przez różne Kraiowe Rewolucye, iuż w ostatku przez ciężki pożar ogniowy *(b)* będąc zniszczone, i z tylu Mieszkańców, do kilkudziesiąt Ludzi tylko zmnieyszone, niemniey Juryzdykcyi Magdeburskiey pozbawione,

(b) *Pożary ogniowe są to naywiększą, nayczęstszą przyczyną ruin Miast naszych, a naywięcey pono z tey przyczyny, że dachy są albo słomiane, albo drewniane, i że albo żadnych albo małe są porządki ogniowe po Miastach, te przyczyny zapewne bydź musiały owego wspomnionego Pożaru Pińska, i gdyby daley nie podpadało temu nieszczęściu to Miasto, chciey WMPan donieść tym Publicznym Pismem. — 1. Jakie są Dachy w Pinsku? — 2. Jakie są porządki ogniowe? i ieśli nie są, dla czego nie są?*

ne, do tego przyszło Stanu, iż wszystkie Jntraty Magistratowe, i Handle, przez Zydów zagarnione zostały.

Teraz lubo przez osobliwsze względy Oycowskie Nayiaśnieyszego Monarchy STANISŁAWA AUGUSTA szczęśliwie nam Panuiącego, iest podźwignione z takowego upadku, przez przywrócony sobie Magistrat; nie może iednak stać się Kraiowi dobrze użytecznym, z przyczyny Zydów, którzy cały Handel, i niemal wszystkie Rzemiosła pod siebie zagarnąwszy, są zawadą, wzrost temu Miastu silnie tamuiącą.

Zwrócić więc Miasto Pińsk do właściwych Prerogatyw, i cofnąć Zydów do dawnych zwyczaiów, byłoby rzeczą i sprawiedliwą, i pożyteczną. Albowiem za uprzątnieniem tych przeszkód, mógłby zakwitnąć ten Handel, który się teraz częścią przez Kanał Muchawiecki, częścią przez Rzeki Pińskie odkrywa.

Mógłyby bydź w Pińsku powiększone Jarmarki, które teraz przez wymagany do Krobki Zydowskiey Podatek *(c)* powstać nie mogą — Samych nawet naostatek Rzemieślników

---

(c) *O Podatku Publicznym i powszechnym na Jarmarkach do Krobki Zydowskiey, przyznam się, że pierwszy raz słyszę, i są-*

ników nastąpiłaby większość, których iak mała iest liczba, następuiąca obiaśnia Specyfikacya.

Malarz - - - - -	1.
Stolarzów - - - - -	2.
Kowalów - - - -	7.
Rymarzów - - - -	5.
Siodlarz - - - -	1.
Stelmachów - - - -	3.
Będnarzów - - - -	3.
Kotlarzów - - - -	2.
Krawiec - - - -	1.
Garncarzów - - - -	2.
Mularzów - - - -	9.
Tkaczów - - - -	4.
Kuśnierzów - - - -	5.

Szew-

---

dzę, że chyba tylo bydź musi wybierany przez Zydów, od Zydów, i dla Zydów, nie zaś od Chrześcian dla Zydow.—— Jeśli iednak ta Scena w Kraiu naszym doświadcza się, że iuż Zydzi nakładać mogą Podatki na Chrześcian, chciey WMP dokładnie o tym zainformować Powszechność, i na iakim to fundamencie dopełnia się? ażeby mógł Naród wcześnie ostrzedz się z takiey omyłki, która i wstyd i niebespieczeństwo nawet zasobą pociągnie, gdy się z czasem liczba Zydów zrówna z liczbą Chrześcian

Szewców - - - -	20.
Garbarzów - - - -	9.
Rzeźników - - - -	6.
Rybaków - - - -	4.
Cieśli - - - - -	4.
Kurników - - - -	20.
Chlebników czyli Piekarzów -	20.
Oleyników - . . - -	6.

Zydów zaś, Złotników, Mosiężników, Kramarzów, Krawców, Kusznierzów, Szmuchlerzów, Piernikarzów, Piekarzów, Krupników, Szynkarzów bez liczby. —Tak donosi *Lwowicz* Lantwoyt Brzeski Litt: i Pisarz Cełł Skarbu W. X. Litews.

VIII.

O Dobrach do Przedarzy, Zastawy, Arędy, i Summach, iako też o różnych Negocyacyach.

— *Dobra nowo podane.*

—*Wieś w Woiewodztwie Sandomirskim Powiecie Radomskim do Przedania.*

WSie *Czarnolas* Grodek, Zdunków o milę od Miasteczka Gniewoszowa, i ty-

i tyleż od rzeki Wisły leżące —— w Gruntach żyznych —— oraz w Lasach Sosnowych donioslych i obszernych podaią się do przedania. —— Ktoby sobie życzył nabyć tych Dóbr, ma się udać do W. Jmć Pana *Długołęckiego* Burgrabiego Grodzkiego Warszawskiego, mieszkaiącego w Warszawie w Rynku M. S. W. w Domu W. *Gniewczyńskiego* pod Nrem 51. od którego może się zainformować o cenie tychże Dóbr.

—— *Wioski 4. w Ziemi Rawkiey do przedania.*

Podług żądania z Publicznych Gazet *Expedycyi Dziennika Handlowego* pod Nrem 438. sytuowaney, W. Jmci Pan Baltazar Bykowski Podczaszy Powiatu Bielskiego donosi się, że ma 4. Wioski dobre, ze wszystkiemi wygodami, niczym nieonerowane, spokoyne do sprzedania, to iest:

Wieś iedna *Strzałki* z przyległością Samborzy.

Jeden Folwark i Wieś *Rudki*, *in contiguitate*.

Drugi Folwark niedaleko Nowego-Miasta, mil 9. od Warszawy, na pograniczu Czerskim w Ziemi Rawskiey, idąc Traktem Krakowskim, od *Pilicy* tylko ćwierć mili —

w Grun-

w Gruncie dobrym —— w Sianie —— i Lesie na swoią potrzebę; lecz są w Sąsiedzkim Lasy, gdzie dostanie Sosny dobrey za 3 srebrne grosze, ktoby chciał Drzewem handlować, i do Pilicy, ile tak blisko, spuszczać. —— Te Wioski są zewszystkim wygodne, Chłopow 30. maiące pszeszło, bydź nie mogą, iak od 150,000. sprzedane. —— Żądaiący niech się odezwie na Krakowską podróżną Pocztę w Nowym-Mieście do Dziedzica tych Wiosek, to iest: do W. Jmci Pana Bykowskiego Podczaszego Powiatu Bielskiego.

—— *Wieś do przedania w Woiewodztwie Płockim, w Powiecie Sierpskim.*

WIeś *Siemcichy* zwana, w Woiewództwie Płockim, Powiecie Sierpskim między Miastami Sierpcem, Bieżuniem, i Toruniem położona, W. Kuczborskiego Szambalana dziedziczna, iest do sprzedania. —— Ta Wieś iest w Gruntach dobrych. —— Lasy ma na opał. —— Łąk niemało, i ieszcze są do krudowania. —— Poddani są na Czynsach, i wypłacaią się regularnie. —— Podług Intraty wynosi Szacunek 3,000. Czer: Złł: z okładem. —— Ktoby sobie życzył tę Wieś kupić, czy za gotowe Pieniądze, czy na Zamian

mian za większe Dobra, za przydatkiem w gotowiznie Summy, niech się referuie do *Expedycyi Dziennika Handlowego.*

Wieś w Rawskim do przezastawienia.

PEwny ma Wieś w Rawskim mil 8. od Warszawy na Trakcie Pocztowym — z Lasem na swoią potrzebę — Młynem — Chłopami 5. do przezastawienia za Summę około 10,000. Złł: Pol: każdego czasu, gdyby i teraz, z Procentem do S. Jana. — *Referencya do Diennika Handlowego.*

— Dobra Prusinowicze w Ziemi Zakroczymskiey leżące, a w *Dzienniku* fol: 45. znayduiące się, lubo były w poprzedzaiącym Tomiku doniesione, że iuż są przedane, teraz iednak za odebraniem pewnieyszey i świeższey wiodomości donosi się, że nie są ieszcze przedane.

— *Kamienica w Warszawie do przedania lub Zastawienia.*

KAmienica ta znayduie się na Gruncie dziedzicznym przy Ulicy Elektoralney Nro: 725. Intrata iey iest taka:

Naięta iest połowa pierwszego Piętra do S. Marcina 1788.

Druga połowa iest naięta do S. Michała 1788.

Pierwsza połowa Parterów iest naięta do S. Michała 1789.

Druga połowa do S. Michała 1737.

Roczna Intrata czyni, podług Kontraktów względem tey Kamienicy uczynionych Czer: Złł: 190.

Tudzież iest Podwórze zaiezdne z Stayniami, Wozowniami obszernemi, i Ogrodem dużym Fruktowym, i Gospodarskim; na którym to Podworzu iest Studnia przyzwoita.— Ktoby ią chciał kupić lub przez zastaw trzymać, ma się referować do JP. Oliera Kupca na Krakowskim Przedmieściu.

— *Kamienica inna w Warszawie do przedania.*

KAmienica ta znayduie się przy Ulicy Nowyświat Nro: 1265. które opisanie iest takowe.

Kamienica ta, duża, na dwie części się rozdzielaiąca, iest do sprzedania albo całkiem albo połową. — Dziedziczna wraz z Gruntem. — Zawiera w sobie dosyć Pokoiow me-

meblowanych, iako to: Zwierciadłami, Lustrami wiszącemi, Burkami, Komodami, Szafami, Stołami, Kanapami, Krzesłami, Stołkami, Taboretami, Obiciami Adamaszkowemi, i innemi, &c. — Tudzież Ogrod duży wspaniały. — Staynie, Wozownie, Studnie, Kloaki do każdey części Podwórza osobliwe &c. Referencya o to do tegoż JP. Oliera.

— Dworek w Warszawie do przedania.

DWorek na Krochmalney Ulicy Nro: 1016. sytuowany, którego opisanie iest następuiące:

*D*worek ten iest na Gruncie Wielopolskim Czynszowym. — Zawiera w sobie 16. Izb — z Alkierzami i Alkowami. — Tudzież Ogrodkiem z Altanką i Kręgielnią. — Niemniey Piwnicami, — Stayniami, Wozowniami — Studnią — i Kloaką — Referencya o to do tegoż JP. Oliera.

— Komiegi 2. w Brześciu Lit: do przedania.

DWie Komiegi nowe z Wołynia niedawno sprowadzone, czyli spławione

w teraźnieyszym Roku, są do przedania. — Umowa o one z Zydowką przezywaną Starościną w Brześciu mieszkaiącą.

— *Szpichlerz w Brześciu Lit: do przedania.*

SZpichlerz nowy na 2. Staki do zsypania Zboża na Gruncie Mieyskim ma do zbycia W. JP. Dołubowski Rotmistrz Grodzieński. — Referencya o to do Właściciela w Brześciu.

— *Łyżwa w Brześciu Lit: do przedania.*

ŁYżwa która iedną tylko odbyła Ryżę, iest do sprzedania z Linami, Żaglem, i wszelkiemi Rekwizytami. — Referencya o nią do Właściciela w Brześciu, który ma stancyą u Berka Peysachowicza w Ulicy Dominikańskiey.

— *Summy nowo podane.*

— *Summy w Warszawie.*

1. Summa od 30. do 50. Tysięcy Zł: Pol: znayduie się na Zastaw Wsi iakiey o

mil

mil kilka od Warszawy, lub blisko spławney iakiey Rzeki do Wisły wpadaiącey, z dopłaceniem Addytamentu, ieśliby Intrata tey Wsi, Procent tey Summy przewyższała, lub też inna iaka okoliczność tego wyciągała. — Referencya do *Dziennika.*

2. Summa 27,000. na zastaw albo Wsi, albo Kamienicy w Warszawie, albo naostatek Sreber, iest w gotowiźnie. — Ktoby sobie oney życzył, niech się referuie do *Dziennika.*

3. Summa około 200,000. na kupno Starostwa Sądowego znayduie się w Warszawie. — Referencya względem tego do *Dziennika Handlowego.*

4. Summa kilkanaście tysięcy Czer: Złotych w gotowiźnie, albo na kupno Dóbr Dziedzictwem w tey wartości, albo przez Zastawę, a to w bliskości Warszawy. — Referencya względem tego do *Dziennika Handlowego.*

5. Summa 150. Czer: Zł: na zastawę czy Sreber, czy Fantów iakich dobrych, znayduie się w Warszawie. — Referencyia do *Dziennika Handlowego.*

6. Summa 7,000. Czer: Zł: na kupno Dóbr czystych około Warszawy, dla pewnego Kurlandczyka do Polski przenieść się

maią-

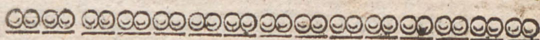
maiącego. — Refexencya do *Dziennika Handlowego.*

— *Summy czasu Kontraktów w Brześciu Lit: podane.*

1. Od 5. lub 6. Tysięcy Złł: Pol: W. JP. Tadeusz Towiański Rotmistrz Wileń: potrzebuie Dzierżawy.
2. Od 8. do 12. Tysięcy Złł: Pol: W. JP. Krystyna Lazowska Skarbni: Parnas: potrzebuie Folwarku na zastaw.
3. Od 20. do 25. Tysięcy Złł: Pols: W. JP. Grzegorz Turski potrzebuie Folwarku na zastaw, lub też na Arędę.
4. Od 3. do 5. Tysięcy Złł: Pol: W. JP. Kotowski Rotmistrz Wileńs: potrzebuie Possessyi Arędowney.
5. Od 40. do 50. Tysięcy Złł: Pol: WW. Słowoczyńscy Cześnikowstwo Xięstwa Zmuydzkiego potrzebuią Folwarku na zastaw, lub też na Arędę nie małą.
6. Od 500. — 1000. — 1500. — lub 1800. Złł: Pol: JP. Arentt Towarzysz Pułku Kommendy JP. Bielaka Generała potrzebuie Folwarku na Arędę.

Jeśliby co z tych pomienionych Summ było iuż przenegocyowano, tedy uprasza *Dziennik* Właścicielów onych o uwiadomienie

IX.

IX.

O Pismach i Proiektach Handlowych.

— 1. *List P. K. do Autora* Dziennika Handlowego 1787.

POznasz WPan z osnowy tego Listu, że zamiar piszącego iest nayczystszy łączyć się z chęcią i pracą iego do pożytków Kraiu. Nikt nie powinien poczytać za próżną i czczą grzeczność tego oświadczenia; które iawnie czynię, iakiesmy wiele gorliwości i usiłowaniom WPana winni. Myśl naychwalebnieysza oświecać i zachęcać Obywatelów, aby umieli i chcieli korzystać z darów opatrzności tak obficie Polakom udzielonych. Przedsięwzięcie trudne, bez przygotowanych mateteryałów, bez pomocy w robocie, bez posiłków na wydatki, bez wszelkiego zachęcenia, za powodem osobistey miłości ku ziomkóm swoim, zabrać się do niepowabney z pozorów swoich i częstą nudzącey roboty.

Dzieło samo z ułożenia, i rzeczy w niem zawartych, z sposobu mówienia dziwnie

wnie dobre i oznaczaiące poczciwego, używaiącego cnotliwie czasu i zdatności swoiey Obywatela.

To, co WPan z przyświadczeniem sumnienia swego pomimo skromność swoią czytasz, w sercu moim czuię; to przed drugiemi głoszę, i miałem pociechę, wielóm skutecznie *Dziennik Handlowy* zalecić. Każdy podług sił i daru sobie udzielonego przykładaymy się do Dobra pospolitego. Niech roztropność kieruie nasze kroki, a stałość nieprzełamana trudnościami, niech nie dopuszcza przeszkodóm, błędóm, a często nie cnocie zwracać nas z przedsięwziętey drogi.

Staram się, abyś WPan z okolicy mieysca w którym mieszkam, miewał żądane uwiadomienia około Artykułów dzieła swego. Sam ile ze mnie iest w zupełnym zaufaniu, że takim umysłem przyiąte będą, iakim są czynione, pozwalam sobie przełożyć niektóre uwagi, które się myśli moiey w czytaniu *Dziennika* WPana stawiły. Nie obeymuię całego Dzieła, bo nie dawno zacząłem sobie zapisywać w ciągu czytania, co mi się zdało bydź warte zastanowienia. I nie trzeba w ułożeniu tych uwag szukać żadnego systematycznego porządku.

Naprzód uskarżania WPana na niedostatek pomocy w przedsięwzięciu w robocie

cie Jego, uznaię bydź bardzo sprawiedliwe, i wchodzę w uczucie tey przykrości, którą doznawa Obywatel chcący usłużyć swemu Kraiowi, a nieznayduiący potrzebnych posiłków. Jedni zabawieni odmiennemi od celu zamierzonego sprawami, drudzy z lenistwa, gnusności i niedbania o powszechne dobro niechcący sobie zadać pracy, inni nie nabyli wiadomości przyzwoitych do tego rodzaiu rzeczy. A może inni przez wielką ciemność i nieczułość z pogardą poglądaią na to, co iest iednym ze zródeł pomyślności Kraiowey. Z tąd pochodzi, że WPanu na potrzebnych do Pisma Jego materyach schodzi. To mnie bardzo dziwi, że nie odbierasz żadnych wiadomości Handlowych od Konsula w Chersonie ustanowionego, a tym bardziey dziwuię się temu, iż rozkaz zalecaiących doniesienia Handlowne, okoliczność mieysca, i zdatność, a czynność Osoby zacnych przymiotów Urząd tam Konsula sprawuiącey, zapewniać by nay-bardziey tęż korrespondencyą powinna. Trzeba nieustawaiąc w usiłowaniach kołatać, prosić, nalegać. Może były słuszne przeszkody, miną kiedyś, i żądane oświecenie nadeydzie.

Do otrzymania w ogulności mowiąc, takowych na iakich WPanu schodzi pomocy, wielbiąc gorliwość KROLA, który na kil-

kadzie-

kadziesiąt Miast rozesłać kazał *Dzienniki Handlowe*, oddaiąc sprawiedliwość opiece JO. Xcia Prymasa biorącego też Dzieło na Miasteczka swoie, tak w Xięstwie, iako i w Arcybiskupstwie, używać potzeba tey gorliwości, tey opieki; aby to rozestanie przez powagę przez przykłady, i zachęcenia, przez nadgrody stało się obszernieysze, aby Autór bardzo użytecznie pracowity przy szczupłości śrzodków, w którey zostaie, znalazł wsparcie i opatrzenie.

A że nie można wyciągać, aby ieden Człowiek chociaż naypracowitszy mógł takiemu przedsięwzięciu wydołać, życzyć należy, żeby gorllwość o przysługę Oyczyźnie zagrzała Lndzi oświeconych, dobrych Obywatelów, do zrobienia związku Towarzystwa dobrowolnego, i niepłatnego, którzyby się i poznawaniem stanu rzeczy, i podawaniem wiadomości, rad, układów do Pisma Handlowego, i doświadczeniem różnych okoliczności do tego się ściągaiących zatrudniać chcieli. Zaiste do takiego przedsięwzięcia do wykonania iego, trzeba duszy Obywatelskiey, trzeba czystey Cnoty i gorliwości, trzeba ochoty czynney; ale gdzież się takie dusze, takie Cnoty znaydą? ieżeli się w Rzpltey nie znaydą! Nie trzeba tego, aby ta Kompania, to Towarzystwo

lub

lub iakimkolwiek Jmieniem to Społeczeństwo nazwiemy, aby w Warszawie zgromadzone i zamknięte było. Jedni z niey będą w tym Mieście; ale większa część składać się powinna z Obywatelów, z Handluiących po różnych, a osobliwie granicznych Rzpltey Prowincyach, niby z osob rozstawionych po Strażnicach i Obserwatoryach. Niech będzie składka od Maiętnieyszych dobrowolnie ustanowiona, na Poczty, Druki, i inne nieuchronne wydatki. Pisywanie wzaiemne znoszenia zapytań i odpowiedzi, rad, i proiektów, nieprzerwane zasięganie potrzebnych Zagranicznych wiadomości, wybor z tego wszystkiego co rozsądek, znaiomość rzeczy, nayczystsza moralność pochwali, i potwierdzi, udzielanie nieodwłoczne całemu Narodowi okoliczności do dobra iego ściągaiących się. Te powinny bydź zabawy tego Obywatelskiego Towarzystwa. Toż samo Towarzystwo nieoddzielnie i owszem pryncypalnie zamierzać powinno wiadomości Ekonomiczne, i polepszenie wszelakiego rodzaiu Gospodarstwa. Gdyż nietylko związek Rolnictwa z Handlem widocznie iest istotny, ale pierwszeństwo w tym związku natura Rolnictwu wyznaczyła. Im prościey ten związek złożony będzie, bez zawiłości, bez tych Kombinacyi, które małym rozumóm zwykły się

zda-

zdawać subtelnością, bez okazałości i próżnych Tytułów, tym się łatwiey rozpocznie dzieło, tym doskonaley prowadzone, staley utrzymywane, i pewniey skuteczne będzie. Bez wątpienia zechce kto z biegleyszych w tey rzeczy Obywatelów, a naypierwey Sam Autór *Dziennika*, tę moią radę dokładniey obiaśnić, układ szczegulnieyszy podać, a każdy kto się na siłach czuie, ma obowiązek pomodz nam do tego przedsięwzięcia. Ja dosyć na tym miałem, żebym niektóre rysunki skryślił, i ukazał.

Autór zaś *Dziennika* naylepiey swoiey Patryotyczney chęci dogodzi, kiedy z gorliwością, iako zawsze czyni, łączyć będzie wielki rozsądek i łagodny sposób rady i namowy; Zal iest widzieć Pisarzów pobudzonych wprawdzie chęcią oświecenia Społziomków swoich, ale chybiaiących drogi, którąby do poznania i zamiłowania prawdy doprowadzić można. Zamiast namowy słodkiey rozumem i racyą wsparcey, mniemaią, iż łaiąc, pogardzaiących i zawstydzaiących wyrazów używaiąc, dokażą przedsięwzięcia. Ztąd idzie częstokroć, iż ten, któryby inaczey oświeconym został, któryby łagodnie i uczciwie wprowadzoną prawdę przyiął, hałasem, obelgą, hardością Pisarza zrażony, oczy zamyka,

myśli

myśli iedynie tylko o urazie i pogardzie sobie wyrządzoney, bo niewierzy, żeby taki był język rozumu i ludzkości.

Miałem ieszcze kilka uwag szczególnych w tym Liście umieścić, ale i tak nad zamierzenie moie przeciągnione iest Pismo. Jeżeli WPan pozwolisz, chętnie w dalszych odezwach otworzę niektóre myśli moie w podobnym mówienia sposobie, a zawsze szacuiąc w nim chęć wielką pożytków Pospolitych, i Obywatelską przysługę i Cnotę z rozumem złączoną.

P. K.

Autór *Dziennika* nie tylko pozwala, ale owszem bardzo prosi o dalszy udział tak szacownych i patryotycznych Pism Jego, które lubo są bez Jmienne, wszelako ci, co znaią i Styl, i Sentymenta, i gorliwość Jego, domyślą się łatwo z Podpisu tych dwoch Liter P. K. kto iest Autorem tego Listu, a domyśliwszy się, z utęsknieniem oczekiwać będą dalszych Listów tak utalentowaney Osoby, przez co *Dziennik Handlowy* wiele korzystać będzie, bo i niepowabne Materye swoie osłodzi tak szacownemi Pismami, i razem nauczy się z

nich,

nich, iakim trzeba stać się Pisarzem, chcąc bydź pożytecznym Kraiowi, iak iuż i w tym Liście z kilku ostrzeżeń bardzo ważnych korzystać przedsięwzioł.

— *Proiekta Sandomierzanina do nowych zrzódeł Dochodu Skarbu Kraiowego.*

1mo. z Rękodzieł.

W Regestrach Skarbowych Roku 1777. okazało się, iż Polska za swoie Towary prócz Zboża wzięła od Zagranicznych Złotych 29',839,238.

Których pewnie więcéy sprzedaie w swym Kraiu.

Pozwólmy, iż przedaie ogółem za Złotych 60,00,000. dochodźmy czystéy Intraty Rękodzieł.

W Anglii wełna *in Crudo* wartaiąca Złł: Pol: 6. wyrobiona na Sukno warta Złł: Pol: 18. to iest Towar wyrobiony staie się trzy razy droższy od Towaru *in Crudo.*

Z tego wnosić można, iż Towary Polskie *in Crudo* wartały 20,000,000. Złotych, liczmy tyle drugie na koszt podięty, czystey intraty maią Manufaktury Polskie Złotych 20,000,000. od których Procent po

8.

8. od 100. uczyni rocznego dochodu Złotych 1,600,000.

2do. z Handlu.

Kiedy iuż iest zapłacony Procent od Produktów, które w Handel wchodzą, nie należy brać na Cłach drugiego Procentu.

Wyiąwszy tylko Cło od tych Towarów, które *in crudo* wywozi Polska, mogąc one w swym wyrobić Kraiu, i tyle zbywaiące od potrzeb Kraiowych Zagranicznym dostarczać, na takie Towary *in crudo* może bydź nałożony Procent, ale mały, bo to iuż będzie drugi.

Cło od importawanych Towarów do Polski ma bydź ustanowione, lecz mnieysze od tych Towarów, które się w naszym Kraiu znaydować nie mogą, większe zaś od tych, które się w Kraiu znayduią, lub znaydować mogą. — Jleby te Cła czyniły Skarbowi; uwiadomić trudno.

3tio. z Czynszu.

WSzystkie Summy, albo Kapitały pieniężne znayduią się w Rolnictwie, Manufakturach i Handlu, któremi się dorabiaiąc Dłużnicy czystey intraty, iuż tém samém i

do

od Summ zapłacili Procent. — Ze zaś z czystey Intraty ieszcze płacą Procent Kredytorom swoim, przeto Kredytorowie maiąc czystą Intratę w Czynszach, maią płacić do Skarbu Procent od tychże Czynszow.

Z tych tedy i innych źrzodeł czerpać można Dochody publiczne Kraiowe; które, że będą Procentem od czystey Intraty, uciążliwemi nie będą, chyba w ten czas, kiedy Kray postrzeże, iż z Mennicy nie wyszło tyle pieniędzy, któremiby i Podatki zaspokoić można, i Cyrkulacyą potrzebną ułatwić. — Nim Mennica dostarczy pieniędzy w potrzebney obfitości, należy do Skarbu wybierać Podatki, nie dwiema przez Rok, ale czterema Ratami. — *Sandomierzanin.*

Koniec Części IX. Dziennika Roku Drugiego.

Biblioteka Jagiellońska

stdr0017420

